

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Januar/siječanj – juni/lipanj 2012.

Oktober/Listopad 2012.

Sadržaj :

I.REALNI SEKTOR	8
• Ekonomski rast u 2011.	8
• Maloprodaja	9
• Građevinarstvo	10
• Industrijska proizvodnja	11
• Tržište rada	15
o Zaposlenost	16
o Nezaposlenost	17
o Plate	17
o Penzije	18
II.JAVNE FINANSIJE – FISKALNI RAZVOJI	20
• Indirektni porezi	20
• Direktni porezi	21
• Javni vanjski dug	21
• Vladine finansije	22
III.CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	24
• Cijene	24
• Razvoj monetarnog sektora u BiH	27
• Bankarski sektor u BiH	29
• Tržište kapitala u BiH	32
IV.VANJSKI SEKTOR	38
• Platni bilans u BiH	38
• Vanjska trgovina robama	39
• Vanjska trgovina po zemljama	43
V.DIREKTNE STRANE INVESTICIJE	46
DODATAK	50

PRILOZI

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS
Tabela 4: Realni sektor BiH – industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor– rast g/g
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)
Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 9: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 11: Kamatne stope u BiH(prosjek perioda)
Tabela 12: Uvoz i izvoz roba u BiH
Tabela 13: Glavni trgovinski partneri BiH
Tabela 14: Platni bilans BiH

SPISAK GRAFIKONA:

- Grafikon 1:Komponente godišnjeg rasta prometa BiH maloprodaje
- Grafikon 2: Komponente godišnjeg rasta vrijednosti izvršenih građevinskih radova u BiH
- Grafikon 3: Stope rasta industrijske proizvodnje
- Grafikon 4: Doprinosi rastu industrijske proizvodnje po kategorijama proizvoda
- Grafikon 5: Pojedinačni doprinosi polugodišnjem padu industrijske proizvodnje u BiH
- Grafikon 6: Proizvodnja električne energije u BiH u fizičkim jedinicama GWH
- Grafikon 7: Nominalni i realni rast prosječne neto plate u BiH
- Grafikon 8: Stope rasta prosječnih penzija u BiH, FBiH i RS u periodu I-VI 2012. Godine
- Grafikon 9: Prikupljeni prihodi od indirektnih poreza u prvom polugodištu
- Grafikon 10: Raspodjela sredstava sa JR UIO BiH za prvih pola godine
- Grafikon 11: Struktura vanjske zaduženosti po kreditorima na kraju prvog polugodišta
- Grafikon 12:Učešće u ukupno servisiranim obavezama
- Grafikon 13:Rast cijena nafte u BiH i u svijetu (poređenje g/g)
- Grafikon 14: Rast cijena gasa u BiH i u svijetu (poređenje g/g)
- Grafikon 15: Rast cijena hrane u BiH i u svijetu (poređenje g/g)
- Grafikon 16: Indeks potrošačkih cijena –poređenje g/g (%)
- Grafikon 17: Doprinos rastu novčane mase M2 na kraju prvog polugodišta
- Grafikon 18: Doprinos rastu deviznih rezervi na kraju prvog polugodištu
- Grafikon 19: Kretanje prosječne stope i implicitne OR
- Grafikon 20:Kretanje i struktura ukupnih kredita
- Grafikon 21: Kretanje i struktura ukupnih depozita
- Grafikon 22: Kretanje kamatnih stopa na kredite i depozite
- Grafikon 23: Kretanje najvažnijih indeksa na svjetskim tržištima
- Grafikon 24: Tržišna kapitalizacija u zemljama okruženja
- Grafikon 25: Ukupna tržišna kapitalizacija u BiH
- Grafikon 26: Indeksi investicijskih fondova Sarajevske i Banjalučke berze BIFX i FIRS
- Grafikon 27: Indeksi najuspješnijih kompanija na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi i indeks (ERS-10)
- Grafikon 28:Uporedni prikaz vrijednosti Indeksa zemalja iz regiona BiH listiranih na Bečkoj berzi
- Grafikon 29: Promet na SASE za P1 2012.
- Grafikon 30: Promet na BLSE za P1 2012
- Grafikon 31: Stope promjena uvoza i izvoza, te pokrivenost uvoza izvozom zemalja regiona
- Grafikon 32: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom uvozu i doprinosipromjeni uvoza
- Grafikon 33: Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom izvozu i doprinosipromjeni izvoza
- Grafikon 34: SDU ulaganja globalno
- Grafikon 35: Stanje FDI po kvartalima u BiH (u 000 KM)
- Grafikon 36: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama
- Grafikon 37: Registrovane FDI u BiH po djelatnostima u (000.000) KM

SPISAK TABELA:

- Tabela 1: Nominalni rast neto plata u BiH g/g
- Tabela 2: Stopa nezaposlenosti, ARS
- Tabela 3: Podaci ARS vs zvanični podaci
- Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa
- Tabela 5: Kvartalni operativni izvještaj za BiH po strukturi prihoda i rashoda
- Tabela 6: Kretanje cijena na svjetskom tržištu
- Tabela 7: Kvalitet kreditnog portfolija
- Tabela 8: Uporedni prikaz vrijednosti indeksa iz regiona

Tabela 9: Spoljnotrgovinski indikatori

Tabela 10: Uvoz, Izvoz, Trgovinski deficit i Promjena uvoza i izvoza sa glavnim trgovinskim partnerima

Tabela 11: Učešće u uvozu i izvozu posmatranih grupacija zemalja

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	RS	– Republika Srpska
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASE	– Sarajevska berza
BiH	– Bosna i Hercegovina	SASX-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BLSE	– Banjalučka berza	SB	– Svjetska banka
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SEE	– Jugoistočna Evropa
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DSU	– Direktna strana ulaganja	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EC	– Evropska komisija	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EKS	– Efektivna kamatna stopa	SVF	– Statistika vladinih finansija
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
EU	– Evropska unija	USAID	– Agencija Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P1 2010.	– Prva polovina 2010. godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	P2 2010.	– Druga polovina 2010. godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K1 2010.	– Prvi kvartal 2010. godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K1 2010.	– Prvi kvartal 2010. godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K3 2010.	– Treći kvartal 2010. godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	K4 2010.	– Četvrti kvartal 2010. godine
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M0	– Rezervni novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M1	– Transakcijski novac
		M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazinovac
		mKM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BiH – godišnji pokazatelji

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012 (p).
Nominalni BDP BiH (u milionima KM)	24.424	28.116	27.895	27.955	28.693*	29.248*
Nominalna stopa rasta (u %)	15,5%	15,1%	-0,8%	0,2%	2,6%	1,9%*
Realna stopa rasta (u %)	10,4%	7,0%	-1,8%	1,0%	1,7%	2,4%*
Stanovništvo (u hiljadama)	3.842	3.842	3.843	3.843	3.843	3.843
BDP per capita (u KM)	6.357	7.318	7.259	7.274	7.466	7.611*
Broj nezaposlenih u BiH (u hiljadama)	527	493	498	517	530	542
Prosječne neto plate u BiH (u KM)	645	752	790	798	816	828
CPI (indeks potrošačkih cijena)	1,5%	7,4%	-0,4%	2,1%	3,7%	2,1%
Konsolidirani budžet BiH** (u % BDP)						
Prihodi	40,3%	38,8%	37,1%	38,9%	39,6%	37,1%*
Rashodi	39,2%	40,7%	40,9%	41,0%	40,7%	39,9%*
Saldo	1,1%	-1,9%	-3,8%	-2,2%	-1,1%	-2,8%*
Vanjski javni dug	15,9%	14,7%	18,2%	22,0%	23,2%	32,4%*
Novac i krediti** (u % BDP)						
Novac u širem smislu (M2)	48,9%	44,2%	45,6%	48,8%	50,3%	51,8%*
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	23,8%	24,3%	22,9%	22,9%	23,6%	24,0%*
Platni bilans**						
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-2.328,5	-3.464,4	-1.502,8	-1.498,2	-2.233,3	-2.215,1
U % BDP-a	-9,5%	-12,3%	-5,4%	-5,4%	-7,8%	-7,6%*
Trgovinski bilans**						
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	8.123	9.102	7.734	9.196	10.306	10.158
Stopa rasta u %	15,6%	12,1%	-15,0%	18,9%	12,1%	-1,4%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	14.974	17.236	13.284	14.521	16.340	16.275
Stopa rasta u %	18,5%	15,1%	-22,9%	9,3%	12,5%	-0,4%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-28,0%	-28,9%	-19,9%	-19,0%	-21,0%	-20,9%*
Bruto devizne rezerve**						
U milionima KM	6.698,5	6.295,7	6.212,1	6.457,7	6.423,6	6.224,5
U mjesecima uvoza roba i usluga	4,9	4,4	5,6	5,3	4,7	4,4
Servisiranje vanjskog javnog duga***						
U milionima KM	239	152,91	245,9	300,8	340,0	452,5
U % izvoza roba i usluga	2,9%	1,7%	3,2%	3,3%	3,3%	4,5%

* Izvor: Procjena DEP-a

** Izvor: Centralna banka BiH za prihode, troškove i neto kreditiranje, kao platni bilans; Ministarstvo finansija i trezora BiH za vanjski javni dug i njegovo servisiranje; UIO BiH-Odjeljenje za makroekonomsku analizu.

(p) Projekcije DEP-a

(1) Prema Centralnoj banci BiH privatni sektor obuhvata stanovništvo, nebankarske finansijske institucije i ostalo.

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BiH u periodu januar-juni 2012

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Realni sektor						
Industrijska proizvodnja BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	11,4%	6,8%	1,7%	1,3%	7,7%	-6,7%
Prerađivačka industrija BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	17,9%	3,0%	1,3%	1,5%	8,4%	-7,6%
Broj nezaposlenih lica u BiH - prosjek (u hiljadama)	533	504	492	516	528	541
Prosječne plate u BiH - prosjek (u KM)	629	720	790	794	813	825
CPI (indeks potrošačkih cijena)	0,5%	7,4%	0,3%	2,1%	3,6%	2,2%
Javne finansije						
Porast prihoda od indirektnih poreza	18,20%	16,40%	-11,94%	6,96%	4,45%	-2,00%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga	-3,60%	-1,30%	6,60%	40,30%	4,10%	11,30%
Novac i krediti						
Novac u širem smislu (M2)	25,3%	14,3%	-3,2%	8,4%	5,2%	5,2%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	29,8%	27,7%	0,6%	-3,8%	1,9%	5,9%
Platni bilans						
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-318	-682	-1.295	-1.017	-1.569	-1.753
Porast deficita tekućeg računa (u %)	1017,1%	114,3%	89,8%	-21,4%	54,2%	11,8%
Bilans roba i usluga						
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	1.779	2.068	1.818	2.320	2.830	2.768
(stopa rasta u %)	26,4%	16,3%	-12,1%	27,6%	22,0%	-2,2%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	-3.044	-3.835	-6.267	-6.416	-7.640	-7.754
(stopa rasta u %)	30,6%	26,0%	63,4%	2,4%	19,1%	1,5%
Bruto devizne rezerve						
Bruto devizne rezerve - rast u %	26,1%	10,7%	-12,9%	4,7%	2,3%	-3,4%
U mjesecima uvoza roba i usluga	5,2	4,7	5,4	5,4	4,8	4,3
Servisiranje javnog vanjskog duga						
U milionima KM	59,3	44,8	118,7	148,3	162,0	178,5
U % izvoza roba i usluga	3,3%	2,2%	6,5%	6,4%	5,7%	6,4%

I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u prvom polugodištu 2012. godine

Nakon blagog pada u prvom kvartalu 2012., bh. ekonomski rast je po svemu sudeći ponovo bio negativan i u drugom tromjesečju. Uprkos padu vanjskotrgovinskog deficita od 3,3% (g/g) u drugom tromjesečju, čime je zaustavljen njegov rast od 10% (g/g) u prethodnom kvartalu, što je bilo dovoljno da se tek donekle uspori ukupan pad ekonomije.

Glavni faktori bh. ekonomskih kretanja u prvom polugodištu su bili veoma nizak rast, pa čak i pad ekonomija nekoliko važnih trgovinskih partnera i to posebno u drugom tromjesečju: nagli pad izvoza električne energije u prvom kvartalu i smanjenje javnih rashoda u drugom tromjesečju.

Smanjenje ekonomske aktivnosti se manifestovalo u većini dominantnih djelatnosti kao što je industrijska proizvodnja, građevinarstvo, željeznički prevoz, poljoprivreda i sl., dok su maloprodaja i finansijske usluge bilježili veoma nizak rast.

Dostupni pokazatelji ukazuju na to da je do pada u prvom tromjesečju 2012. godine došlo usljed znatnog porasta vanjsko-trgovinskog deficita praćenog smanjenjem domaće tražnje. Iako smanjenje domaće tražnje obično kroz pad uvoza dovodi do pada deficita (obzirom na njegov dvostruko veći nivo od izvoza), to se ovaj put nije dogodilo. Do rasta deficita je prije svega doveo oštar nominalni pad robnog izvoza od 10% (g/g), ali i blagi realni pad uvoza (nominalna stagnacija) usljed smanjenja finalne potrošnje i investicija. Pored pada izvozne tražnje, pad izvoza je u velikoj mjeri bio uzrokovan naglim smanjenjem viškova, pa samim tim i izvoza električne energije koji je u prvom tromjesečju 2012. pao na svega 15% nivoa iz istog perioda prethodne godine. Do pada viškova struje je u najvećoj mjeri dovela povećana domaća potrošnja električne energije tokom oštre zime, te pad proizvodnje usljed učestalih remonta u elektranama. Ipak, smanjenje izvoza je zaustavljeno (nominalnom) stagnacijom u drugom tromjesečju. Ovim je, uz blag nominalni pad uvoza, vanjskotrgovinski deficit nominalno umanjen za 3,3% (g/g). Ipak, smanjenje uvoza je u velikoj mjeri bilo posljedica dodatnog slabljenja domaće tražnje, koja dominira bh. ekonomskim rastom. Slabljenje tražnje je uprkos smanjenju deficita (za koje je i samo donekle zaslužno) na kraju dovelo do realnog pada bh. ekonomije u drugom tromjesečju.

Pad izvoza i priliva novca iz inostranstva u prvom polugodištu su ugrozili finansiranje domaće tražnje kroz više kanala. Pad izvoza je bio glavni uzrok smanjenja zaposlenosti od 0,7% koje je zajedno sa realnim smanjenjem plata i novčanih priliva građana iz inostranstva (od takođe 0,7%¹) direktno ugrozilo njihov raspoloživi dohodak u prvom polugodištu. Pored toga, smanjenje vanjskotrgovinske razmjene, domaće proizvodnje i zaposlenosti je kroz slabljenje rasta javnih prihoda ugrozilo finansiranje ne samo javne potrošnje i investicija, nego i socijalnih davanja koja čine značajan faktor raspoloživog dohodka. Tako su socijalna davanja centralne vlade u prvom polugodištu zabilježila skroman rast od svega 1% (g/g)². Ovo je, obzirom na inflaciju, bio zapravo realni pad u kome je realni pad penzija od 1,9% odigrao važnu ulogu. Konačno, konstantno smanjenje zaposlenosti koje traje već par godina je pored direktnog uticaja na finansiranje potrošnje kroz raspoloživi dohodak, dodatno ugrozilo potrošnju time što je po svemu sudeći promijenilo navike građana u smislu veće štedljivosti. Naime, u višegodišnjem periodu do

¹ Zanimljivo je da zaposlenost, plate i inostrani prilivi građana padaju jednakom stopom od 0,7% s tim što se kod inostranih priliva radi o padu za prvo tromjesečje obzirom da platni bilans za drugi kvartal još uvijek nije bio objavljen u vrijeme pisanja ovog dokumenta.

² Izvor: Centralna banka BiH.

početka krize bankarski zajmovi građana su prevazilazili njihove depozite za 6-11%³ i to uz trend stalnog povećavanja, što ukazuje na rastuću sklonost stanovništva potrošnji. Ova tendencija je potpuno preokrenuta u postkriznom periodu sa početkom u 2010. godini kada su se građani iz neto-dužnika pretvorili u neto-povjerioce i to sa tendencijom stalnog povećanja. U ovom periodu je rast zajmova bio konstantno niži od rasta depozita tako da je na kraju drugog kvartala 2012. pozajmljivanje domaćinstva ostalim sektorima dostiglo nivo od 7,4% vrijednosti njihovih depozita što je apsolutni rekord posljednjih godina. Ovo možda ukazuje na to da višegodišnji pad zaposlenosti dovodi do sve veće neizvjesnosti i pesimizma građana što ih tjera na oprez u smislu daljnjeg zaduživanja (pa samim tim i trošenja). Realni pad raspoloživog dohotka i sve manja sklonost potrošnji domaćinstava su doveli do realnog pada proizvodnje dobara široke potrošnje od 8,9%, te nominalne stagnacije (i vjerovatno realnog pada) njihovog uvoza u prvom polugodištu što ukazuje na pad privatne potrošnje do koga je došlo prije svega u domenu trajnih potrošnih dobara.

Pad izvoza je zasigurno oslabio profitabilnost brojnih bh. preduzeća odakle se finansira najveći dio privatnih investicija. Pored toga, slabljenje kapitalnih tokova u svijetu nakon finansijske krize je u velikoj mjeri otežalo pristup ostalim izvorima finansiranja i investicija kao što su DSU, zaduživanje i sl. Rezultat ovoga je pad bh. investicija u prvom polugodištu koji se manifestovao kroz pad građevinskih radova od 7% (g/g) i nominalnu stagnaciju (uz najvjerojatnije realni pad) uvoza kapitalnih proizvoda. Konačno, javna potrošnja je po svemu sudeći također ostvarila negativan realni rast u prvom polugodištu. Na to ukazuje rast tekućih rashoda centralne vlade od svega 1,3% praćen inflacijom od 2,2% koji je u velikoj mjeri bio obilježen stagnacijom kompenzacija zaposlenih i skromnim rastom materijalnih troškova od 2,8% (robe i usluge). Pri tome je u drugom kvartalu čak ostvaren skroman nominalni pad javnih rashoda od 0,3%.

Maloprodaja u BiH

Pad raspoloživog dohotka stanovništva je rezultirao skromnim polugodišnjim rastom prometa u maloprodaji od 4,4%⁴, odnosno realnim rastom od svega 2,1%⁵. Ovo je niže od polovine nominalnog i realnog rasta iz 2011. godine, pri čemu je realni rast u drugom tromjesečju sveden na svega 0,6% (g/g). Ovakva tendencija je uglavnom prisutna u oba entiteta s tim što je u RS rast bio skoro upola niži u odnosu na FBiH, te je u ovom entitetu u drugom kvartalu ostvaren blagi realni pad prometa od 0,2%. Najveći dio rasta maloprodaje je ostvaren zahvaljujući trgovini netrajnih dobara široke potrošnje i goriva uz pad trajnih potrošnih dobara. Drugim riječima, polugodišnji rast trgovine u nespecijalizovanim prodavnicama od 11,9% u kojima se uglavnom prodaju netrajna dobra široke potrošnje su činila skoro cjelokupan rast maloprodaje. S druge strane, nagli pad trgovine električnim aparatima za domaćinstvo i TV i radio uređajima od 50% je bio glavni negativan doprinos ukupnom rastu. Konačno, rast trgovine gorivima i mazivima od 5,8% je bio značajan faktor isključivo za nominalni rast. Naime, imajući u vidu rast maloprodajnih cijena goriva u BiH od 9% realni rast trgovine goriva i maziva u prvom polugodištu je bio negativan, pa prema tome i njegov doprinos ukupnom maloprodajnom rastu. Drugim riječima, anuliranjem doprinosa ove kategorije, te deflacionisanjem ostatka maloprodaje indeksom potrošačkih cijena, dobije se približan realni rast maloprodaje od 0,7% u prvom polugodištu. Taj rast bi bio i manji

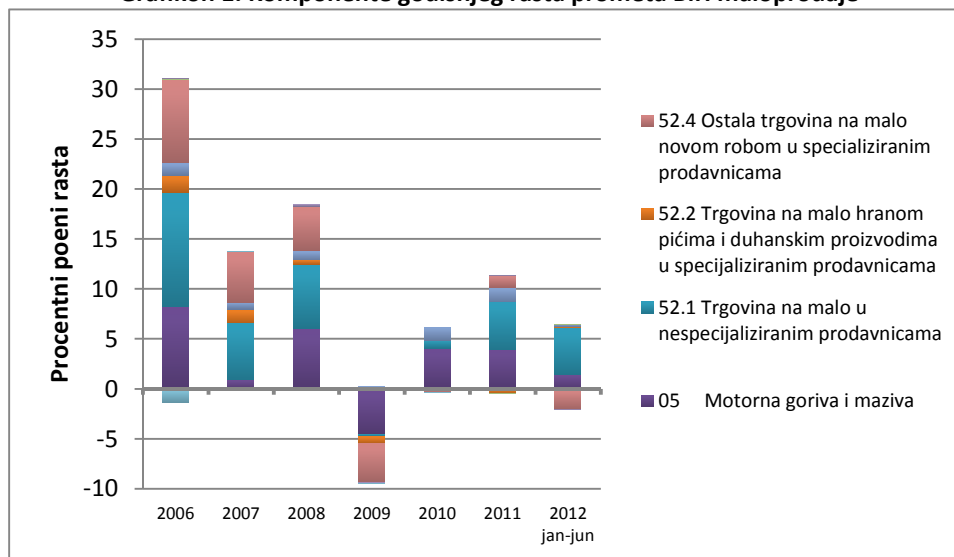
³ Ovdje je izuzetak 2008. godina kada je uslijed glasina o sumnjama u stabilnost banaka zaustavljen rast depozita tako da je neto pozajmljivanje domaćinstava od drugih sektora na kraju godine dostiglo 28,6% vrijednosti njihovih depozita.

⁴ Procjena DEP-a na bazi entitetskih podataka.

⁵ Procjena na bazi deflacionisanja indeksom potrošačkih cijena.

ukoliko bi se primjenio negativan doprinos goriva (umjesto anuliranja) obzirom na negativan realni rast ove kategorije.

Grafikon 1. Komponente godišnjeg rasta prometa BiH maloprodaje

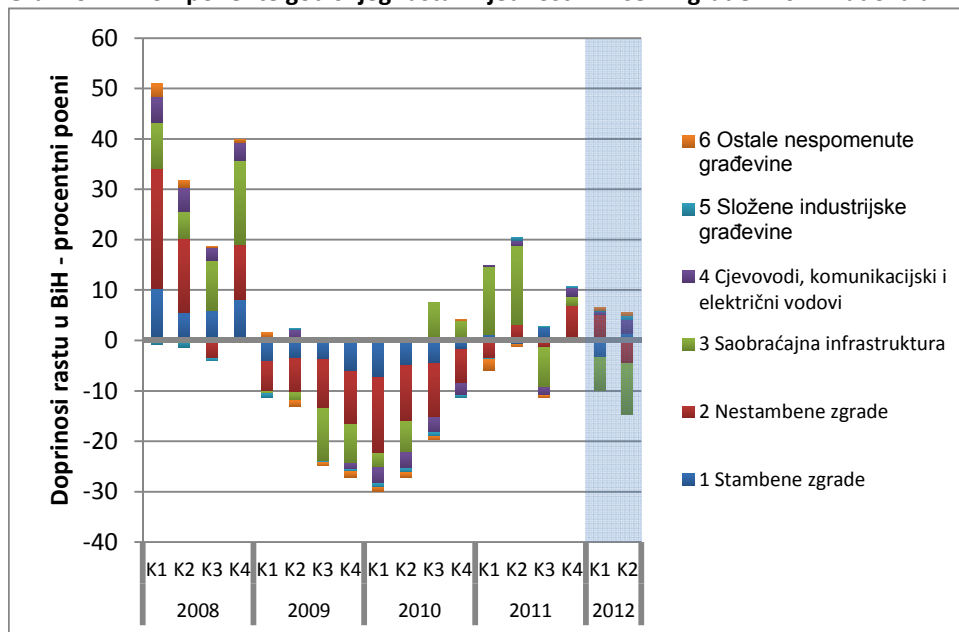
Izvor: Procjena DEP-a na bazi podataka entitetskih statističkih zavoda

Građevinarstvo u BiH

Sve slabiji interes, ali i mogućnosti finansiranja investicija su doveli do pada vrijednosti izvršenih građevinskih radova u BiH od 7%⁶ (g/g) u prvom polugodištu 2012. Time je građevinarstvo ponovo počelo padati nakon jednogodišnje pauze u postkriznom periodu (nakon 2009). Ono što posebno zabrinjava je sve snažniji pad iz kvartala u kvartal. Tako je nakon godišnjeg pada od 3,4% (g/g) u prvom tromjesečju pad građevinarstva dodatno intenziviran u drugom kvartalu kada je dostigao negativnu stopu od 9,1%. Razlog znatno nižeg pada u prvom kvartalu je bio skromni rast radova u FBiH od 5,3% (g/g) nakon kojeg je nastupio pad od 4,3% u drugom tromjesečju dok građevinski radovi padaju 14-15% u oba kvartala. Smanjenje vrijednosti radova saobraćajne infrastrukture od skoro 20% je bilo glavni faktor ukupnog pada radova u prvom polugodištu. Ovo je razumljivo obzirom na veoma nizak rast javnih prihoda u ovom periodu čime je finansiranje javnih radova znatno otežano. Važnu ulogu u padu građevinskih radova su takođe imale i stambene i nestambene zgrade. Pad raspoloživog dohodka građana je oslabio stambenu tražnju što je dovelo do pada izgradnje stambenih zgrada od 2,5%. U isto vrijeme, sve slabije mogućnosti plasmana proizvoda su u velikoj mjeri demotivisale preduzeća od ulaganja u nove kapacitete, što je uz sve teže iznalaženje izvora finansiranja ograničilo investicije u izgradnju poslovnih objekata. Ovo je uz sve oskudnije javne investicije ponajviše dovelo do pada izgradnje nestambenih zgrada od 4% u prvom polugodištu.

⁶Procjena DEP-a na bazi entitetskih podataka.

Grafikon 2. Komponente godišnjeg rasta vrijednosti izvršenih građevinskih radova u BiH

Izvor: Procjena DEP-a na bazi podataka entitetskih statističkih zavoda

Industrijska proizvodnja u BiH

Prema raspoloživim podacima BHAS-a za 2012. godinu u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend slabljenja industrijske proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Tako u prvom polugodištu 2012. godine BiH bilježi pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ Ovo smanjenje industrijske proizvodnje predstavlja nastavak negativnog trenda sa početka ove godine kada je došlo do pada privredne aktivnosti u BiH. Potrebno je također istaći da je zahvaljujući poboljšanju proizvodnje intermedijarnih proizvoda ovaj negativni trend djelimično ublažen u odnosu na prvi kvartal 2012.godine kada je pad industrijske proizvodnje iznosio 9,5%. Pad u drugom kvartalu 2012.godine je niži u odnosu na pad u prvom tromjesečju za 5,3 procentna poena od čega: intermedijarni proizvodi 2,2, kapitalni proizvodi 1,2, široka potrošnja 0,3, energija 1,6.

Dakle, trend je ublažen zahvaljujući intermedijarnim proizvodima, uz značajan doprinos i kapitalnih proizvoda i energije. Pad privredne aktivnosti rezultat je pogoršanja ekonomskih prilika u zemljama EU i region CEFTA koje su evidentne u prvom polugodištu 2012. godine. Tako zemlje EU27 koje su suočene nizom problema (dužnička kriza u eurozoni, problemi sa javnim finansijama, mjere štednje) u periodu januar-juni 2012. godine bilježe smanjenje industrijske proizvodnje od oko 1,7%,⁸ što je rezultiralo slabljenjem izvozne tražnje i drastičnim padom proizvodnje u prerađivačkoj industriji kako u zemljama regiona tako i u BiH.⁹ Pored slabljenja izvozne tražnje proizvodni procesi u BiH tokom prvog polugodišta 2012. godine dodatno su bili ugroženi izrazito nepovoljnim vremenskim prilikama. Tako je u prvom polugodištu 2012. godine prerađivačka industrija u BiH zabilježila pad proizvodnje od 7,6% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je negativan doprinos padu ukupne industrijske proizvodnje u BiH iznosio je preko 5 p.p. S druge strane potrebno je također istaći da su sektori koji su determinisani domaćom tražnjom rudarstvo i sektor za proizvodnju električne energije slabim rezultatima tokom prvog

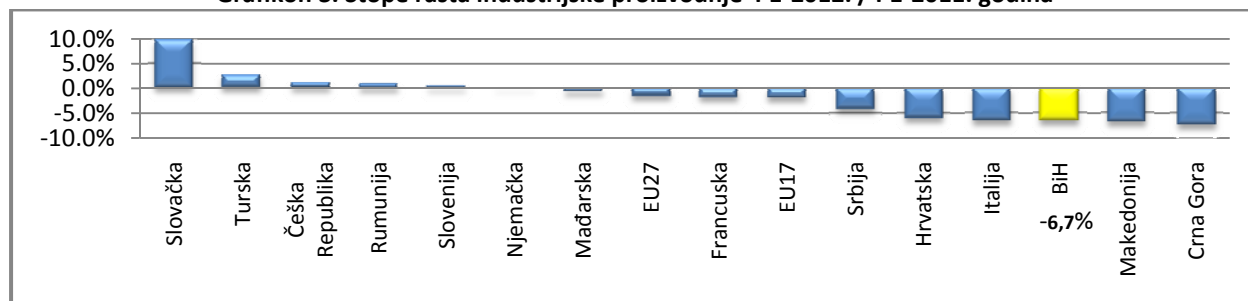
⁷ Agencija za Statistiku BiH, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u junu 2012. godine“.

⁸ European Commission DG Enterprise and Industry, „The Economic Recovery in Industry“, 12 July 2012.

⁹ Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku, „stope rasta industrijske proizvodnje za period januar-mart 2012“.

polugodišta dodatno oslabili industrijsku proizvodnju u BiH. U sektoru rudarstva tokom prvog polugodišta 2012. godine registrirano je smanjanje proizvodnje od 2%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije usljed nepovoljne hidrološke situacije i remontnih radova na termoelekttranama došlo do drastičnijeg pada proizvodnje od 6,5% u odnosu na isti period prethodne godine, a negativan doprinos ovih sektora u ukupnom padu industrijske proizvodnje iznosio 1,7 p.p.

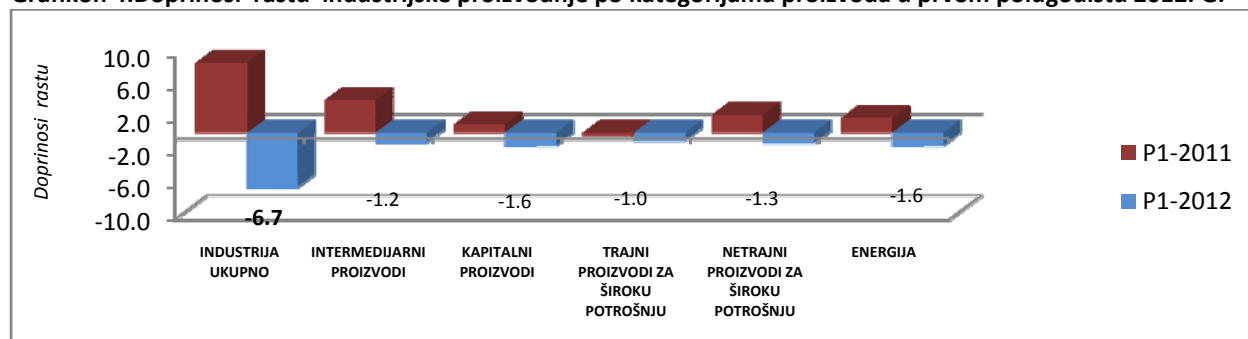
Grafikon 3. Stope rasta industrijske proizvodnje P1-2012. / P1-2011. godina

Izvor: Eurostat i Nacionalni statistički zavodi

Posmatrano po klasifikaciji proizvoda po namjeni u BiH tokom prvog polugodišta 2012. godine zabilježen je pad proizvodnje u svim kategorijama proizvoda.¹⁰ U poređenju sa prvih 6 mjeseci prethodne godine najznačajnije stope pada zabilježene su u kategoriji kapitalnih proizvoda 28% i trajnih proizvoda za široku potrošnju od 20%. Obzirom da ove dvije kategorije proizvoda čine 10% ukupne industrijske proizvodnje u BiH zajednički negativan doprinos padu industrijske proizvodnje tokom prvog polugodišta 2012. godine iznosio je 2,6 p.p. S druge strane kategorije proizvoda koje čine 90% ukupne industrijske proizvodnje u BiH (intermedijarni proizvodi 34%, energija 35% i netrajni proizvodi za široku potrošnju 21%) tokom prvog kvartala 2012. zabilježile su nešto blaže stope pada od oko 5%, no obzirom na visoko učešće zajednički negativni doprinos ove tri kategorije proizvoda iznosio je preko 4 p.p. Ono što vrijedi istaći u svakom slučaju za razliku od prvog kvartala jeste da je tokom drugog kvartala došlo do djelimičnog poboljšanja u proizvodnji intermedijarnih proizvoda (sirovo željezo i čelik, livenje lakih metala). Tako je proizvodnja intermedijarnih proizvoda u drugom kvartalu 2012. godine dostigla nivo iz istog perioda prethodne godine ponajviše zahvaljujući poboljšanju proizvodnje baznih metala.

Grafikon 4. Doprinosi rastu industrijske proizvodnje po kategorijama proizvoda u prvom polugodištu 2012. G.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

¹⁰ intermedijarni proizvodi-(željezo, čelik, aluminij, rude metala i kamena, drvo, rezana građa, cement), netrajni proizvodi za široku potrošnju-(hrana i piće, duhan, odjeća, obuća, lijekovi), energija-(ugalj, koks, derivati nafte i električna energije), kapitalni proizvodi-(metalne konstrukcije, mašine i aparati, pumpe, kompresori, motorna vozila i rezervni dijelovi za automobile), trajni proizvodi za široku potrošnju-(namještaj, mašine, električni aparati i autodijelovi).

Rudarstvo u BiH

Sektor rudarstva koji čini 13% ukupne industrijske proizvodnje u Bosni Hercegovini u periodu januar-juni 2012. godine zabilježio je blagi pad proizvodnje od 2% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos ovog sektora ukupnoj industrijskoj proizvodnji bio negativan i iznosio je 0,2 p.p. Pad proizvodnje u sektoru rudarstva tokom prvog polugodišta 2012. u glavnom je posljedica izrazito nepovoljnih vremenskih prilika tokom mjeseca februara kada je došlo do značajnog smanjenja proizvodnje kako u rudnicima uglja tako i u rudnicima metalne rude u BiH. I dok rudnici mrkog uglja, lignita i materijala koji se koriste u građevinarstvu bilježe nešto slabije rezultate u odnosu na prethodnu godinu, u rudnicima metalne rude tokom drugog polugodišta došlo je do poboljšanja proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu tako da je zabilježen polugodišnji rast proizvodnje od oko 10%.

Prerađivačka industrija u BiH

Prerađivačka industrija u BiH u velikoj mjeri je izvozno orijentisana, tako da skoro u potpunosti zavisi od kretanja na inostranim tržištima. U skladu s tim, slabljenje industrija u zemljama EU i regiona negativno se odrazio na sve grane prerađivačke industrije u BiH. Tako je prerađivačka industrija u BiH u prvom polugodištu 2012. godine zabilježila pad proizvodnje od 7,6% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je njen doprinos ukupnom padu industrijske proizvodnje u BiH iznosio 5 procentnih poena. Posmatrano po industrijama najjačajnji pad proizvodnje registriran je u industrijskim granama koje pored toga što imaju visoko učešće u ukupnoj industrijskoj proizvodnji u BiH također imaju i visok nivo ovisnosti o kretanjima na izvoznim tržištima. Pojedinačno posmatrano najveći negativni doprinos imale su drvna industrija 1,5 p.p, metalna industrija 1,1 p.p, , tekstilna industrija 0,8 p.p, hemijska industrija 0,5 p.p.

Slabljenje tržišta metala svijetu i pad svjetskih cijena metala tokom 2012.godine negativno se odrazio na veći dio metalne industrije u BiH (automobilska, mašinska industrija i proizvodnja metanih proizvoda) gdje su zabilježene visoke stope pada proizvodnje u odnosu na prvo polugodište 2011. godine. Prema podacima EUROFER-a za prvo polugodište 2012. godine u EU je došlo do slabljenja potrošnje sirovog željeza i čelika a uvoz željeza i čelika iz trećih zemalja drastično je smanjen za oko 30% u odnosu na isti period 2011. godine¹¹ S druge strane pad cijena metala koji je otpočeo polovinom prethodne godine nastavljen je i u prvom polugodištu 2012. godine. Prema podacima MMF-a, ukupni indeks cijena metala u periodu januar-juni 2012. smanjen je za skoro 20% u odnosu na isti period prethodne godine, a prosječna cijena aluminijuma po toni pala je 18,6% (g/g).¹² Međutim i pored ovako teške situacije na izvoznim tržištima čini se da je u drugom kvartalu došlo do blagog poboljšanja proizvodnje baznih metala u BiH. Nakon što je u prvom polugodištu zabilježen pad proizvodnje od 5,5%, već u drugom kvartalu zahvaljujuću povećanju proizvodnje sirovog željeza i čelika i segmentu livenja metala došlo je do stabilizacije u proizvodnji baznih metala tako da je zabilježen polugodišnji rast proizvodnje od 2,2%. S druge strane proizvodnja proizvoda od metala, mašinska industrija i proizvodnja rezervnih dijelova za automobile koje se usko vezane za proizvodnju baznih metala usljed slabljenja izvozne tražnje ne pokazuju vidljive znake napretka i tokom prvog polugodišta ostvarile su loše poslovne rezultate sa polugodišnjim stopama pada proizvodnje i do 30% u odnosu na isti period 2011. godine.

Drvna industrija koja ima značajan udio u strukturi industrijske proizvodnje u BiH (15%) i uključuje širok asortiman proizvoda od rezane građe do finalnih proizvoda kao što je proizvodnja namještaja također bilježi značajan pad proizvodnje i izvoza u odnosu na prvo polugodište prethodne godine. Tako je pad

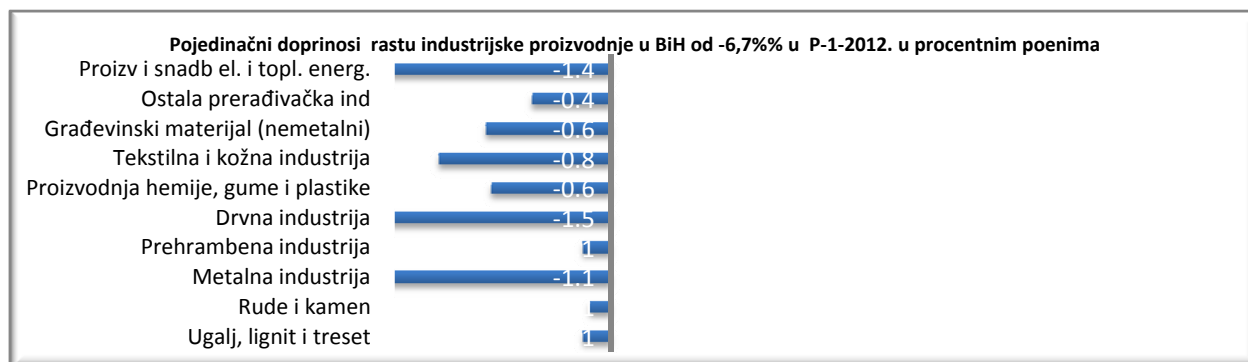
¹¹ EUROFER – (European Confederation of Iron and Steel Industries) - „*Economic and Steel Market Outlook 2012-2013*“, 16.th July 2012.

¹² IMF- „Indices of Primary Commodity Prices 1999-2011“, July 2012.

proizvodnje drveta i proizvoda od drveta izuzev namještaja iznosio je oko 13%, dok je proizvodnja namještaja u prvom polugodištu 2012. godine smanjena za 20% u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je tokom prvog polugodišta 2012. doprinos drvne industrija u ukupnom padu industrijske proizvodnje bio negativan i iznosio je 1,5 p.p.

Također, i sve ostale grane bh. industrije tokom prvog kvartala 2012. godine zabilježile su pad proizvodnje u odnosu na isti period prethodne godine. Negativni doprinosi rastu pojedinih industrija prikazani su na grafikonu ispod:

Grafikon 5. Pojedinačni doprinosi polugodišnjem padu industrijske proizvodnje u BiH od -6,7% u P-1-2012. u procentnim poenima¹³

Energetski sektor u BiH

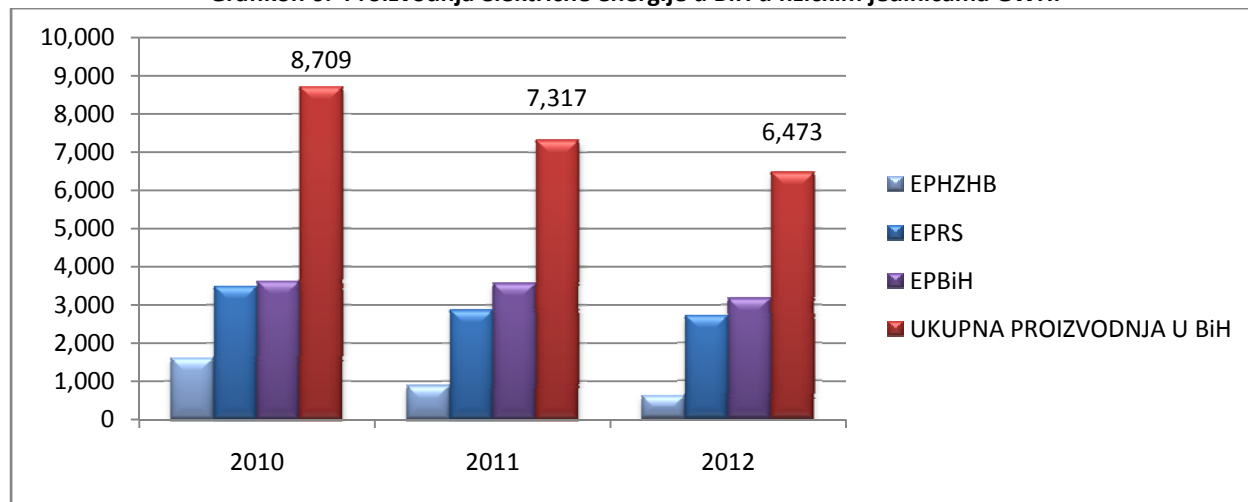
Enegetski sektor u Bosne i Hercegovini koji uključuje rudnike i proizvodnju električne energije u proteklom periodu bio je oslonac stabilnosti industrijske proizvodnje u BiH. Međutim, prema posljednjim raspoloživim podacima NOS-a za period januar-juni 2012. godine, sektor za proizvodnju električne energije u BiH zabilježio je dosta slabije rezultate u odnosu na isti period prethodne godine i na taj način dodatno oslabio BiH industrijsku proizvodnju u navedenom periodu. Ukupna proizvodnja električne energije u BiH tokom prvog polugodišta 2012. godine iznosila je 6473 GWH što predstavlja smanjenje od oko 11,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Glavni razlozi smanjenja proizvodnje su nepovoljne vremenske prilike i veoma loša hidrološka situacija tokom prvog kvartala i remontni radovi na termoelektranama u BiH tokom drugog kvartala tekuće godine. Sve ovo rezultiralo je polugodišnjim smanjenjem proizvodnje električne energije u hidroelektranama od oko 20% u donosu na isti period prethodne godine.¹⁴ S druge strane remontni radovi na termoenergetski postrojenjima negativno su utjecali na pogonsku spremnost termoeletrana koje su u periodu januar-juni zabilježile pad proizvodnje od 5,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Smanjeni nivo proizvodnje u energetsom sektoru BiH rezultirao je padom izvoza električne energije od skoro 30% što je dodatno oslabilo ukupni bh. izvoz tokom prvog polugodišta 2012. godine. S druge strane bh. uvoz električne energije u periodu januar-juni 2012. godine uvećan je za oko 18% u odnosu na isti period prethodne

¹³ Graf br.3 prikazuje doprinose rastu industrijske proizvodnja po industrijama koje su grupisane na način da **metalna industrija** uključuje (proizvodnja baznih metala, proizvodi od metala, proizvodnja mašina i uređaja i proizvodnja rezervnih dijelova za automobile), **drvena industrija** (prerada drveta i proizvoda od drveta, proizvodnja namještaja, proizvodnja celuloze i papira), **hemijska industrija** (proizvodnja hemijskih proizvoda, gume i plastike), **prehrambena industrija** (proizvodnja hrane, pića i duhana).

¹⁴ Posmatra li se struktura ukupne proizvodnje električne energije u BiH za prvi kvartal 2012. godine hidroelektrane su učestvovala sa 34,4%, dok je učešće termoelektrana 65,6% ukupne proizvodnje električne energije u BiH. Međutim posmatraju li se ukupni instalisani kapaciteti na nivou BiH omjer je 55% prem 45% u korist hidroelektrana.

godine. Ukupna potrošnja električne energije u BiH tokom prvog polugodišta 2012. godine nastavila je trend rasta od oko 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁵

Grafikon 6. Proizvodnja električne energije u BiH u fizičkim jedinicama GWH.

Izvor: NOS BiH - Nezavisni operator sistema u BiH

Tržište rada u BiH

Slabljenje svjetskog ekonomskog rasta odrazilo se na tržište rada u Evropi. Niska tražnja za radnom snagom, zbog smanjenog obima poslova, je uticala na smanjenje broja zaposlenih ali i zarada. Dobar dio zemalja EU je u 2012. godini registrovao brži rast broja nezaposlenih lica praćen skromnim rastom zarada. Većina kompanija je na taj način pokušala da se prilagodi uslovima poslovanja na tržištu ali i smanji troškove rada. Navedeni argumenti ukazuju da je i kupovna moć građana znatno oslabila. Tome naročito doprinosi činjenica da je u svim analiziranim zemljama zabilježena inflacija u 2012. godini i da je realni rast plata bio znatno manji. U BiH, Hrvatskoj, Crnoj Gori i Makedoniji je zabilježen čak negativan realni rast prosječnih neto plata. Iz svega navedenog zaključuje se da se svaka zemlja individualno prilagođava krizi odnosno da je politika¹⁶ tržišta rada bila različita u pojedinim zemljama. U 2012. godini nešto brži rast plata je zabilježen uglavnom u zemljama sa najnižim prosjekom neto plate (Rumunija, Bugarska, Srbija).

Problem zapošljavanja uz konstantan priliv radne snage nije samo prisutan u BiH. Smanjen obim poslovnih aktivnosti i nastojanje da se sa postojećim ili smanjenim brojem zaposlenih (bez dodatnih zapošljavanja) svi poslovi izvrše je uticao da stope nezaposlenosti u 2012. godini budu veće u odnosu na 2011. godinu. Primjećuje se da su najveće stope nezaposlenosti uglavnom na području zemalja bivše Jugoslavije što je posljedica ne samo krize nego i prethodnog perioda.

¹⁵ Izvor: Nezavisni operator sistema u BiH, "Mjesečni izvještaj o tokovima električne na prijenosnoj mreži u BiH" juni 2012. godine.

¹⁶ Smanjenje plata i broja zaposlenih je bilo različitog intenziteta u pojedinim kompanijama u zavisnosti da li su nastojale zadržati postojeći nivo zarada ili postojeći broj zaposlenih.

Tabela 1. Nominalni rast neto plata – poređenje g/g

	Nominalni rast neto plata	
	I-VI 2011.	I-VI 2012.
Makedonija	1,7%	0,3%
Hrvatska	2,1%	1,1%
BiH	2,4%	1,5%
Rumunija	3,7%	4,1%
Crna Gora	4,1%	0,6%
Bugarska	8,1%	8,6%
Srbija	10,6%	10,4%

Izvor: Agencije za statistiku odabranih zemalja, DEP kalkulacije

Tabela 2. Stope nezaposlenosti, ARS¹⁷ – poređenje g/g

	I-VI 2011.	I-VI 2012.
Makedonija	31,3%	31,6%
BiH	27,6%	28%
Srbija	22,2%	25,5%
Crna Gora	20,6%	20,6%
Hrvatska	13,9%	15,5%
Bugarska	11,7%	12,7%
EU 27	9,6%	10,4%
Rumunija	7,4%	7,3%

Izvor: Agencije za statistiku odabranih zemalja, DEP kalkulacije

Zaposlenost

Broj zaposlenih lica u BiH se nastavio smanjivati tokom drugog kvartala 2012. godine ali nešto sporije u odnosu na prvi kvartal većinom zbog sezonskog uticaja. I dalje je najteža situacija u okviru privatnog sektora, odnosno sektora usluga. Smanjenje obima građevinskih radova u P1 2012. godine kako u FBiH tako i u RS je smanjilo broj zaposlenih u građevinarstvu (-7,9%). Ništa bolja dešavanja nisu u oblasti trgovine na veliko i malo, naročito ako imamo u vidu da je riječ o grani koja pored prerađivačke industrije zapošljava najveći broj zaposlenih. Iako je u pomenutoj oblasti zabilježen minoran rast obima poslova broj zaposlenih lica u P1 2012. godine je smanjen za 2,6% g/g. Sigurno da su otežani uslovi rada manjih trgovina ali i smanjena potrošnja građana uticali na ukidanje radnih mjesta u trgovini. Analogno spomenutom i broj zaposlenih u saobraćaju, skladištenju i vezama u istom periodu je smanjen za 2,3%. Loša kupovna moć je uticala i na broj zaposlenih u hotelima i restoranima (-2,9%).

Oblast sa najvećim brojem zaposlenih u BiH, prerađivačka industrija, bilježi zanemarljivo smanjenje broja zaposlenih (-0,1%) u P1 2012. godine što bi moglo ukazivati da se broj zaposlenih u ovoj grani postepeno prestaje smanjivati. U prilog spomenutom ide činjenica da se broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji u K2 2012. godine počeo minorno uvećavati. Nasuprot privatnom sektoru, broj zaposlenih u javnom

¹⁷ Anketa o radnoj snazi. Zavisno od vremena organizovanja Ankete u 2012. godini u pojedinim zemljama podaci za EU 27, Crnu Goru, Hrvatsku, Bugarsku i Rumuniju se odnose na šest mjeseci, Makedonijuna prvi kvartal, Srbiju i BiH ankete iz aprila.

sektoru se u P1 2012. godine uvećao (1,3% g/g). Na taj način ukupan broj zaposlenih u BiH je u P1 2012. godine iznosio 687,8 hiljada lica što je manje za 0,7% g/g.

Gotovo identična dešavanja u oblasti zapošljavanja su registrovana u entitetima. Prosječan broj zaposlenih u FBiH je u P1 2012. godine smanjen za 0,6% g/g, dok je u RS u martu registrovano smanjenje od 1% g/g. Kao i na nivou BiH najznačajnije smanjenje broja zaposlenih je bilo u oblastima privatnog sektora (građevinstvo, trgovina, ugostiteljstvo). Jedina značajnija razlika u kretanju broja zaposlenih je u prerađivačkoj industriji. Naime, dok je u FBiH registrovan porast broja zaposlenih od 0,7%, u RS je registrovano smanjenje od 0,6%. Međutim, napominjemo da se podatak za RS odnosi na mart, a za FBiH na P1 2012. godine.

Nezaposlenost

U K2 2012. godine broj nezaposlenih lica je nešto sporije rastao u odnosu na K1 2012. godine što bi mogla biti posljedica sezonskog zapošljavanja. To dokazuje činjenica da je u K2 broj prijavljenih na zavode za zapošljavanje u BiH manji u odnosu na broj objavljenih lica što je u K1 nije bio slučaj. Najveći broj novoprijavljenih zaposlenih lica u P1 2012. godine je i dalje zbog prekida radnog odnosa (62%¹⁸). Sve navedeno je doprinijelo da prosječan broj nezaposlenih u BiH u P1 2012. godine iznosi 540,5 hiljada lica, što je za 2,4% više u odnosu na isti period 2011. godine. Raznolikost stopa nezaposlenosti u BiH je i dalje prisutna. Najveće stope nezaposlenosti u FBiH su zabilježene u Unsko-Sanskom kantonu i Tuzlanskom kantonu, dok je u RS najveća stopa nezaposlenosti u regijama Prijedora, Bijeljine i Trebinja.

Iako se anketni podaci kao i prethodnih godina značajno razlikuju od zvaničnih, primjetno je se da su oba izvora podataka pokazala rast stopa nezaposlenosti. Prema anketi u 2012. godini se uočava da je broj zaposlenih u poljoprivredi i nepoljoprivrednim djelatnostima - industriji uvećan u odnosu na 2011. godinu. S druge strane, broj zaposlenih u uslugama je smanjen, što u 2011. i 2010. nije bio slučaj. Takođe, podatak da je anketno mnogo više zaposlenih u BiH nego što je zvanično registrovano ukazuje na i dalje prisutan veliki udio sive ekonomije odnosno zaposlenih na crno. Najizraženija „siva ekonomija“ je u oblastima poljoprivrede i usluga.

Tabela 3. Podaci Ankete o radnoj snazi vs. zvanični¹⁹ podaci

	ARS			Zvanični podaci		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Ukupna radna snaga u BiH (u hiljadama)	1.127	1.130	0,3%	1.220	1.228	0,7%
Broj zaposlenih u BiH (u hiljadama)	816	814	-0,3%	693	688	-0,7%
Broj nezaposlenih u BiH (u hiljadama)	311	317	1,8%	528	541	2,4%
Stopa nezaposlenosti (%)	27,6	28,0	1,4%	43,2	44,0	1,9%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski Zavodi za zapošljavanje, DEP kalkulacije

Plate

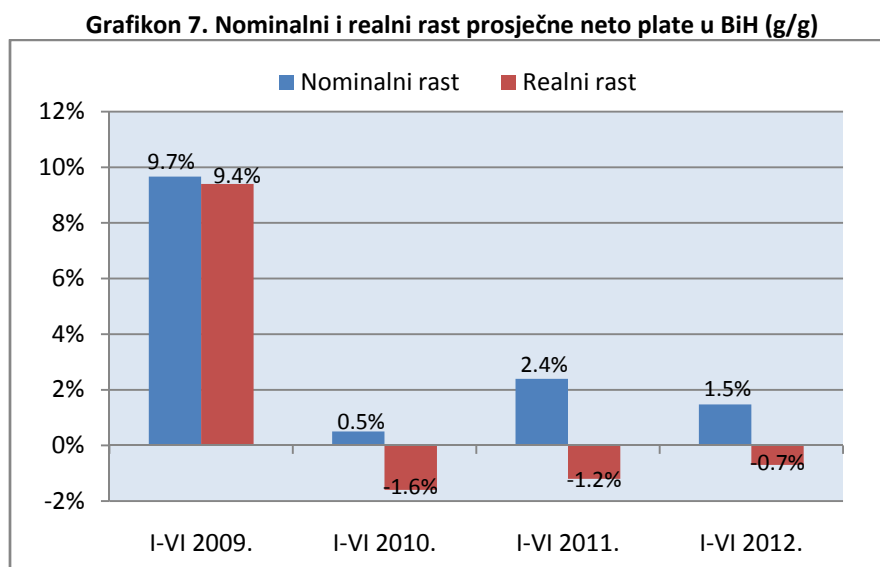
U skladu sa niskim obimom poslovne aktivnosti i primanja zaposlenih u BiH su skromno rasla, a u realnom smislu su čak i umanjena. Prosječna neto plata u BiH je u periodu I-VI 2012. godine iznosila 825 KM što je nominalno za 1,5% više u odnosu na isti period 2011. godine.

¹⁸ Podatak se odnosi na BiH bez Brčko Distrikta.

¹⁹ Zvanični podaci se odnose na prvu polovinu 2011. i 2012. godine.

Prilikom poređenja prosječne zarade u privatnom i javnom sektoru kao i prethodnih godina plate u javnom sektoru su ostale više. Primjećuje se da su plate u privatnom²⁰ sektoru brže rasle u odnosu na javni sektor uslijed budžetske štednje. Time je razlika između plata u javnom i privatnom sektoru smanjena. Gotovo u svim djelatnostima su ostvarena negativna realna primanja zaposlenih zbog inflacije (osim poljoprivrede, ribarstva i rudarstva). Najniža primanja su zabilježena u sektoru usluga. U P1 2012. godine najmanje su zaradili zaposleni u oblasti građevinarstva i ugostiteljstva, a u odnosu na P1 2011. godine plate u pomenutim granama su i nominalno i realno smanjene (nominalni „rast“ -0,8% i -0,1% respektivno). Najbrži rast plata je ostvaren u oblasti rudarstva i poljoprivrednih usluga u privatnom sektoru. U javnom sektoru zdravstvo bilježi najbrži rast neto plata (2,2% g/g) dok se u javnoj upravi i odbrani neto plate nisu bitnije mijenjane (0,6% g/g).

Oba entiteta su zabilježila gotovo jednake stope rasta neto plata. U FBiH prosječna plata je u P1 2012. godine iznosila 827 KM dok je u RS 819 KM sa stopama rasta od 1,5% odnosno 1,4%. Prema standardnoj klasifikaciji djelatnosti uočava se prilično sličan trend promjene plata entiteta. Jedino je u oblasti rudarstva u FBiH zabilježen nešto brži rast neto plate u odnosu na RS (6,6% vs. 1,7%). U građevinarstvu neto plate u FBiH su smanjene za 2% dok su u RS smanjene 0,3%, što je očekivano obzirom na izrazito negativan rast obima poslovne aktivnosti u pomenutoj oblasti. Zarade zaposlenih u ugostiteljstvu su smanjenje za 0,7% u FBiH, dok je u RS za bilježeno povećanje plata za isti procenata.

Izvor: Agencija za statistiku BiH, DEP kalkulacije

Penzije

Dok je prvi kvartal 2012. godine obilježilo smanjenje penzija u RS zbog primjene novog Zakona²¹ o PIO, u drugom kvartalu nije bilo većih izmjena. U odnosu na prethodne godine u P1 2012. godine primjetan je nešto sporiji prirast broja penzionisanih lica u BiH (1,8%²² g/g, 609,5 hiljada lica). Međutim, u P1 2012. godine broj zaposlenih lica u BiH se konstantno smanjivao pa se i prikupljena sredstva za finansiranje

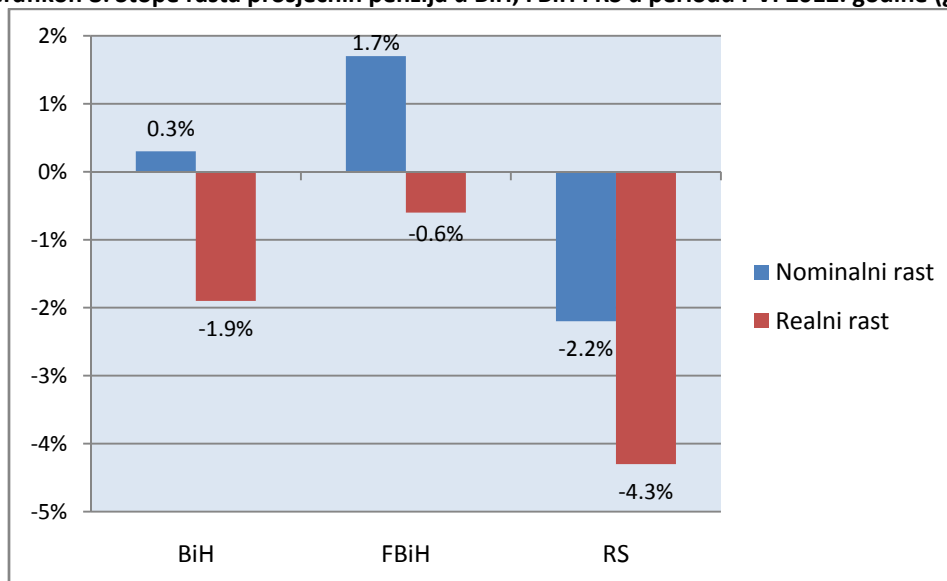
²⁰ Privatni sektor u analizi obuhvata djelatnosti A-K, a javni sektor djelatnosti L-O.

²¹ Detaljnije pojašnjenje Zakona se nalazi u Ekonomskim trendovima januar-mart 2012. godine.

²² U istom polugodištu 2011. godine ova stopa je iznosila 3% odnosno 4,4% u 2010. godini.

penzija po osnovu prihoda od doprinosa nisu značajno uvećala. Na taj način penzioni fondovi nisu mijenjali nivoe penzija tokom drugog kvartala 2012. godine što potvrđuje činjenica da je prosječna penzija u BiH u prvom polugodištu 2012. godine uvećana za samo 0,3% (337²³ KM) u poređenju sa istim polugodištem 2011. godine. Dok je u FBiH zabilježen skroman rast prosječne penzije od 1,7%²⁴ g/g, u RS je registrovano smanjenje penzije od 2,2% kao posljedica primjene novog Zakona o PIO. Uzme li se u obzir inflacija, primanja penzionera u realnom smislu su smanjena (grafikon ispod). Minimalne²⁵ penzije u BiH se takođe nisu mijenjale tokom P1 2012. godine.

Grafikon 8: Stope rasta prosječnih penzija u BiH, FBiH i RS u periodu I-VI 2012. godine (g/g)

Izvor: Entiteski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

²³ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od BH entiteta u ukupnom broju penzionera.

²⁴ Zbog prošlogodišnjeg uvećanja penzija od aprila 2011. godine.

²⁵ Minimalna penzija u FBiH iznosi 310 KM, dok u RS iznosi 160 KM.

II JAVNE FINANSIJE

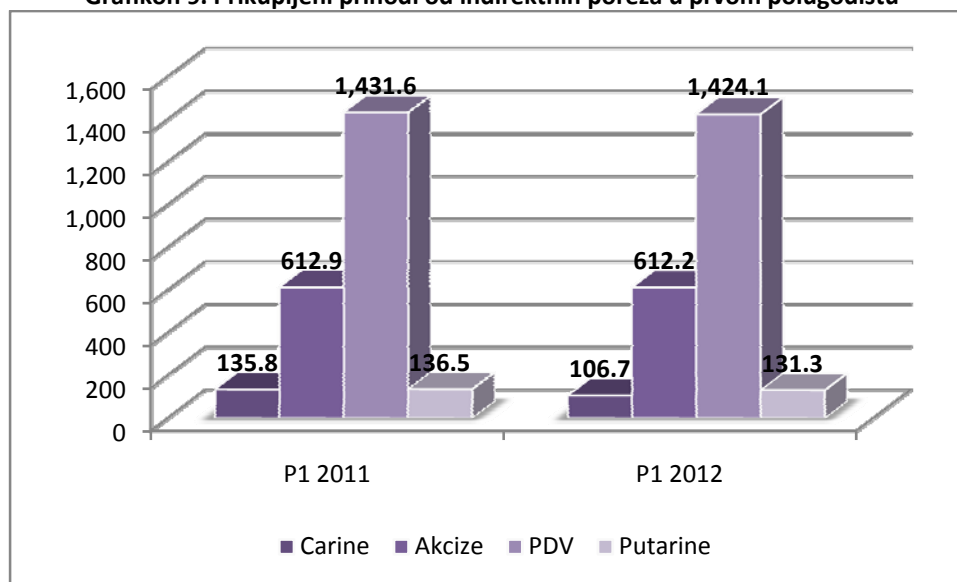
Za prvih šest mjeseci fiskalni sektor u BiH karakteriše smanjenje ukupnih prihoda od poreza od 1,5% i to zahvaljujući prvenstveno smanjenju prihoda od indirektnih poreza, koji čine oko 80% ukupnih poreskih prihoda. Sa druge strane, ukupni prihodi od doprinosa su ostali nepromijenjeni (rast od 0,3%). Vanjski dug na kraju prvog polugodišta tekuće godine bilježi povećanje od 11,3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Indirektni porezi

Prihodi od indirektnih poreza u 2012. godini nastavljaju da se smanjuju. Na kraju prvog polugodišta prikupljeno je oko 2,3 milijarde KM prihoda od indirektnih poreza, što je za 2% manje nego za prvih šest mjeseci prethodne godine.

U ukupnoj strukturi indirektnih poreza, najznačajnije najznačajnije mjesto zauzima PDV sa učešćem od preko 60% (od čega 80% na uvozni PDV, a ostatak na domaći). Na kraju prvih pola godine prihodi od PDV-a su iznosili oko 1,4 milijarde KM. U odnosu na isti period prethodne godine zabilježili su smanjenje od 0,8%. Iako je na kraju prvog polugodišta, uvoz zabilježio smanjenje, prihodi po osnovu uvoznog PDV-a su ipak zabilježili pozitivnu stopu (0,3%). Prihodi od PDV-a prikupljenog po osnovu domaće razmjene bilježe smanjenje od 5,2%. Na grafikonu ispod dat prikaz prihoda od indirektnih poreza u prvom polugodištu 2011. i 2012. godine.

Grafikon 9. Prikupljeni prihodi od indirektnih poreza u prvom polugodištu

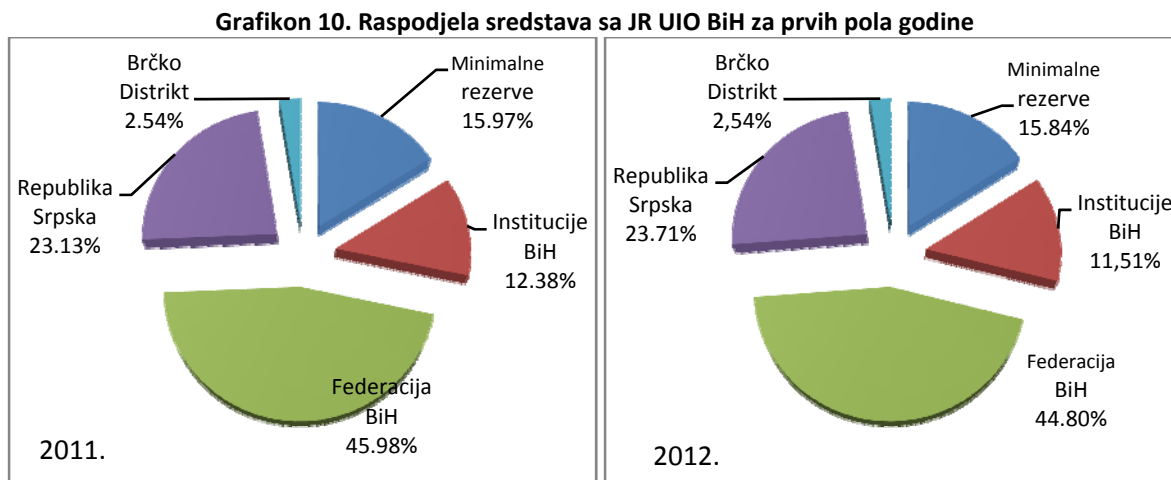

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

I sve ostale kategorije prihoda od indirektnih poreza bilježe smanjenje u poređenju sa prvim polugodištem 2011. godine: carine (21,4%), putarine (3,8%) i akcize (0,1%).

Nakon izdvajanja sredstava za putarine, minimalne rezerve i finansiranje Institucija BiH, Uprava za indirektno oporezivanje je izvršila prenos sredstava korisnicima sa jedinstvenog računa u iznosu od oko 1,9 milijardi KM. U odnosu na isti period prethodne godine, korisnicima je manje raspoređeno za 1,3%. Takođe, za 2,1% je došlo i do smanjenja izdvajanja za minimalne rezerve, ali i do porasta sredstava za

finansiranje Institucija BiH od 4,7%. Na grafikonu ispod dat je prikaz raspodjele sredstava sa JR UIO BiH na kraju prvog polugodišta 2011. i 2012. godine.

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Direktni porezi i doprinosi

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa i drugih naknada u entitetskim poreskim upravama za prvih pola godine su za svega 1,4% veći u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga, 4,3% je iznosio rast prihoda od poreza, taksi i naknada, a svega 0,3% rast prihoda od doprinosa. U poreskoj upravi FBiH je zabilježen rast prihoda od direktnih poreza (3,6%) i to zahvaljujući prije svega rastu poreza na dobit, kao i rastu prihoda od ostalih poreza. Prihodi od taksi, kazni i naknada u isto vrijeme bilježe rast od čak 19,6%. Prihodi od doprinosa bilježe negativnu stopu rasta, iako neznatno nisku. Međutim, ukupni prihodi po osnovu poreza, doprinosa i ostalih prihoda, bilježe povećanje od 2,3%.

Tabela 4. Prihodi od direktnih poreza, taksi, kazni i naknada i doprinosa u prvom polugodištu (u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	264,2	273,7	0,6	36,8	31,7	2,1
Porez na dohodak	142,5	141,8	0,5	16,0	27,0	9,5
Porez na dobit	78,8	90,0	4,2	2,9	6,7	7,5
Porezi građana	42,4	40,6	4,2	6,0	9,6	40,3
Ostali porezi	0,5	1,3	60,0	2,0	8,5	15,9
Ostale takse, kazne i nakn.	161,5	193,2	9,6	29,1	26,7	1,9
Doprinosi	1.319,1	1.318,0	0,1	29,9	36,6	1,1
PIO	728,0	730,1	0,3	334,4	38,9	1,4
Zdravstvo	531,0	528,1	0,5	251,4	52,1	0,3
Nezaposleni	60,1	59,8	0,5	16,6	7,7	6,4
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	25,6	6,1	1,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,8	1,8	2,9
Ukupni prihodi	1.744,8	1.784,9	2,3	995,8	995,0	-0,1

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

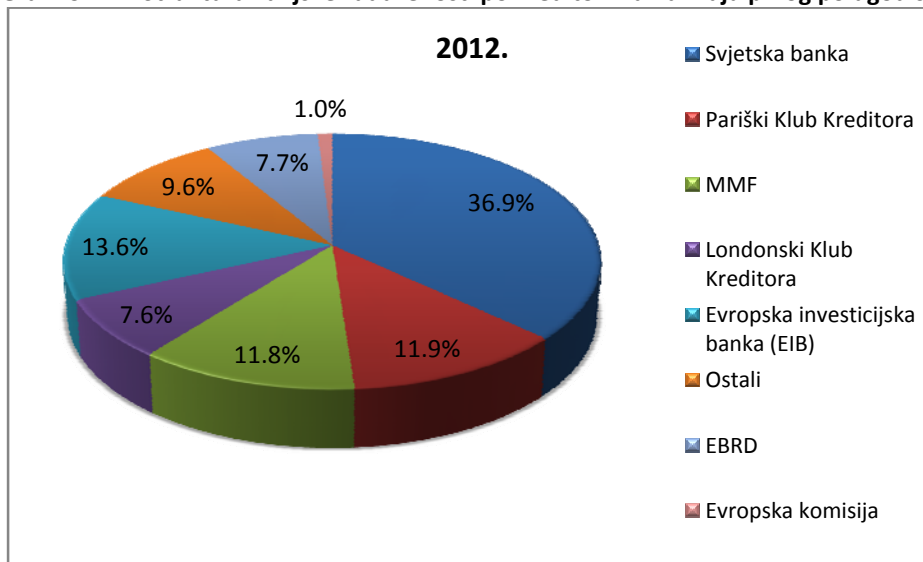
U istom periodu u poreskoj upravi RS zabilježeno je smanjenje prihoda od direktnih poreza od 2,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Tokom posmatranog perioda, jedino porezi na dohodak bilježe povećanje. Sa, druge strane, prihodi od doprinosa bilježe povećanje, ali skromno od 1,1%. Međutim, ukupni prihodi koje je ostvarila poreska uprava RS bilježe negativnu stopu. U RS je od 01.01.2012. na snazi novi Zakon o porezu na nepokretnosti.²⁶ Detaljnije kretanje pojedinih kategorija direktnih poreza i doprinosa se može vidjeti iz tabele iznad.

Javni vanjski dug

Prema podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, stanje ukupnog javnog vanjskog duga BiH na kraju prvog polugodišta 2012. godine je dostiglo nivo od 6,7 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, došlo je do porasta vanjske zaduženosti od 11,3%. Oko 1,8 milijardi KM se odnosi na „stari dug“ prema kreditorima, a 4,9 milijardi KM je po osnovu „novog duga“.²⁷

Na grafikonu ispod data je struktura vanjske zaduženosti po kreditorima. Najznačajniji udio u ukupnom vanjskom dugu imaju obaveze prema Svjetskoj banci (oko 37%).

Grafikon 11: Struktura vanjske zaduženosti po kreditorima na kraju prvog polugodišta

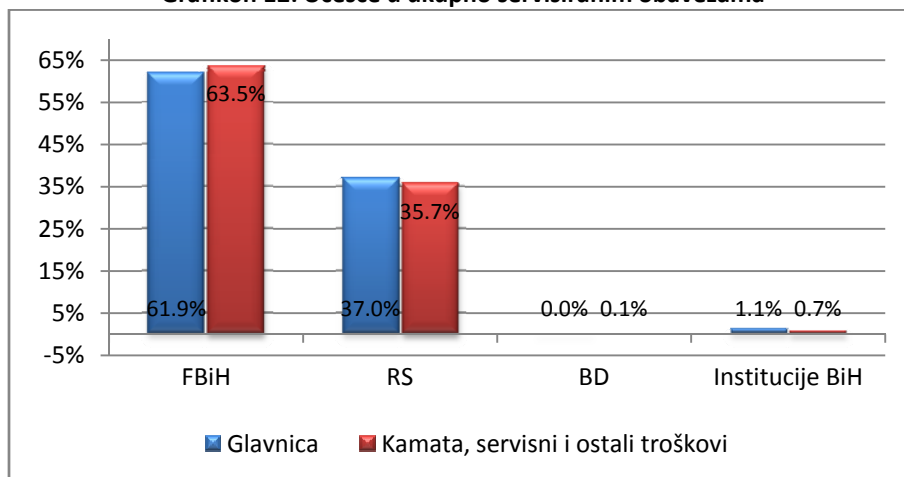
Izvor: Ministarstvo finansija BiH

Za prvih pola godine na servisiranje obaveza dospjelih po osnovu javnog vanjskog duga utrošeno oko 178,5 miliona KM. Od toga 125 miliona KM se odnosi na otplatu glavnice, a ostatak iznosa na kamate, provizije i ostale troškove. Na grafikonu ispod dato je servisiranje po korisnicima.

²⁶ Od 01.01.2012. u RS je na snazi novi Zakon o porezu na nepokretnosti. Razlika u odnosu na stari zakon jeste što se novim oporezuje samo višak imovine, odnosno imovina koja je veća od one potrebne za život, dok je stari zakon oporezovao ukupnu imovinu. Ovaj zakon objedinjuje prihode koje su opštine i gradovi ubirali po osnovu poreza na imovinu, promet nekretnina, poklone odnosno zaostavštinu. U skladu sa ovim zakonom, novi način obračuna poreza trebao je početi tokom marta. Poreske stope su različite i zavise od veličine i razvijenosti opštine. Kreću se u intervalu od 0,05% do 0,25%.

²⁷ „Stari dug“ je nastao do 02.04. 1992. godine, a „novi dug“ je ugovoren nakon 14.12. 1995. godine.

Grafikon 12: Učešće u ukupno servisiranim obavezama

Izvor: Ministarstvo finansija BiH

Vladine finansije

U tabeli ispod dat je kvartalni operativni izvještaj za BiH²⁸ po strukturi prihoda i rashoda.

Tabela 5: Kvartalni operativni izvještaj za BiH po strukturi prihoda i rashoda

BiH	K2 2011	K2 2012	promjena u %
Prihodi	2.479,9	2.544,8	2,6
Porezi	1.269,2	1.279,5	-1,3
Doprinosi za socijalno	1.004,9	1.021,9	1,7
Grantovi i ostali prihodi	178,7	243,4	36,2
Rashodi	2.445,4	2.469,0	-0,5
Kompensacija zaposlenih	709,3	704,2	-0,7
Korištenje roba i usluga	424,3	429,2	1,2
Kamate	39,0	52,4	34,4
Subvencije	50,2	52,0	3,6
Socijalna davanja	1.060,9	1.048,0	-1,2
Ostali rashodi i grantovi	161,5	151,8	-6
Suficit/deficit	-0,6	75,8	-

Izvor: Centralna banka BiH

Iz gornje tabele se vidi da je za prvih pola godine BiH ostvarila suficit od 75,8 miliona KM. Na strani prihoda prisutan je porast od 2,6% zahvaljujući porastu prihoda od doprinosa, kao i ostalih prihoda. Na strani rashoda, zabilježeno je smanjenje (0,5%) odnosno zaustavljanje rasta ukupnih rashoda u odnosu na isti period prethodne godine. Na negativan predznak ukupnih rashoda najviše je uticalo smanjenje kompenzacija zaposlenih (plata i naknada), kao i izdvajanja za socijalna davanja, dvije kategorije sa najvećim učešćem u ukupnim javnim rashodima. Ovo ukazuje na nastavak vođenja restriktivne fiskalne politike u BiH i u 2012. godini, a posebno u drugom tromjesečju posmatrane godine.

²⁸ Podaci ne uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradove), a ni entitetska javna preduzeća direkcije za ceste i autoceste.

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

Tokom drugog kvartala 2012. godine u BiH je zabilježen nešto sporiji rast cijena u odnosu na prvi kvartal. Promjene svjetskih cijena nafte²⁹ su zasigurno imale veliki uticaj na cijene u drugom kvartalu. Već uobičajeno cijene stanovanja i energenata, alkohola i duvana te transporta su najviše doprinijele razvoju inflacije u BiH koja je u P1 2012. godine iznosila 2,2% g/g.

Skuplje komunalije u BiH su direktno uticale na rast cijena u kategoriji stanovanja, vodosnadbijevanja, el. energije, gasa i drugih energenata. Iako se većina poskupljenja desila u 2011. godini (u drugoj polovini godine) to je povećalo godišnji rast cijena vode, struje i gasa u P1 2012. godine. Cijene električne energije se nisu mijenjale u 2012. godini ali je poskupljenje od ljeta 2011. godine uticalo da struja bude skuplja 6,6% u P1 2012. godine u odnosu na isti period 2011. Slično je i sa gasom koji je u istom periodu poskupio za 17,9% g/g. Iako su cijene goriva u BiH u K1 2012. godine brže rasle, u K2 ipak dolazi do nešto sporijeg rasta cijena spomenutog energenta u skladu sa promjenama svjetskih cijena ovog energenta (naslov ispod). Tako je u K2 2012. godine gorivo u BiH bilo skuplje za 7,2% g/g. Rast cijena nafte je u isto vrijeme uslovio poskupljenje transportnih usluga putnika.

S druge strane, jedna od najvećih kategorija u strukturi CPI indeksa, hrana i bezalkoholna pića, bilježi skroman rast cijena u P1 2012. godine (1,4% g/g). Hrana u BiH je u drugom kvartalu 2012. godine poskupila za 0,7% g/g što je sporiji rast u odnosu na rast cijena hrane u prvom kvartalu. Iako su cijene žitarica i povrća u BiH još uvijek niže u odnosu na P1 2011. godine, ipak se primjećuje da su cijene voća, mliječnih proizvoda i mesa u porastu. Velike vrućine i suše ne idu u prilog usjevima odnosno cijenama hrane u BiH. Sve pomenuto ukazuje na moguće poskupljenje hrane u BiH (naročito žitarica) u drugoj polovini 2012. godine.

U kategoriji alkohola i duvana tokom K2 2012. godine nije bilo novih izmjena cijena, a porast od 9,9% g/g je posljedica ranijeg uvećanja akciza. Jedine kategorije koje su zabilježile smanjenje cijena u P1 2012. godine su odjeća i obuća, zdravstvo i obrazovanje.

Cijene hrane, nafte i gasa u svijetu

U analizi svjetskih cijena nafte u 2012. godini uočava se da nakon bržeg rasta cijena spomenutog energenta u K1 (problemi sa isporukom nafte iz Irana, geopolitička situacija na Bliskom Istoku) dolazi do stabilizacije cijena u K2 2012. godine. Loše prognoze za svjetski privredni rast (niska proizvodna aktivnost) te slabija potražnja samo su neki od faktora koji su doprinijeli nešto nižim cijenama nafte u K2 2012. godine. Naime, u tabeli ispod se vidi da je u junu cijena nafte na svjetskom tržištu bila znatno niža u odnosu na početak godine.

Iako svjetske cijene hrane u P1 2012. godine bilježe smanjenje u odnosu na P1 2011. godine, evidentno je da je hrana postepeno skupljala od januara do aprila iz mjeseca u mjesec. Klimatske prilike odnosno hladna zima je negativno uticala na zimsku sjetvu, što je podstaklo proljetni rast cijena. S druge strane, sušan period i loša ljetna žetva bi mogli imati velikog uticaja na kretanje cijena hrane u drugoj polovini 2012. godine (prvenstveno žitarica, mesa, voća i povrća).

²⁹Pogledati naslov o cijenama nafte u svijetu.

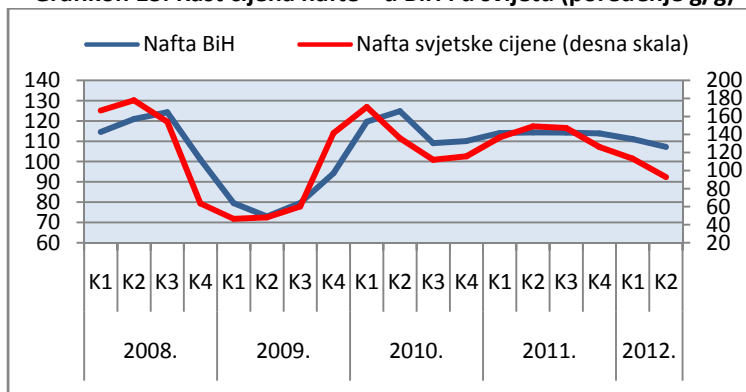
Tabela 6. Kretanje cijena na svjetskom tržištu

	2012.					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Hrana – index, 2005=100	163,7	169,2	173,5	174,6	169,7	168,9
Ruski prirodni gas (\$/000m ³)	443,9	439,9	450,4	452,5	452,5	452,2
Nafta, UK Brent (\$/barel)	111,0	119,7	124,9	120,6	110,5	95,6
stope rasta g/g (%)						
Hrana	-10,6	-10,6	-5,9	-8,5	-9,3	-7,0
Ruski prirodni gas	34,2	33,7	37,2	25,3	25,4	25,6
Nafta, UK Brent	15,3	15,1	9,2	-2,1	-3,4	-16

Izvor: MMF baza podataka, DEP kalkulacije

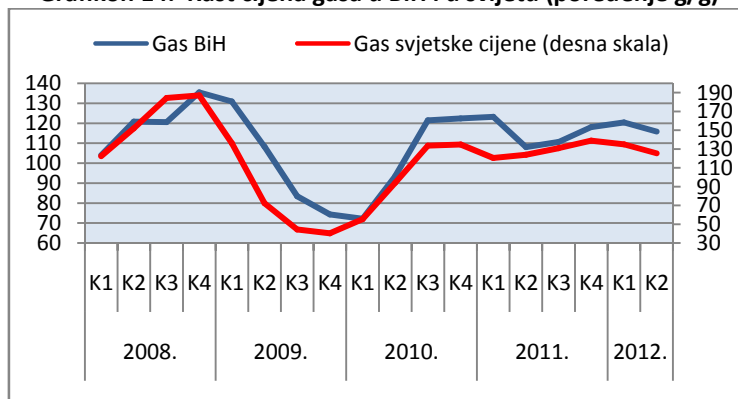
Koliko oscilacije svjetskih cijena nafte, gasa i hrane imaju uticaj na bh. cijene prezentirano je u grafikonima ispod. Zapaža se da se poskupljenja odnosno pojeftinjenja energenata reflektuju na bh. cijene sa zakašnjenjem do jednog kvartala. U primjeru indeksa hrane, promjena svjetskih cijena se odražava u prosjeku nakon 1-2 kvartala na domaće cijene hrane. Pored toga, obuhvatnost i različit udio pojedinih proizvoda u CPI indeksu hrane u BiH i indeksu hrane u svijetu uticao je na malo drugačije oscilacije između bh. i svjetskog indeksa hrane.

Grafikon 13. Rast cijena nafte³⁰ u BiH i u svijetu (poređenje g/g)

Izvor: BHAS, MMF baza podataka, DEP kalkulacije

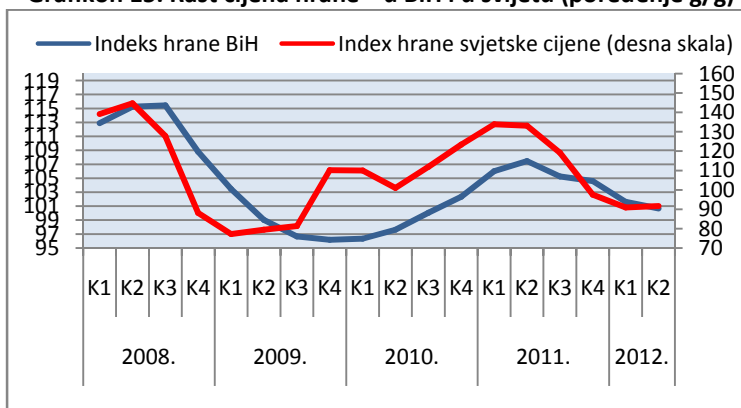
Grafikon 14. Rast cijena gasa u BiH i u svijetu (poređenje g/g)

Izvor: BHAS, MMF baza podataka, DEP kalkulacije

³⁰ Za BiH CPI indeks nafta i lubrikanti 07.02.02.01, za svjetske cijene UK Brent, MMF baza podataka.

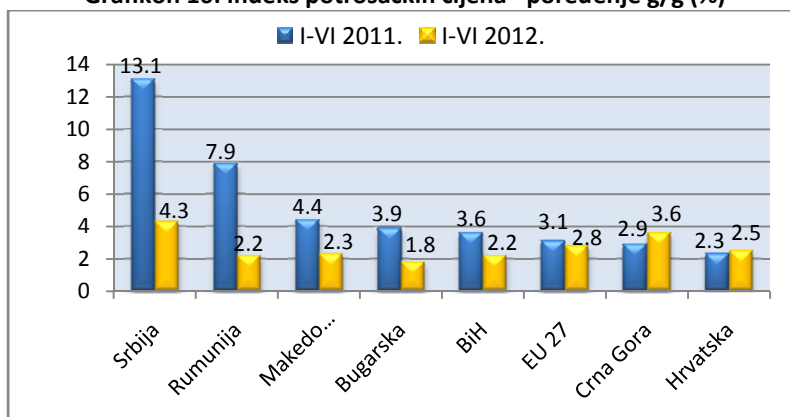
Grafikon 15. Rast cijena hrane³¹ u BiH i u svijetu (poređenje g/g)

Izvor: BHAS, MMF baza podataka, DEP kalkulacije

Nakon snažnog prošlogodišnjeg rasta cijena u većini zemalja u regiji je u 2012. godini primjetan trend sporijeg rasta cijena. Jedine zemlje sa nešto većom inflacijom u odnosu na 2011. godinu su Crna Gora i Hrvatska. Naime, zbog nešto viših cijena u kategorijama hrane i stanovanja, vode, struje, gasa i drugih energenata došlo je do porasta opšteg nivoa cijena spomenutih zemalja. bh. inflacija u 2012. godini je ispod prosjeka EU 27.

Grafikon 16: Indeks potrošačkih cijena –poređenje g/g (%)

Izvor: Agencije za statistiku odabranih zemalja, EUROSTAT za EU 27, DEP kalkulacije

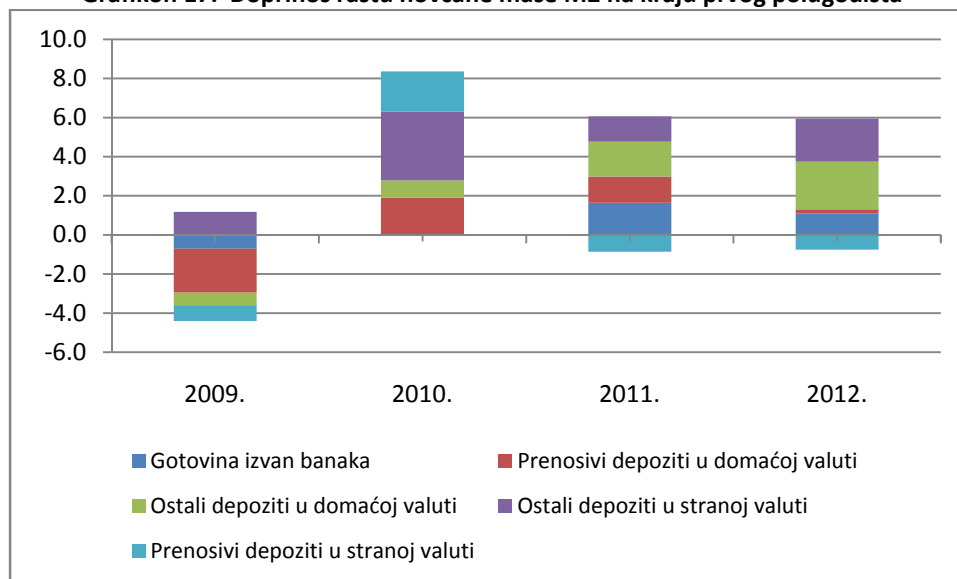
³¹ Za BiH CPI indeks hrane 01.01, za svjetske cijene hrane Food index, MMF baza podataka.

Razvoj monetarnog sektora u BiH

Na kraju prvog polugodišta 2012. godine ukupna novčana masa (M2) dostiže nivo od oko 14,5 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 5,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Povećanje monetarnog agregata M2 rezultat je povećanja neto strane aktive (NSA) od 13,9% (579 miliona KM) i neto domaće aktive (NDA) od 1,4% (137 miliona KM). Navedeno povećanje NSA rezultat je smanjenja strane aktive (1%) i strane pasive (17,4%) komercijalnih banaka, kao i smanjenja strane aktive CB (3,3%). Na rast NDA najviše uticaja je imao rast domaćih kredita (7,3%).

U istom periodu, obje komponente novčane mase su zabilježile rast, s tim što je kvazi novac (QM) rastao nešto brže od transakcijskog novca (M1). Na kraju prvog polugodišta 2012. godine QM je zabilježio povećanje od 6,8% u odnosu na isti period prethodne godine, zahvaljujući prvenstveno rastu ostalih depozita u domaćoj i stranoj valuti. Monetarni agregat M1 je u posmatranom periodu zabilježio skromniji rast od 3,1% i to zahvaljujući rastu gotovine izvan banaka i prenosivih depozita u domaćoj valuti.

Grafikon 17. Doprinos rastu novčane mase M2 na kraju prvog polugodišta

Izvor: Centralna banka BiH

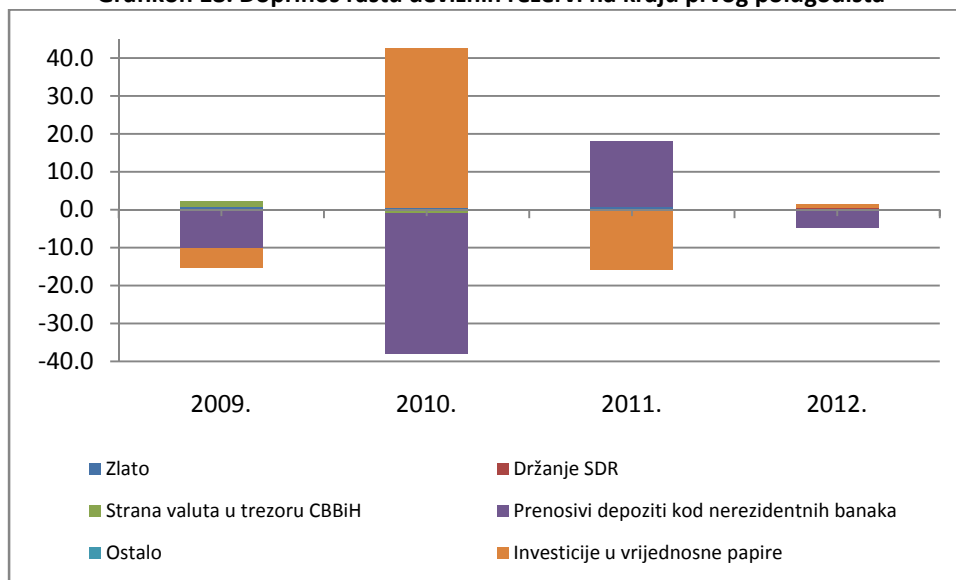
Monetarna baza (rezervni novac - M0) i novčani multiplikator (koeficijent „mm“)³² utiču na ponudu novca. Na kraju prvog polugodišta rezervni novac dostiže nivo od oko 5,3 milijardi KM, i posmatran u odnosu na isti period prethodne godine bilježi smanjenje od 5,3%. Do smanjenja rezervnog novca dovelo je smanjenje depozita banaka kod monetarnih vlasti, odnosno smanjenja rezervi banaka (14,5%). Druga značajna komponenta rezervnog novca, gotovina izvan monetarnih vlasti (gotovina koja se nalazi kod stanovništva), u istom periodu bilježi povećanje od 5,7%. Ubrzani proces multiplikacije novca, započet prethodne godine se nastavlja i tokom posmatranog perioda, a posebno posljednjih nekoliko mjeseci. Na kraju prvog polugodišta tekuće godine dostiže vrijednost od 2,8. Na njegovo kretanje uticala su oba koeficijenta (koeficijenti „rr“ i „cr“) koja ga determinišu, mada „rr“ u nešto većoj mjeri. Koeficijent „rr“ i dalje nastavlja da se smanjuje, na šta je najviše uticalo smanjenje rezervi banaka kod CB, usljed

³²Novčani (monetarni multiplikator-m) predstavlja koeficijent koji pokazuje koliko se mijenja novčana masa shodno određenoj promjeni u monetarnoj bazi.

smanjenje depozita u ukupnim rezervama. Sa druge strane, koeficijent „cr“ bilježi rast što jasno ukazuje na porast učešća gotovine u ukupnim depozitima stanovništva (što je pokazao i rast gotovine izvan monetarnih vlasti).

Na kraju prvog polugodišta 2012. godine, ukupna strana aktiva dostiže nivo od 8,7 milijardi KM i smanjena je za 2,6% u odnosu na isti period prethodne godine. U okviru nje, kratkoročna strana aktiva (bruto devizne rezerve) na kraju prvog polugodišta bilježi smanjenje od 3,4% čime dostižu nivo od oko 5,9 milijardi KM. Smanjenju deviznih rezervi od 3,4% najviše doprinosa je dao pad prenosivih depozita kod nerezidentnih banaka (4,7 procentna poena). U isto vrijeme, prenosivi depoziti kod inostranih banaka bilježe smanjenje od čak 28%, a u korist povećanja investicija u vrijednosne papire od 37%.

Grafikon 18. Doprinos rastu deviznih rezervi na kraju prvog polugodišta

Izvor: Centralna banka BiH

Devizne rezerve CBBiH služe kao pokazatelji stabilnosti i održivosti valutnog odbora, što se posmatra kroz pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama i pokrivenost novčane mase. U skladu s tim pokrivenost novčane mase deviznim rezervama na kraju posmatranog perioda 2012. godine je iznosila 40,6%, a rezervnog novca 111,9%, što zadovoljava kriterijume stabilnosti valutnog odbora³³. Nivo deviznih rezervi, na kraju posmatranog perioda, je bio dovoljan za finansiranje 4,3 mjeseci prosječnog uvoza bh. roba i usluga (prema podacima CBBiH i kalkulacijama DEP-a), što predstavlja zadovoljavajući koeficijent sa aspekta finansijske stabilnosti³⁴.

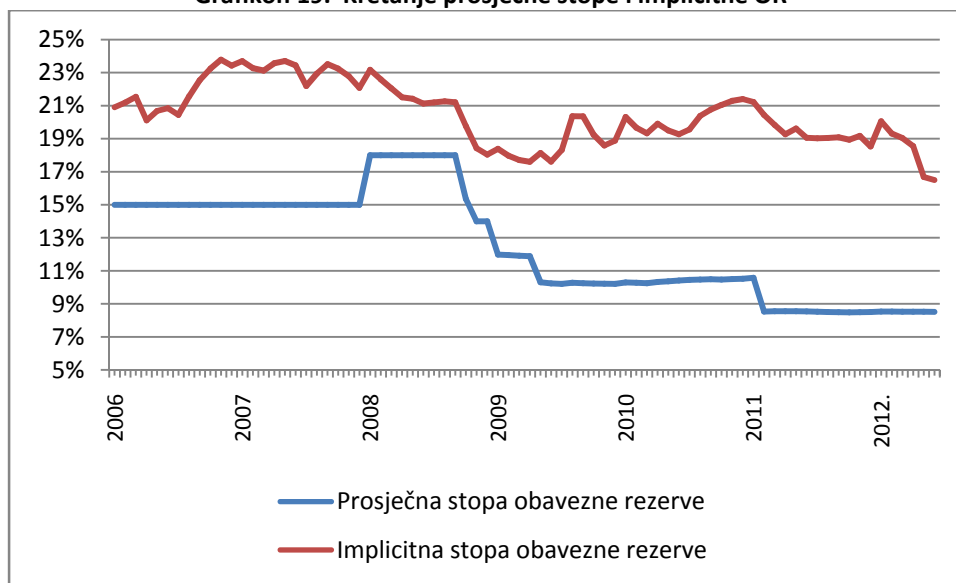
Osnovica za obračun devizne rezerve na kraju prvog polugodišta nastavlja da se smanjuje. Na kraju posmatranog perioda, osnovica je smanjena za 3,4% i dostigla je nivo u iznosu od 14,6 milijardi KM. U

³³ U uslovima fiksnog deviznog kursa minimum pokrivenosti novčane mase deviznim rezervama iznosi 20%, dok kod promjenljivog deviznog kursa taj se odnos kreće od 5% do 10%. Minimalna pokrivenost rezervnog novca (M0) deviznim rezervama po „Currency board“ aranžmanu iznosi 100%.

³⁴ Koeficijent pokazuje da se 4,3 mjeseci uvoza može finansirati deviznim rezervama CBBiH, u slučaju finansiranja deficita tekućeg računa. Prema teoriji međunarodne trgovine ukupne devizne rezerve bi trebale pokrivati najmanje 3 mjeseca prosječnog uvoza.

strukturi osnovice, po ročnosti, nema promjena - i dalje preko 50% je kratkoročna osnovica. A po valutnoj strukturi, preko 50% osnovice je u inostranoj valuti. U skladu sa smanjenjem osnovice, došlo je i do smanjenja ukupnih novčanih sredstava³⁵ koje komercijalne banke drže na računu rezervi kod CB (16,4%). Od toga, novčana sredstva koja se drže za zadovoljavanje zakonski propisanog minimuma obaveznih rezervi smanjena su za 3,7%, a novčana sredstva po osnovu viška rezervi za čak 26,7%. Prosječna stopa OR se nije mijenjala. Implicitna stopa OR³⁶ u odnosu na isti period prethodne godine bilježi smanjenje od 2,6 procentna poena i na kraju posmatranog perioda je iznosila 16,5%.

Grafikon 19. Kretanje prosječne stope i implicitne OR

Izvor. Centralna banka BiH

Bankarski sektor u BiH

Ukupan finansijski rezultat poslovnih banaka u BiH za šest mjeseci 2012. godine iznosio je 107,9 mil. KM³⁷. Međutim, pozitivan poslovni rezultat nije bio posljedica povećanja kreditne aktivnosti banaka niti proširenja bankarskih usluga, već bržeg pada rashoda (-9,4% g/g) od prihoda (-5,4% g/g).

Kreditnu aktivnost za prvo polugodište 2012. godine karakterizira postepeno usporavanje rasta. Ukupni krediti na kraju promatranog razdoblja iznosili su 15,7 mlrd. KM što predstavlja povećanje od 680,9 mil KM, odnosno 4,5%. Iako krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća čine više od polovine ukupnih kredita, najveći doprinos rastu dali su krediti plasirani sektoru stanovništva. Ovi krediti na kraju šest mjeseci 2012. godine iznosili su 6,8 mlrd. KM, a zabilježili su stopu rasta od 5,8% s tendencijom usporavanja u odnosu na početak godine. Kredite plasirane sektoru nefinancijskih poduzeća

³⁵ Ukupan iznos držanja novčanih sredstava na računu rezervi se sastoji od sredstava koja se drže po osnovu OR (po zakonski propisanoj stopi) i viška sredstava (iznad zakonskog minimuma).

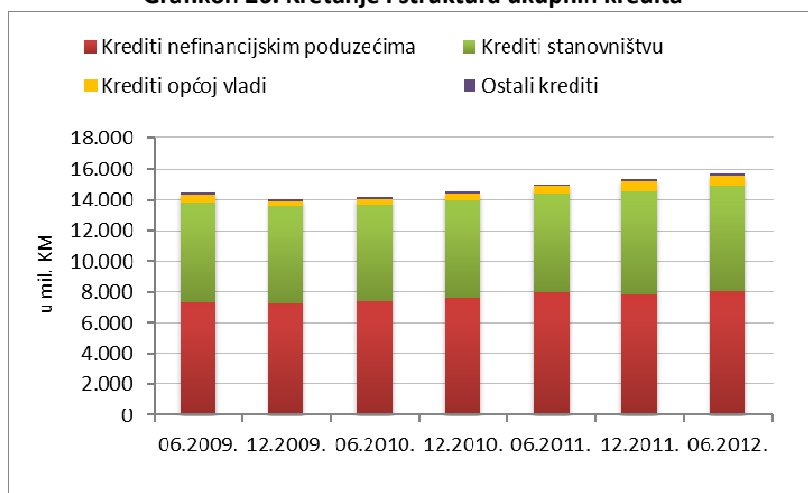
³⁶ Implicitna stopa OR predstavlja odnos ukupno prosječnog iznosa novčanih sredstava na računima rezervi komercijalnih banaka i ukupne osnovice za obračun OR.

³⁷ Nekonsolidirani podaci finansijskog izvješća o dobitku/gubitku. Izvor: entitetske agencije za bankarstvo.

karakterizira usporavanje zadnjih šest mjeseci. Vrijednost ovih kredita u promatranom razdoblju bila je 8,1 mlrd. KM, a stopa rasta svega 1,2% g/g.

Usporavanje rasta kredita, prvenstveno danih nefinancijskim poduzećima, možemo reći da je rezultat općenito loših ekonomskih kretanja kao što su pad industrijske proizvodnje, vanjskotrgovinske razmjene, slab rast prometa trgovine na malo itd., koja su zabilježena u prvoj polovini 2012. godine. Usporavanje rasta kredita stanovništvu moguć su odraz kretanja na tržištu rada, odnosno rasta broja nezaposlenih i pada broja zaposlenih osoba, kao i vrlo slabog rasta neto plaća. Također, i na strani depozita ovog sektora primjetno je usporavanje, iako depoziti sektora stanovništva i dalje ostvaruju relativno visoke sope rasta g/g.

Grafikon 20. Kretanje i struktura ukupnih kredita

Izvor: Centralna banka BiH

Usljed nedostatnosti javnih prihoda u odnosu na javne rashode, nastavljen je trend zaduživanja opće vlade kod poslovnih banaka. Krediti plasirani sektoru opće vlade iznosili su 691,3 mil. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 42,3%.

Kvaliteta kreditnog portfolija nije značajno poboljšana u odnosu na šest mjeseci 2011. godine, dok je u odnosu na kraj godine čak i pogoršana. U narednoj tabeli dan je pregled kvalitete kredita prema učešću pojedine kategorije u ukupnim kreditima plasiranih fizičkim i pravnim osobama.

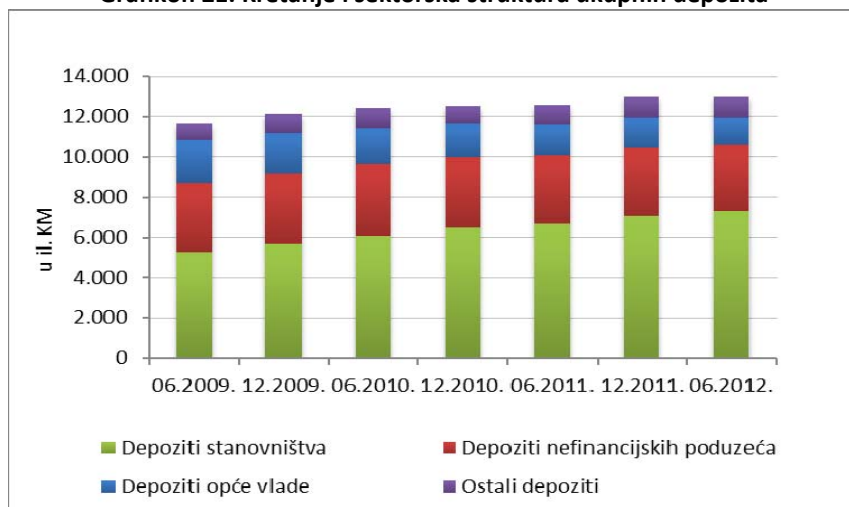
Tabela 7. Kvaliteta kreditnog portfolija

Razdoblje	A	B	C	D	E
30.06.2009.	81,5%	14,7%	2,1%	1,7%	0,0%
31.12.2009.	78,9%	15,9%	3,1%	2,1%	0,0%
30.06.2010.	77,4%	14,8%	4,4%	3,5%	0,0%
31.12.2010.	76,9%	13,9%	4,6%	4,5%	0,0%
30.06.2011.	77,5%	12,7%	5,1%	4,7%	0,0%
31.12.2011.	77,2%	10,8%	2,6%	3,5%	5,9%
30.06.2012.	77,5%	9,6%	3,2%	3,4%	6,2%

Izvor: Entitetske agencije za bankarstvo

Ukupni depoziti nisu zabilježili značajniji rast u odnosu na prvo polugodište 2011. godine (3,3% g/g)³⁸. Kao i u prethodnim razdobljima depoziti sektora stanovništva dali su najveći doprinos rastu ukupnim depozitima. Ovi depoziti na kraju šest mjeseci 2012. godine iznosili su 7,3 mlrd. KM i veći su u odnosu na prvih šest mjeseci prošle godine za 9,0% i, kao što je slučaj s kreditima danim ovom sektoru, imaju tendenciju usporavanja. Depoziti nefinancijskih poduzeća iznosili su 3,3 mlrd. KM i nastavili su s negativnim trendom rasta, tako da su u odnosu na isto razdoblje prošle godine manji za 3,2%. Također, depoziti opće vlade nastavili su trend smanjenja, zbog već pomenutih razloga. Na kraju šest mjeseci 2012. godine iznosili su 1,3 mlrd. KM i manji su za 13,4% g/g.

Grafikon 21. Kretanje i sektorska struktura ukupnih depozita

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na kredite imale su gotovo isto kretanje kao i u prvom kvartalu 2012. godine. Ukupna prosječna efektivna kamatna stopa na kredite iznosila je 7,93% i manja je u odnosu na isto razdoblje prošle godine 0,67 postotnih bodova, a u odnosu na kraj godine 0,23 postotna boda³⁹. Kratkoročna EKS na kredite iznosila je 7,36%, a dugoročna 8,65%. Dok je kratkoročna EKS zabilježila smanjenje u odnosu na isto razdoblje prošle godine, kao i na kraj godine, dugoročna EKS u odnosu na kraj godine bilježi manje povećanje.

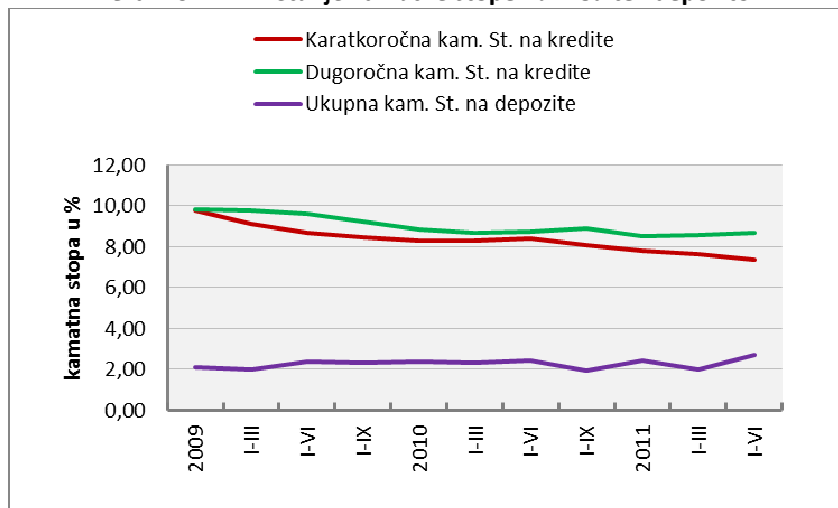
Ukupna prosječna ponderirana kamatna stopa na depozite za prvih šest mjeseci iznosila je 2,72% i karakterizira je povećanje kako g/g tako i u odnosu na kraj godine, 0,31 i 0,28 postotnih bodova, respektivno⁴⁰.

³⁸ Dok su u odnosu na kraj godine čak zabilježili smanjenje, mada još uvijek ne tako značajno (-0,2% g/g).

³⁹ Ukupna ponderirana efektivna kamatna stopa na plasirane kredite za cijelu BiH (kao i kratkoročna i dugoročna EKS za BiH) dobivena je ponderiranjem ukupne efektivne kamatne stope na kredite za RS i ukupne efektivne kamatne stope na kredite u FBiH. Kao ponderi su korištena učešća ukupnih plasmana u FBiH i ukupnih plasmana u RS u ukupnim plasmanima u BiH. Podaci o iznosu plasmana i kamatnih stopa po entitetima dobiveni su od entitetskih agencija za bankarstvo.

⁴⁰ Ukupna ponderirana efektivna kamatna stopa na depozite u BiH dobivena je ponderiranjem ukupne efektivne kamatne stope na depozite u RS i iste u FBiH. Kao ponderi su korišteni udjeli depozita u RS i FBiH u ukupnim depozitima u BiH. Podaci o iznosu depozita i kamatnih stopa po entitetima dobiveni su od entitetskih agencija za bankarstvo. Prosječne kamatne stope na kredite i depozite koje objavljuje Centralna banka BiH dat je u Privitku.

Grafikon 22. Kretanje kamatne stope na kredite i depozite

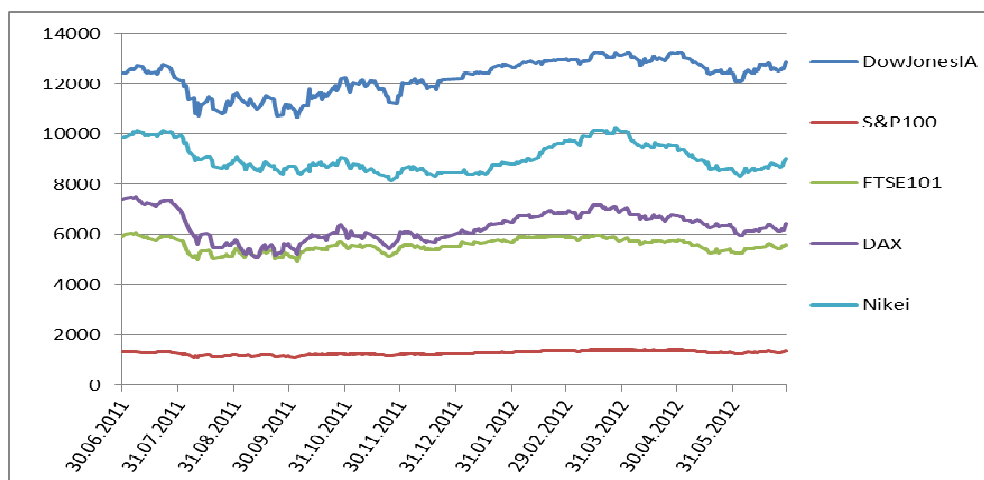

Izvor: Entitetske agencije za bankarstvo

Tržište kapitala

Neujednačeno kretanje vrijednosti berzanskih indeksa u svijetu i regionu kao posljedica globalnih ekonomskih tokova u prethodnom periodu se nastavilo i u 2012. godini. Na svjetskim berzama su glavni indeksi početkom godine doživjeli rast da bi u trećem mjesecu otpočeo pad koji se nastavio do kraja šestog mjeseca 2012. godine.

Grafikon 23. Kretanje najvažnijih indeksa na svjetskim tržištima

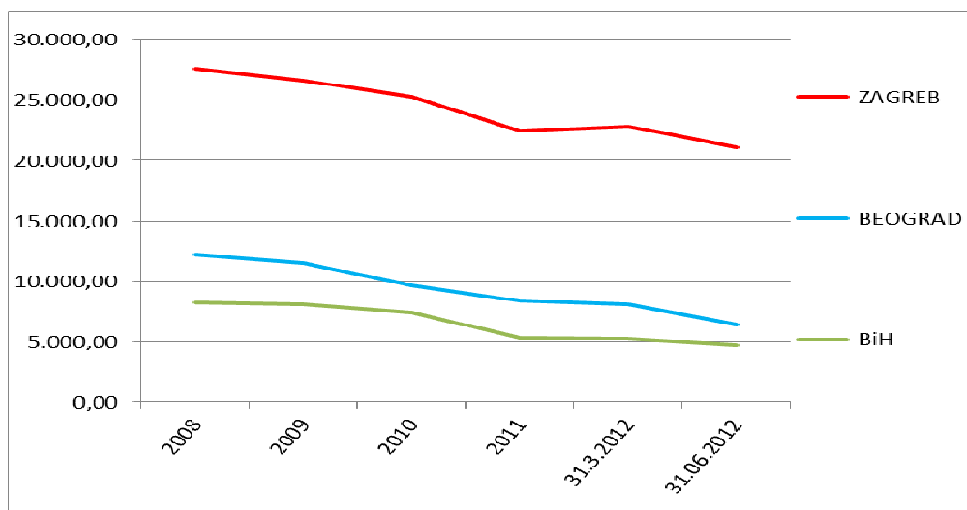

Izvor: WSJ, NYSE, S&P, FTSE, Deutsche boerse, Nikkei

Tržišna kapitalizacija

Berze zemalja iz okruženja te Sarajevska i Banjalučka berza bilježe umjeren pad ukupne kapitalizacije u toku prvog polugodišta.

Grafikon 24. Tržišna kapitalizacija u zemljama iz okruženja (u milionima USD)

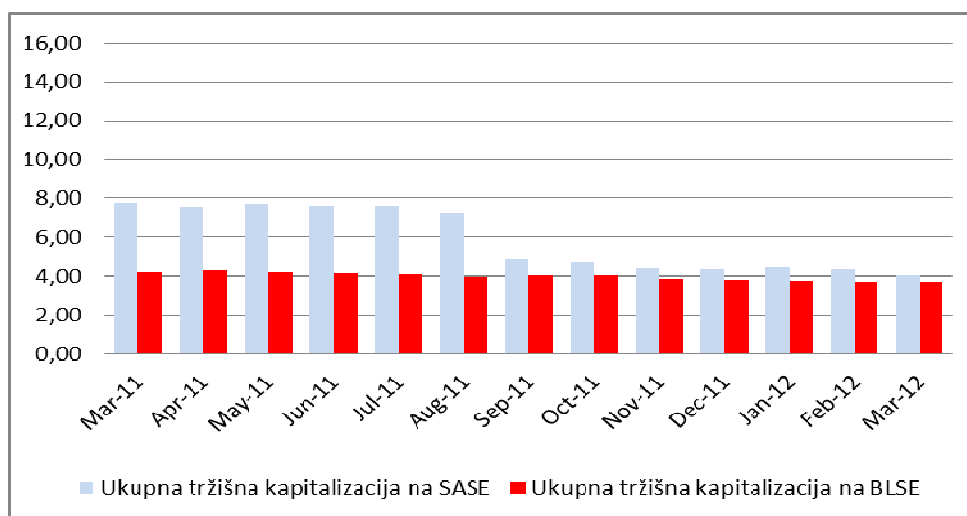
Izvor:FEAS (Federation of Euro-Asian Stock Exchanges)

Ukupna tržišna kapitalizacija⁴¹ Sarajevske i Banjalučke berze (SASE i BLSE) na kraju prvog polugodišta 2012. godine iznosila je 7,7milijardi KM što predstavlja pad od 34,5 % u poređenju sa iznosom kapitalizacije na kraju prvog polugodišta 2011. godine.

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) na kraju prvoga polugodišta 2012. godine sa ostvarenom vrijednosti u istom periodu 2011. godine zabilježen je pad od 47,1%.

Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) na kraju prvog polugodišta 2012. godine bilježi pad od 11,3%.

Grafikon 25. Tržišna kapitalizacija SASE i BLSE na kraju prvog polugodišta 2012. godine

Izvor: SASE i BLSE

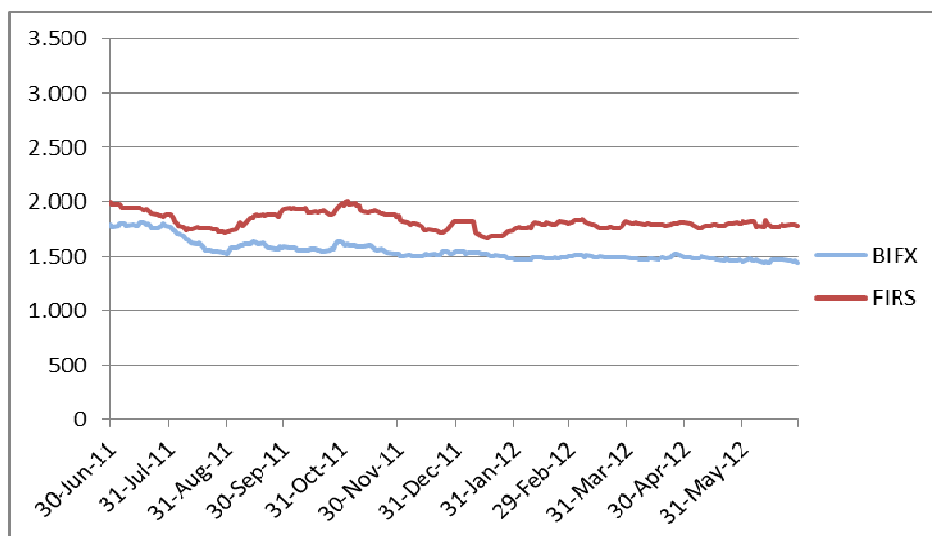
⁴¹Kapitalizacija – zbir produkata cijena dionica i obima dionica kojima se trgovalo na berzama;

Indeksi

Umjereni pad indeksa investicijskih fondova Sarajevske i Banjalučke berze (BIFX i FIRS)⁴², koji je počeo krajem 2011. godine, se zaustavio početkom godine te do kraja prvog polugodišta 2012. godine nisu značajnije mijenjali vrijednosti. Vrijednost BIFX-a na dan 29.06.2012. godine je iznosila 1.442,95 poena i u odnosu na vrijednost 30.06.2011. godine zabilježila je pad od 19,2 %, dok je apsolutna promjena iznosila je 342,8 indeksnih poena.

Vrijednost FIRS-a je iznosila je 1.783,04 poena na dan 29.06.2012. godine. Apsolutna promjena iznosila je 214,84 indeksnih poena, što predstavlja pad od 10,7% u odnosu na vrijednosti 30. 06.2011. godine.

Grafikon 26. Indeksi investicijskih fondova sarajevske i banjalučke berze BIFX i FIRS

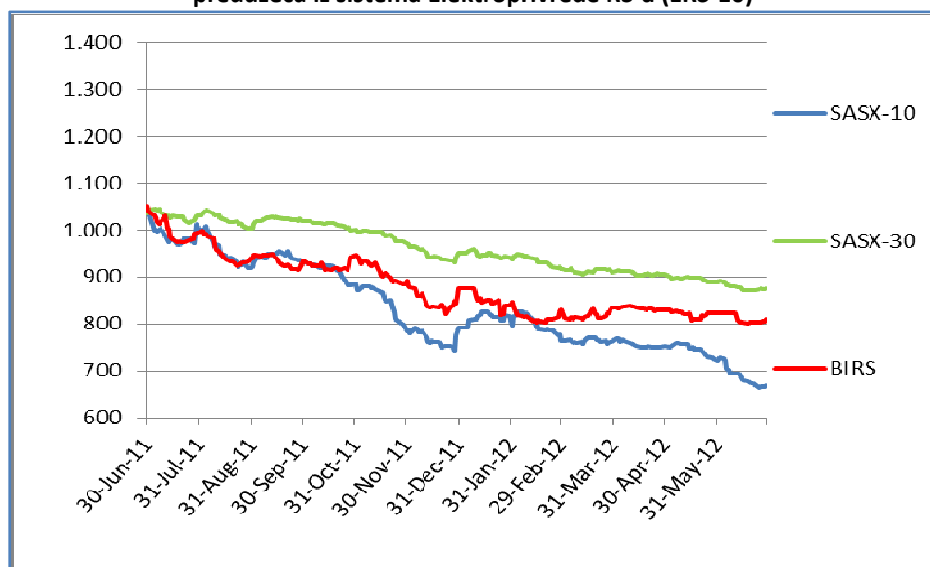

Izvor: SASE i BLSE

Identičnu sliku kretanja na BiH berzama vidimo i kroz reprezentativne indekse Sarajevske (SASX-10 i SASX-30) i Banjalučke berze (BIRS i ERS-10) koji predstavljaju kretanje cijena dionica najuspješnijih kompanija listiranih na te dvije berze. U periodu od 30.06.2011. do 29.06.2012. godine vrijednost SASX-10 je opala za 365 indeksna poena, što predstavlja pad od 35,3%, dok je reprezentativni index sarajevske berze SASX-30 evidentirao pad od 159 indeksna poena odnosno pad od 15,3 %. U istom periodu BIRS je ostvario pad od 243 indeksna poena, odnosno pad od 23 %, dok je ERS-10 zabilježio pad od 349 indeksnih poena, odnosno pad od 30,1 %.

⁴²Indeksi obje berze izračunati su na osnovu prosječne cijene dionica 11 najuspješnijih investicijskih fondova u slučaju Sarajevske berze (BIFX) i 13 IF-ova Banjalučke berze (FIRS).

Grafikon 27. Indeksi najuspješnijih kompanija na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi(SASX-10, SASX-30 i BIRS) i indeks preduzeća iz sistema Elektroprivrede RS-a (ERS-10)

Izvor: SASE i BLSE

BATX (Bosnian Traded Index)

Bosanski Traded Indeks (BATX) je kapitalizovano ponderirani cijenovni indeks⁴³, koji se sastoji od najlikvidnijih i najviše kapitaliziranih dionica, kojima se trguje na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi. Indeks se računa u stvarnom vremenu uz vrijednosti izražene u EUR, USD i KM.

U zadnjem izmjenjenom sastavu učestvuju: BH Telecom (25,15 %), Bosnalijek (17,8 %), Fabrika Duhana Sarajevo (9,94 %), JP Elektroprivreda BIH (14,64 %), Nova Banka AD Banja Luka(7,39%), Telekom Srpske(25,09 %).Početni datum listiranja BATX na Bečkoj berzi je bio 01.12.2009. godine.Poredeći vrijednost BATX ostvarenu vrijednost 29.06.2012. godine sa vrijednošću koju je imao 30.06.2011.godine evidentiran je pad od 22 %.Posmatrajući indekse zemalja iz regiona vidimo da je Hrvatski index-CROAX (Croatian Traded Index) pao za 31 %, a Srbijanski index-SRX(Serbian Traded Index) ostvario još veći pad od 54 %.

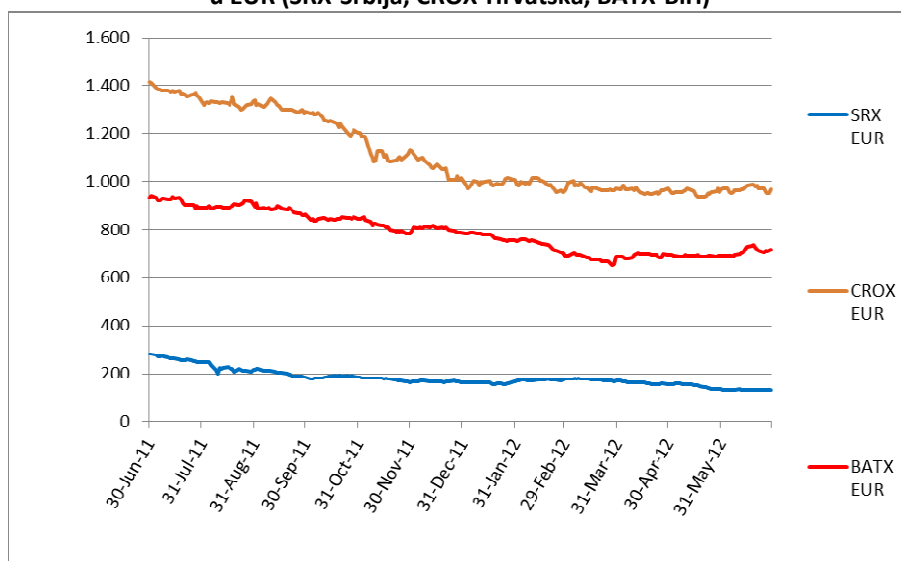
Tabela 8. Uporedni prikaz vrijednosti indeksa iz regiona (30.03.2011.-30.03.2012.godine)

	SRX EUR	CROX EUR	BATX EUR
30-Jun-11	281	1.286	861
29-Jun-12	130	890	667

Izvor: Bečka Berza (Wiener Boerze)

⁴³Indeks u kojem je cijena određena cijenom pojedinih dionica, ponderiranih za ukupnom tržišnom vrijednosti. Ako je cijena dionice (komponente indeksa) promjene, njegov učinak na indeks u cjelini je proporcionalan cijeni dionica pomnožen brojem dionica tvrtke. To znači da će promjene u cijeni utjecati na indeks više ako (komponenta) kompanija ima veću vrijednost.

Grafikon 28. Uporedni prikaz vrijednosti Indeksa zemalja iz regiona Bosne i Hercegovine listiranih na Bečkoj berzi u EUR (SRX-Srbija, CROX-Hrvatska, BATX-BiH)

Izvor: Bečka Berza (Wiener Boerze)

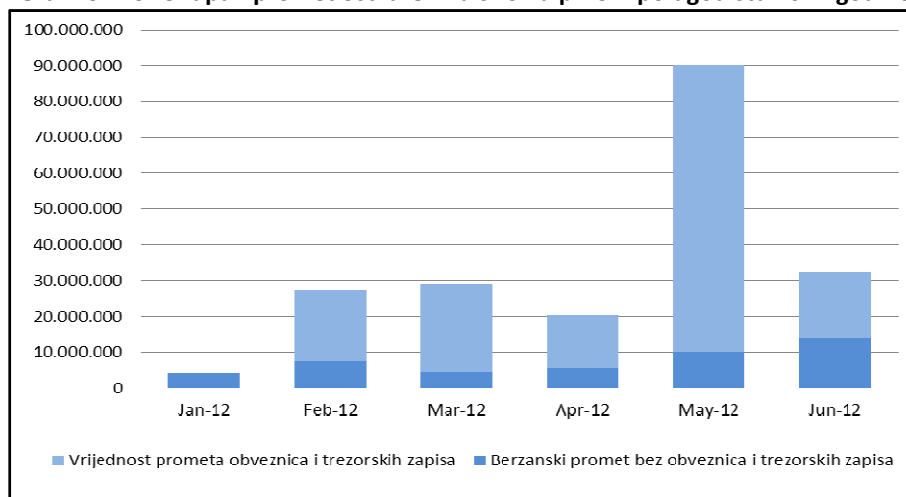
Ukupni promet

Ukupni promet na BiH berzama u prvome polugodištu 2012. godine je iznosio 306,22 miliona KM, što predstavlja rast prometa od 10,8 % u odnosu na promet u 2011. godini.

Ukupan promet na SASE je u prvome polugodištu 2012. godine je iznosio 203,7 miliona KM, što čini 66,5 % od ukupnog prometa, te je ostvario rast od 142,6 % u odnosu na promet uistome periodu u 2011. godini. Najveći promet je ostvaren dionicama Tvornica cementa Kakanj d.d. Kakanj u iznosu od 4,46 miliona KM, BH Telecom d.d. Sarajevo u iznosu od 2,81 miliona KM Bosnalijek d.d. Sarajevo u ukupnom iznosu od 2,55 miliona KM.

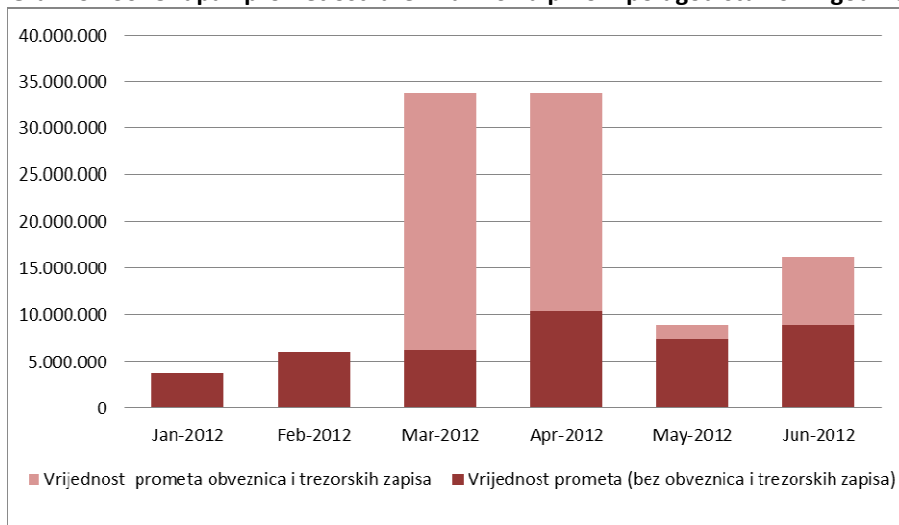
U februaru i martu je održana treća i četvrta aukcija trezorskih zapisa te u maju i junu prva i druga aukcija obveznica Federacije Bosne i Hercegovine. Ukupno je prikupljeno 156.432.540,75 KM.

Grafikon 29. Ukupan promet ostvaren na SASE u prvom polugodištu 2012. godine

Izvor: SASE

Grafikon 30. Ukupan promet ostvaren na BLSE u prvom polugodištu 2012. godine

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi u prvome polugodištu 2012. godine je iznosio 102,4 miliona KM i bilježi pad 46,7 % u odnosu na ostvareni promet u istom periodu prošle godine.

Od značajnijih događaja treba spomenuti javnu ponudu trezorskih zapisa održanu u martu gdje je prodajom prikupljeno 26,69 miliona KM, te ponudu obveznica RS u aprilu i junu u iznosu od 30 miliona KM. U prvome polugodištu najveći promet je ostvaren dionicama Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu od 3,46 miliona KM.

IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans BiH za P1 2012. godine

Slab ekonomski rast u prvoj polovini 2012. godini praćen padom tekućih priliva novca iz inostranstva od 4,3% su rezultirali smanjenjem dohotka u BiH od 7,1%.

Stanje na tekućem računu BiH je lošije u odnosu na prvu polovinu 2011. godine i deficit tekućeg računa je povećan za 11,8%. S druge strane, BiH nije uspjela privući dovoljno dodatnih finansijskih i kapitalnih tokova neophodnih za finansiranje rastućeg deficita tako da je finansiran deviznim rezervama Centralne banke BiH.

Direktna strana ulaganja su još uvijek skromnom nivou. Rast finansijskih priliva je dodatno oslabljen gotovinom i depozitima koji nakon prošlogodišnjeg odliva bilježe još veći odliv. S druge strane, prilivi po osnovu kapitalnih transfera, trgovačkih kredita su znatno umanjeni kao i prilivi po osnovu zajmova u odnosu na prvi kvartal 2011. godine.

Najvažniji događaji – Tekući račun

Deficit **tekućeg računa** je iznosio 1,7 milijardi KM u prvom polugodištu i veći je za 11,8% u odnosu na isti period prošle godine. Izvoz usluga je u blagom padu od oko 1%, dok s druge strane uvoz usluga bilježi nešto veći pad od skoro 2%. Tokom prvog kvartala 2012. godine naglog nominalnog i realnog slabljenja izvoza - nominalni pad robnog izvoza od 2,8%. Cijene su izazvale blago povećanje nominalnog rasta robnog uvoza za 1,4% u odnosu na prvu polovinu 2011 godine (u isto vrijeme je zabilježeno smanjenje realne stope). Saldo na računu usluga povećan je za 1,5%.

Na računu **dohotka** ostvaren je suficit od 133 miliona KM (godišnje smanjenje od 7,1%). Najznačajnija stavka – *kompensacije zaposlenim* (340 miliona KM), je zabilježila pad od 4,3%.

Značajan izvor prihoda za bh. ekonomiju **tekući transferi** (959,3 miliona KM), koji su bilježili lagani rast od 0,5% na godišnjem nivou.

Kapitalni račun već odavno ne predstavlja značajan izvor finansiranja deficita na tekućem računu s obzirom da se radi o kapitalnoj pomoći iz inostranstva koja je značajno umanjena u poslednjih par godina, a u prvom kvartalu 2012. godini se radilo o iznosu od 131 miliona KM (smanjenje od 25,2% g/g).

Kroz **finansijski račun** vidimo da se priliv stranih direktnih investicija (60 miliona KM) u prvoj polovini 2012. pogoršao u odnosu na 2011. godinu. Finansiranje iz stavke *ostalih investicija* imalo je vrijednost od 670 miliona KM i u odnosu na prošlu godinu umanjeno je za 34%. Trgovinski krediti su imali vrijednost od 67 miliona KM i u odnosu na prvu polovinu 2011. godine su umanjeni za 7,5% tekućeg računa, a samim time i do smanjenja deviznih rezervi.

Vodeće zemlje eurozone i Kina pokazuju jasne znakove usporavanja što će naročito biti izraženo u toku 2012. godine. Ogromni iznosi koje su vlade utrošile za spas banaka u kombinaciji s indirektnim troškovima ekonomskog usporavanja manifestuju se u neodrživim nivoima javnih dugova SAD i zemalja eurozone. Dužnička kriza se proširila sa periferije eurozone na njene ključne ekonomije, a to ima značajan negativan uticaj i na privrede zemalja izvan Europe. Vlade širom svijeta se i dalje bore sa problemima ogromne nezaposlenosti, visokih javnih dugova i budžetskih deficita (koji odavno

prevazilaze granice dozvoljenih). Posljednji podaci o globalnoj trgovini ukazuju na usporavanje u narednim mjesecima. Projekcije rasta svjetske ekonomije se mijenjaju iz dana u dan (uglavnom naniže) u skladu sa novim informacijama vezanim za rješavanje krize u eurozoni, ali i u odnosu na podatke koji dolaze iz realnog sektora (nezaposlenost, poslovanje preduzeća, rast BDP-a, industrijske proizvodnje i sl.)

U 2012. godini se očekuje značajno niža stopa rasta EU ekonomije u odnosu na stopu u 2011. godini (0,6% vs. 1,6%). Smanjenja prognoza rasta posljedica je širenja dužničke krize u zoni eura koja je (pored Grčke, Irske, Portugala i Španije) zahvatila i Italiju, treću po snazi evropsku ekonomiju.

Robna razmjena s inostranstvom

U prvom polugodištu 2012. godine zabilježeno je sljedeće:

Ukupna robna razmjena sa inostranstvom iznosila je 11,1 milijarde KM, što je smanjenje od oko 2,3% u odnosu na isti period 2011. godine;

Ostvaren je izvoz u iznosu od 3,8 milijarde KM, što je smanjenje od 5,1% u odnosu na isti period 2011. godine;

Uvoz je ostvaren u iznosu od 7,3 milijarde KM; smanjena je vrijednost i uvoza za 0,7% u odnosu na prvo polugodište 2011. godine;

Spoljnotrgovinski deficit je zabilježen u iznosu od 3,4 milijarde KM i u odnosu na isti period prošle godine povećan je za 4,6%;

Pokrivenost uvoza izvozom je u nešto skromnijem omjeru nego prošle godine i iznosi 52,8%.

Glavni indikatori

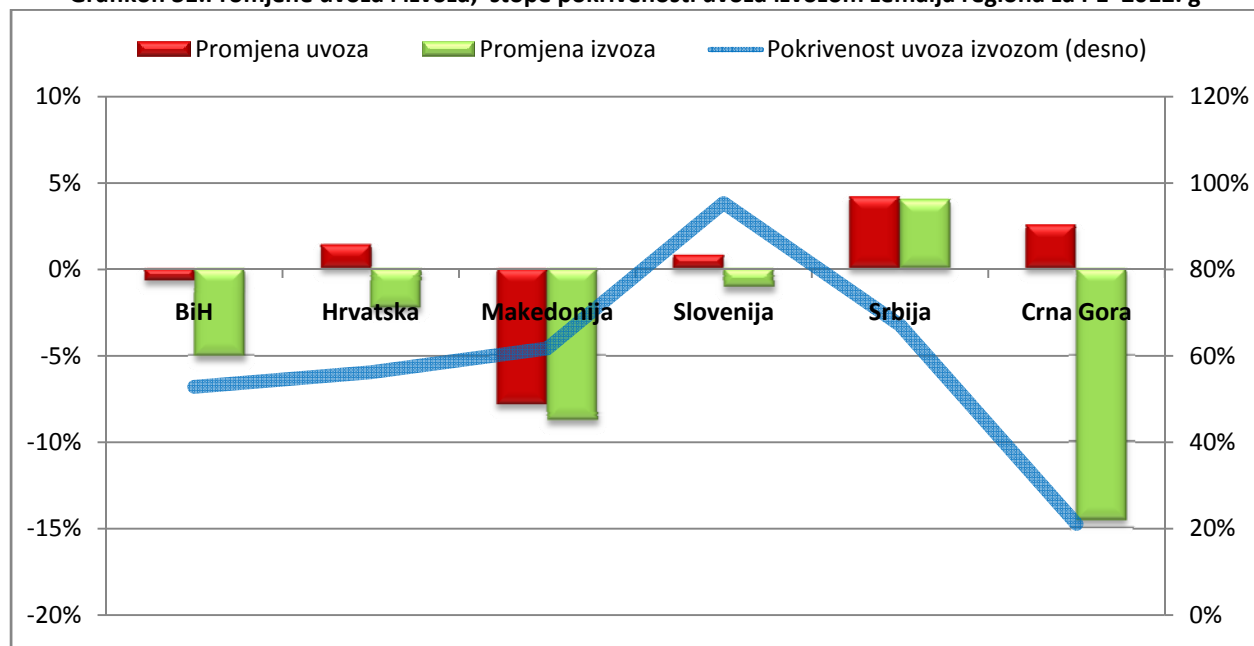
U tabeli broj 1. daje se pregled glavnih inidkatora sa osvrtom na ranije izvještajne periode:

Tabela 9. Spoljnotrgovinski indikatori za P1 2012. godine i za prethodne izvještajne periode

U hiljadama KM	P1 2006	P1 2007	P1 2008	P1 2009	P1 2010	P1 2011	P1 2012
Izvoz roba	2.415.120	2.865.232	3.349.467	2.550.793	3.379.356	4.074.427	3.868.621
Promjena izvoza	37,5%	18,6%	16,9%	-23,8%	32,5%	20,6%	-5,1%
Uvoz roba	4.997.831	6.443.372	7.977.907	5.957.117	6.228.155	7.376.210	7.321.720
Promjena uvoza	3,2%	28,9%	23,8%	-25,3%	4,5%	18,4%	-0,7%
Trgovinski bilans (Izvoz – Uvoz)	-2.582.711	-3.578.140	-4.628.440	-3.406.324	-2.848.799	-3.301.783	-3.453.099
Promjena trgovinskog bilansa	-16,3%	38,5%	29,4%	-26,4%	-16,4%	15,9%	4,6%
Ukupna trgovina (Izvoz + Uvoz)	7.412.951	9.308.604	11.327.374	8.507.910	9.607.511	11.450.637	11.190.341
Promjena ukupne trgovine	12,3%	25,6%	21,7%	-24,9%	12,9%	19,2%	-2,3%
Pokrivenost uvoza izvozom	48,3%	44,5%	42,0%	42,8%	54,3%	55,2%	52,8%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Grafikon 31. Promjene uvoza i izvoza, stope pokrivenosti uvoza izvozom zemalja regiona za P1 2012. g

Izvor: Agencije za statistiku odabranih zemalja

Iz predhodnog grafikona vidljivo je da je u većini zemljama u regionu došlo do smanjenja kako izvoza tako i uvoza gdje prednjači Crna Gora u kojoj je izvoz u prvoj polovini 2012. godine umanjen za oko 150% u odnosu na isti period prošle godine. Jedino je Srbija bilježila pozitivne stope rasta uvoza i izvoza. Daleko najbolju pokrivenost uvoza izvozom ostvaruje Slovenija u iznosu od čak 95%, dok najslabiju pokrivenost izvoza uvozom realizira Crna Gora i to samo 20% što je i razumljivo s obzirom da je to relativno mala ekonomija koja je uvozno orijentisana i koja nema značajnih izvoznih perspektiva.

STRUKTURA ROBNE RAZMJENE BIH SA INOSTRANSTVOM PO PROIZVODIMA

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za prvo polugodište 2012. godine vidljivo je da su nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; proizvodi mineralnog porijekla u koje je uključena nafta i električna energija, rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u prvom polugodištu 2012. godine ostvarila uvoz u iznosu 7,3 milijarde KM u okviru čega su se najviše uvozili proizvodi mineralnog porijekla (1,5 milijardi KM), gdje dominiraju **nafta i naftni derivati** u iznosu od oko 1 milijarde KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz ove vrste proizvoda ostao je nepromijenjen. Iako je došlo do rasta cijena nafte u odnosu na isti period prošle godine, količinski uvoz je manji tako da stopa rasta je ostala na istom nivou.

Mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvom polugodištu 2012. godine iznosio 857 miliona KM. U odnosu na prvo polugodište prošle godine, uvoz mašina, aparata i mehaničkih uređaja je manji za 1,8%, dok u ukupnom uvozu učestvuje sa 11,7%.

Izvoz mašina, aparata i mehaničkih uređaja iznosi oko 400 miliona KM i u ukupnom izvozu učestvuje sa 10,3%, izvoz ove kategorije proizvoda ostavrio je pad od 1,4% u odnosu na isti period prošle godine.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju **prehrambene prerađevine** kojih je u prvom polugodištu 2012. godine uvezeno u iznosu od 687 miliona KM, što čini 9,4% ukupnog uvoza BiH. U odnosu na isti period prošle godine ostvaren je pad uvoza ove kategorije proizvoda u iznosu od 1,2%.

Vrijednost uvoza **proizvoda hemijske industrije** je 766 miliona KM što čini 10,5% ukupnog uvoza BiH, a u odnosu na prošlu godinu ostvaren je rast uvoza proizvoda hemijske industrije za 3,8%. Ovo je jedna od rijetkih kategorija proizvoda čije je uvoz rastao u odnosu na prošlu godinu. Od proizvoda hemijske industrije, BiH je najviše uvozila farmaceutske i kozmetičke proizvode. BiH je na svjetska tržišta izvezla 254 miliona KM hemijskih proizvoda i u odnosu na prošlu godinu ostvaren je pad izvoza za značajnih 7,8%. Bitno je naglasiti da u ukupnom izvozu BiH, hemijski proizvodi učestuju sa respektabilnih 6,6%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su **bazni metali** kojih je BiH uvezla u iznosu od 645 miliona KM, a u vrijednosti ukupnog uvoza učestvuju sa 8,8%. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Ove godine zabilježen je blagi pad uvoza u metalnoj industriji od 0,6% u odnosu na isti period prošle godine.

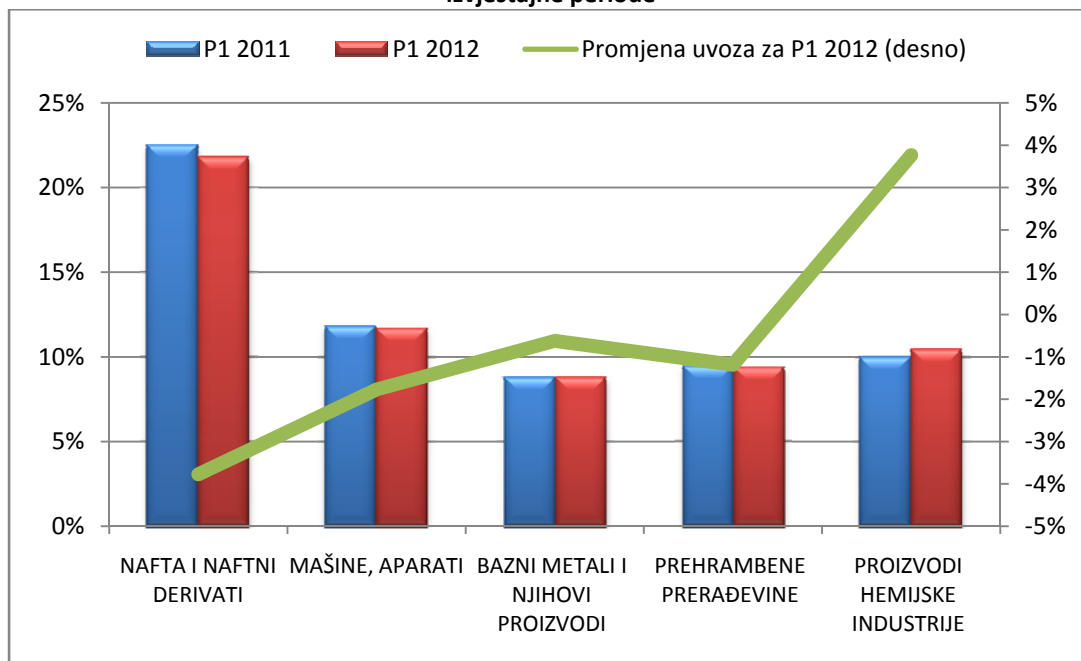
Na strani izvoza baznih metala situacija za nijansu bolja, jer je u prvoj polovini 2012. godine rast izvoza iznosio 1%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla oko 980 miliona KM ove kategorije proizvoda. To se svakako odražava na najuspješnije kompanije u metalskom sektoru "Aluminij" i "Mittal Steel" koje su prethodnih godina bile suočene sa otpuštanjem radnika, odgađanjem narudžbi, a samim time i smanjenim kapacitetom proizvodnje. Mora se naći načina kako bi se izvoz ove kategorije proizvoda povećao i ubrzao, jer u ukupnom izvozu BiH, bazni metali učestvuju sa 25,4% što je više od ¼ ukupnog izvoza.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen **namještaj** u P1 2012. godini ostvarila je izvoz od 417 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od 10,8%. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja doživio je rast od 7%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH i to na tržišta Evropske unije.

Drvo i proizvodi od drveta još uvijek su jedna od značajnijih izvoznih kategorija proizvoda. BiH je u prvoj polovini 2012. godine na inozemna tržišta izvezla drveta i njegovih proizvoda u iznosu od 226 miliona KM i u odnosu na prošlu godinu ostvaren je blagi pad od 3%. Međutim drvo i proizvodi od drveta imaju malo učešće od 5,8% u ukupnom izvozu, zbog sve većeg prestrukturiranja BH proizvođača u proizvodnju i izvoz namještaja.

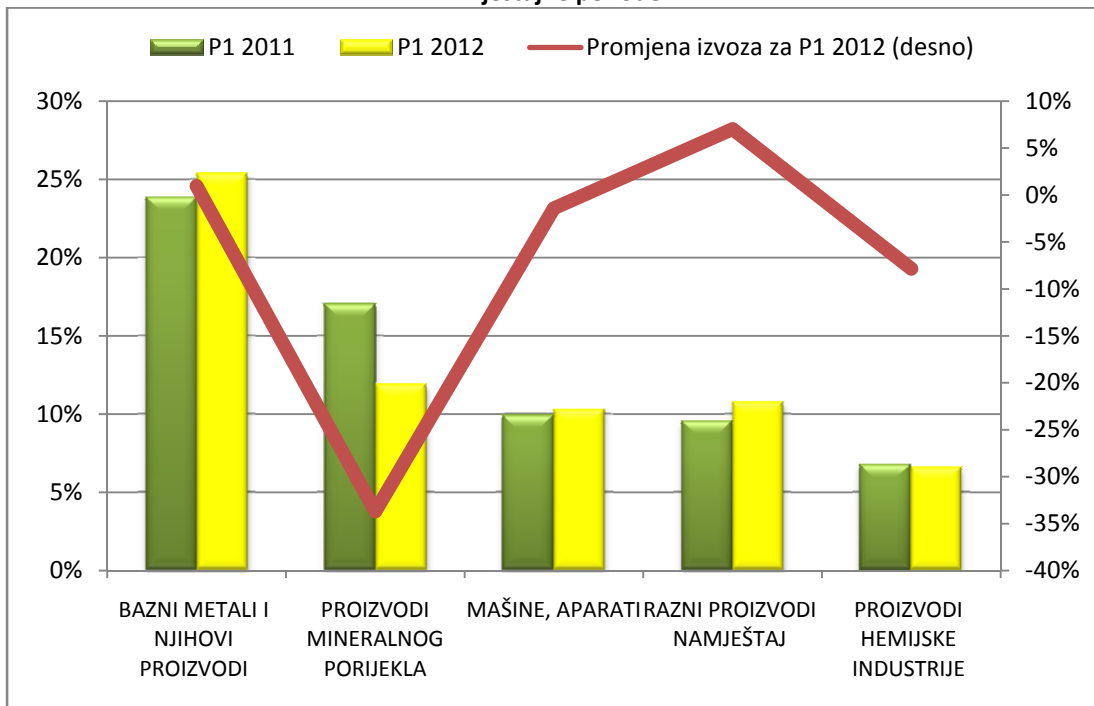
U narednim grafikonima dat je prikaz kategorija proizvoda koji imaju najveće učešće kako u ukupnom uvozu, tako i u ukupnom izvozu u prvom polugodištu 2012. godine.

Grafikon 32. Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom uvozu za P1 2012. godine i za prethodne izvještajne periode

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Grafikon 33. Učešće pojedinih kategorija proizvoda u ukupnom izvozu za P1 2011. godine i za prethodne izvještajne periode

Izvor: Agencija za statistiku BiH

STRUKTURA ROBNE RAZMJENA BIH SA INOSTRANSTVOM POSMATRANA PO ZEMLJAMA PORIJEKLA UVOZNE ROBE I DESTINACIJAMA IZVOZA

Struktura porijekla robe unutar bosanskohercegovačkog uvoza ostvarenog u prvoj polovini 2012. godine ukazuje na činjenicu da grupu zemalja naših najznačajnijih dobavljača čini 5 zemalja: Hrvatska, Njemačka, Srbija, Italija i Rusija. Nabrojane zemlje su ujedno i najveći izvoznici roba iz Bosne i Hercegovine, ali Rusija ne spada u pet najvećih zemalja u koje BiH izvozi već je to Slovenija. Vrijednost ukupnog izvoza prema ovih pet zemalja iznosi 2,3 milijardi KM, odnosno 60,6% vrijednosti cjelokupnog izvoza iz BiH. U poređenju sa istim periodom prošle godine kada je izvoz u ovih pet zemalja iznosio 2,5 milijardu KM došlo je do pada vrijednosti izvoza od 8,1%.

U isto vrijeme 39% izvoza BiH odlazi na ostale zemlje. Po robnoj strukturi, unutar bosanskohercegovačkog izvoza prevladavaju metali i njihovi proizvodi, proizvodi niske stope obrade, rezervni dijelovi za auto industriju gdje naša zemlja ima jak klaster kao i električna energija, tj. proizvodi niskog stepena obrade.

BiH je najviše uvozila iz **Hrvatske**. U uvozu iz Hrvatske u prvoj polovini 2012. godine preovladava nafta u vrijednosti od 400 miliona KM što čini 38% od ukupno uvezene robe iz Hrvatske. Iz Hrvatske se još u velikom broju uvoze prehrambene prerađevine i to u vrijednosti od 200 miliona KM. BiH je na hrvatsko tržište najviše izvozila električnu energiju u vrijednosti od 133 miliona KM i bazne metale (aluminij, željezo i čelik) čija je izvozna vrijednost iznosila 226 miliona KM.

Iz **Njemačke** su se najviše uvozili automobili, te mašine i aparati, u nešto većoj mjeri nego u prvoj polovini 2011. godine. Uvoz mašina, strojeva i transportnih sredstava iz Njemačke u prvoj polovini 2012. godine iznosio je 367 miliona KM što čini 42% od ukupno uvezenih roba iz Njemačke.

Njemačka iz BiH u najvećoj mjeri uvozi namještaj i rezervne dijelove za svoju auto industriju. U prvoj polovini 2011. godine BiH je na njemačko tržište izvezla namještaja u vrijednosti od 320 miliona KM ili 52% od ukupno ostvarenog izvoza na njemačko tržište. Pored namještaja, Njemačka je iz BiH uvezla rezervnih auto dijelova u iznosu od 93 miliona KM, a firme koje su najzaslužnije za taj izvoz su: "TMD" Gradačac i "Unico Filter" iz Tešnja.

BiH je ostvarila značajan uvoz i iz **Italije** u prvoj polovini 2012. godine u vrijednosti od 677 miliona KM, što u poređenju sa istim periodom prošle godine rezultira blagim rastom uvoza od oko 1%. Iz Italije najviše su se uvozili metali te mašine i strojevi.

BiH je na italijansko tržište izvezla robe u vrijednosti od 460 miliona KM i u poređenju sa prvom polovinom 2011. godine uočljiv je pad izvoza od 4,8%. U Italiju su se najviše izvozili namještaj u vrijednosti od 160 miliona KM i bazni metali u vrijednosti od 156 miliona KM.

Srbija u BiH najviše izvozi prehrambene prerađevine i bazne metale. Ukupno ostvareni uvoz iz Srbije iznosi 677 miliona KM i u poređenju sa uvozom ostvarenim u prvoj polovini prošle godine primjetan je pad u iznosu od 0,5%.

BiH je na tržište Srbije ostvarila izvoz u vrijednosti od 362 miliona KM. BiH je u najvećoj mjeri izvozila električnu energiju i naftu kojih je za prvo polugodište 2012. godine izvezeno u vrijednosti od 146 miliona KM što čini oko 40% od ukupno ostvarenog izvoza u Srbiju. Izvoz u Srbiju se u prvoj polovini 2012. godine umanjeno je za čak 26%.

Uvoz iz **Rusije** iznosi 735 miliona KM od čega 674 miliona KM otpada na uvoz mineralnih goriva i maziva, te prirodni gas.

U prvoj polovini 2012. godine Kina se nameće kao značajan izvoznik na bh. tržište, jer je za 6. mjeseci tekuće godine BiH uvezla robe u vrijednosti od 377 miliona KM iz Kine.

Tabela 10. Uvoz, Izvoz, Trgovinski deficit i Promjena uvoza i izvoza sa glavnim trgovinskim partnerima za P1 2012.

ZEMLJE	P1 2011			P1 2012			Promjena uvoza P1 2012/P1 2011	Promjena izvoza P1 2012/P1 2011
	Uvoz	Izvoz	Deficit	Uvoz	Izvoz	Deficit		
Hrvatska	1.064.992	612.705	-452.287	1.017.967	585.564	-432.403	-4,4%	-4,4%
Njemačka	775.770	615.238	-160.532	838.677	618.937	-219.740	8,1%	0,6%
Italija	673.384	482.245	-191.139	677.473	459.123	-218.350	0,6%	-4,8%
Srbija	680.851	492.757	-188.094	677.384	362.236	-315.148	-0,5%	-26,5%
Slovenija	405.328	349.464	-55.864	393.040	319.832	-73.208	-3,0%	-8,5%
Ostale zemlje	3.775.885	1.522.018	-2.253.867	3.727.179	1.522.929	-2.204.250	-1,3%	0,1%
UKUPNO	7.376.210	4.074.427	-3.301.783	7.331.720	3.868.621	-3.463.099	-0,6%	-5,1%

godine u poređenju sa P1 2011. godine

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Posmatrajući ukupnu robnu razmjenu BiH sa regionalnim grupacijama u prvoj polovini 2012. godine, najveći obim trgovine BiH je ostvarila sa zemljama članicama EU i to u iznosu od 51% od ukupnog obima spoljne trgovine. Uvoz iz zemalja članica EU u prvoj polovini 2012. godine iznosio je 3,4 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine doživio je rast u iznosu od 2,7%. Izvoz na tržište EU iznosio je 2,2 milijarde KM i u poređenju sa prvom polovinom 2011. godine blago je umanjen za 0,4%.

Sve veći obim vanjske trgovine sa zemljama članicama EU je rezultat potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU koji, između ostalog, donosi postepeno ili potpuno ukidanje carina na proizvode porijeklom iz EU, očekuje se da će se nastaviti trend sve većeg obima trgovine BiH sa EU.

Trgovinski deficit koji je BiH postigla u robnoj razmjeni sa zemljama članicama EU, veći je za 9,5% i iznosi oko 1,2 milijardi KM u odnosu na prošlu godinu kada je trgovinski deficit za prvih šest mjeseci dostigao vrijednost od 1,1 milijarde KM. Ovo povećanje trgovinskog deficita rezultat je rasta uvoza sa tržišta EU dok je izvoz u zemalje EU doživio blagi pad.

Tabela 11. Učešće u uvozu i izvozu posmatranih grupacija zemalja

Učešće u ukupnom uvozu i izvozu	2009		2010		2011		2012	
	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz	Uvoz	Izvoz
EU	49,3%	55,2%	46,3%	55,6%	45,5%	56,1%	47,1%	58,8%
CEFTA + Turska	29,0%	32,7%	28,7%	29,7%	27,1%	30,7%	26,9%	29,1%
Ostale zemlje	21,8%	12,1%	25,0%	14,7%	27,4%	13,2%	26,0%	12,1%
UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

BiH je sa zemljama "CEFTA + Turska" ostvarila obim trgovine koji obuhvata skoro 28% ukupnog obima, te u odnosu na prvu polovinu 2011. godine taj obim je ostao nepromijenjen, jer BiH sve više trguje sa zemljama članicama EU zahvaljujući potpisivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

BiH je na tržište "CEFTA + Turska" u prvoj polovini 2012. godine izvezla robe u vrijednosti od 1,1 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine izvoz je umanjen za 10%, dok je s druge strane uvoz iznosio 1,9 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine takođe je doživio pad, ali u dosta blažem omjeru od oko 1,5%.

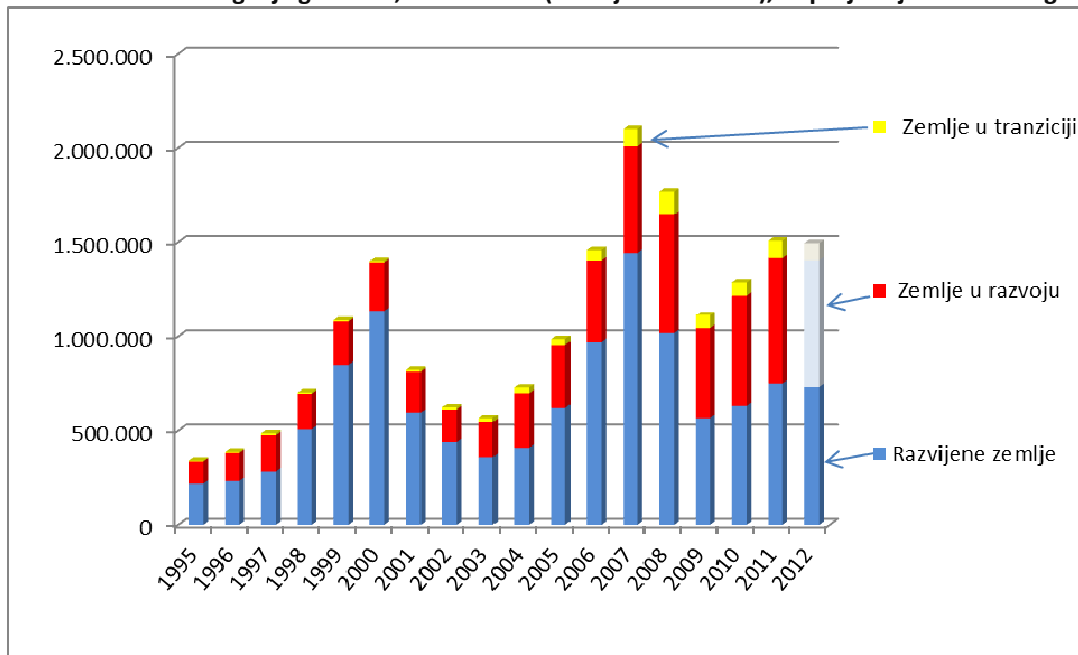
Bosna i Hercegovina je iz ostatka svijeta uvezla robe u vrijednosti od skoro 2 milijarde KM, dok je izvoz bio znatno skromniji i iznosio je 470 miliona KM.

V STRANE DIREKTNE INVESTICIJE

Ulaganja u svijetu i regionu

Prema revidiranim podacima UNCTAD-a, direktna strana ulaganja u svijetu u 2011. godini su ostvarila povećanje u iznosu od 16,5% u odnosu na prošlu godinu i time prevazišla nivo ulaganja od prije nastanka globalne krize u 2008.-2009. godini. Ovaj pozitivan trend je u 2012. godini uveliko prekinut usljed nastavka ekonomske krize i rastućih budžetskih deficita u većini vodećih svjetskih ekonomija.

Grafikon 34: SDU ulaganja globalno, 1995.-2011. (u milijardama USD), sa projekcijom za 2012.god.

Izvor: UNCTAD

Nesiguran privredni oporavak i oštre fiskalne mjere koje su usvojile zemlje EU ukazuju na moguće slabljenje tokova stranih direktnih ulaganja koji su u prošloj godini bile u uzlaznoj putanji. Preliminarni rezultat UNCTAD-ove redovne ankete o ulaganjima (WIPS)⁴⁴ za prvih pet mjeseci 2012. godine otkriva u međunarodnim kompanijama manji optimizam uz nagli pad investicije u nova ulaganja (Greenfield projekti) te akvizicija i spajanja (M&As)⁴⁵.

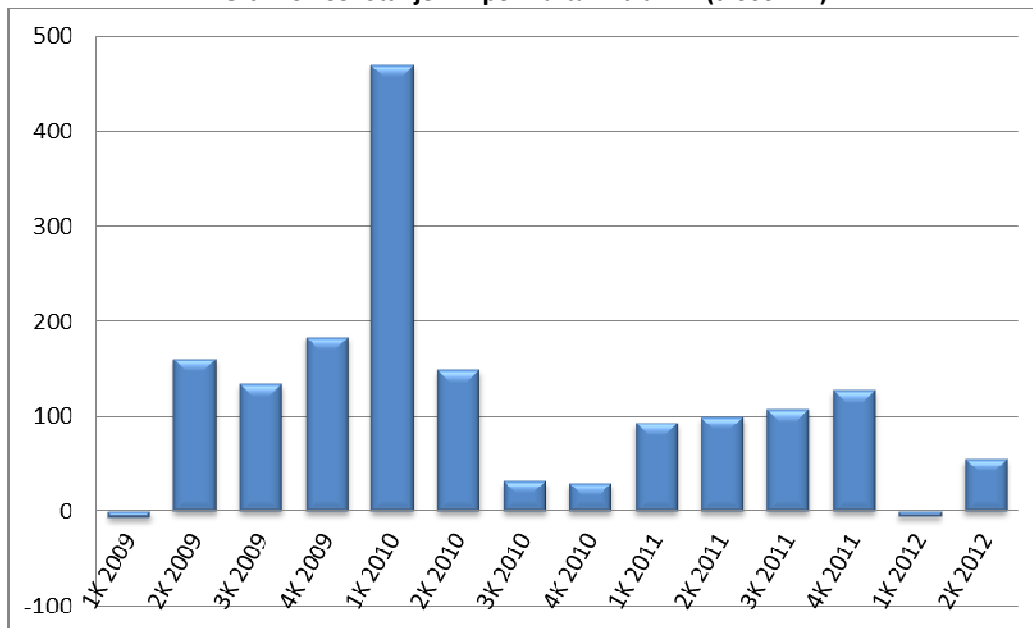
Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Strana direktna ulaganja u Bosni i Hercegovini u prvom polugodištu 2012. godine bilježe pad u odnosu na vrijednosti u istom periodu 2011. godine. Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u BiH strana ulaganja u prvom polugodištu u 2012. godini su iznosila 50,3 miliona KM što je manje u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine za 73,8 %.

⁴⁴World Investments Prospects Survey (WIPS)

⁴⁵Prema privremenim podacima zajedno iznose oko 185 milijardi USD.

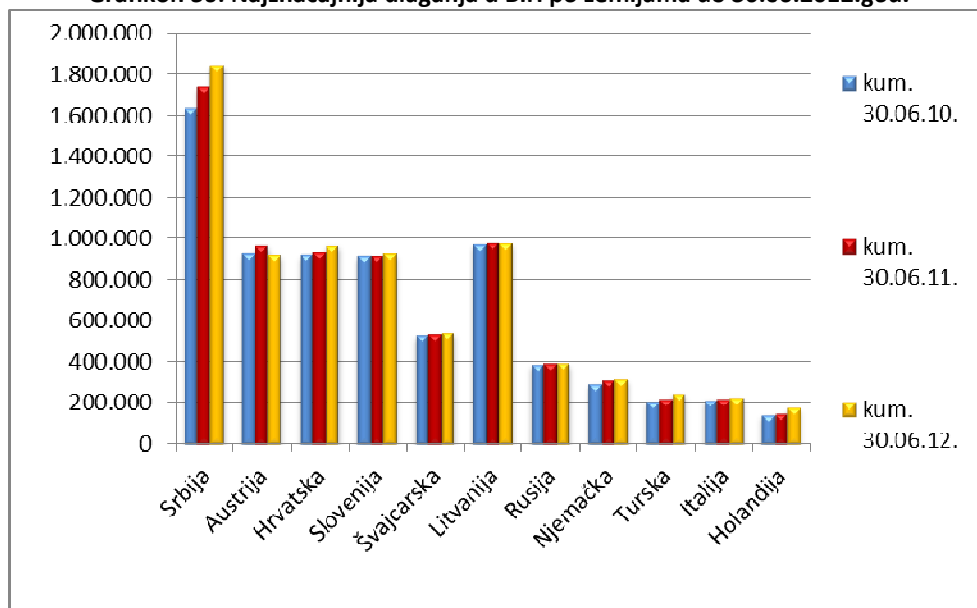
Grafikon 35: Stanje FDI po kvartalima u BiH (u 000 KM)

Izvor: MVTEO

U Federaciji BiH je uloženo 77,82 miliona KM dok je ulaganje u RS negativno i iznosi -28,7 miliona KM te u Brčko Distriktu 0,2 miliona KM i neraspoređeno oko 0,96 miliona KM. Najveća ulaganja se odnose na društva Argeta d.o.o. Sarajevo 13,44 miliona KM, Sisecam Soda Lukavac u ukupnom iznosu za pola godine 11,73 miliona KM, NLB Leasing d.o.o. Sarajevo 10,76 miliona KM, Mliječni put d.o.o. 6,37 miliona KM i Emona Banja Luka 4,82 miliona KM. Najveća povlačenja kapitala su zabilježena od strane Hypo Alpe-Adria-Bank A.D. Banja Luka (-45,48 miliona KM) i Tipo d.o.o. Odžak (-3,98 miliona KM).

Grafikon 36: Najznačajnija ulaganja u BiH po zemljama do 30.06.2012.god.

Izvor: MVTEO

Najznačajnija ulaganja po zemljama u prvom polugodištu 2012. godine odnose se na:

Hrvatska 28,46 miliona KM
Srbija 25,5 miliona KM
Turska 11,48 miliona KM
Slovenija 6,99 miliona KM
Italija 5,32 miliona KM
Švajcarska 4,8 miliona KM
Njemačka 4,51 miliona KM
Francuska 4,45 miliona KM

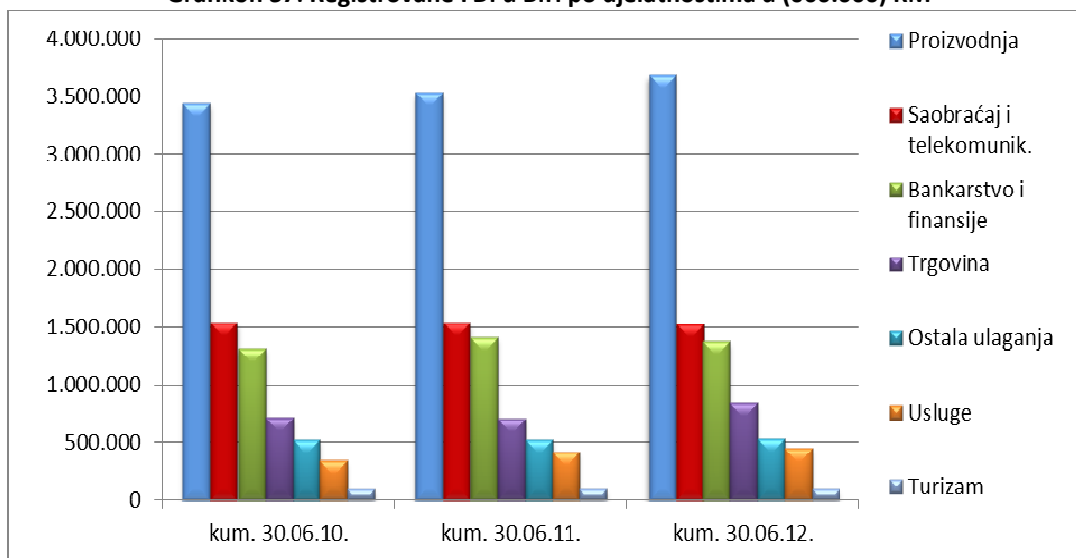
Dok su najznačajnija povlačenja kapitala bila:

Austrija -44 miliona KM
Holandija -3,98 miliona KM

Usljed preregistracije dijela vlasništva nad Merkator d.o.o. Sarajevo u iznosu od 19,12 miliona KM smanjen je udjel ulaganja iz Slovenije a za isti iznos povećano ulaganje iz Srbije.

Registrovani ukupni strani kapital pretežno se odnosi na ulaganja u oblast proizvodnje sa 8,48 miliona KM, gdje se posebno ističu Sisecam Soda Lukavac d.o.o. Lukavac i Mliječni Put d.o.o. Gradacac 4,54 miliona KM. Firme koje se bave trgovinom učestvuju sa 15,27 miliona KM. Oblast bankarstva, učestvuje sa – 32,39 miliona KM gdje je najveći utjecaj imalo smanjenje kapitala u Hypo Alpe Adria Bank d.d. Banja Luka u iznosu od 45,48 miliona KM i ulaganje NLB Leasing d.o.o Sarajevo u iznosu od 10,76 miliona KM. Usluge učestvuju 2,23 miliona KM gdje se najviše ističu Euroservis d.o.o. Livno sa 2,68 miliona KM te povlačenje kapitala firme Tehel d.o.o. Sarajevo u iznosu od 1,92 miliona KM.

Grafikon 37: Registrovane FDI u BiH po djelatnostima u (000.000) KM

Izvor: MVTEO

Nesiguran oporavak privrede, visoki budžetski deficit i kriza Eura uz smanjenje i kreditnog rejtinga većeg broja zemalja u Euro zoni značajno su utjecali na slab oporavak i smanjenje ulaganja u BiH u prvom kvartalu 2012. godine. Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije treba spomenuti

da je 28.03.2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno“ na stabilne izgled. Sa radom je otpočeo sistem jedinstvenog evidentiranja i izvještavanja o registracijama SDU u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa koji je unaprijedio sistem registracije stranih investitora i njihovih ulaganja u BiH. Proces privatizacije državnog udjela u vlasništvu nekih strateških preduzeća u 2012. godini još nije otpočeo⁴⁶. Privatizacija najprofitabilnijih firmi iz oblasti telekomunikacije i energetike je odložena do daljnjeg a evidentno je i kašnjenje velikih investicionih ulaganja u oblasti energetike po principu zajedničkih ulaganja sa stranim partnerima⁴⁷. Učešća stranih partnera u ovim projektima u narednom periodu bi znatno povećala direktna strana ulaganja u Bosni i Hercegovini, i postala pored velikih infrastrukturnih radova (Koridor 5 C) jedan od glavnih pokretača budućeg ekonomskog razvoja zemlje.

⁴⁶Vlada Federacije BiH je usvojila Plan privatizacije za 2012. godinu koji još nije otpočeo sa realizacijom.

⁴⁷Javno preduzeće Elektroprivreda BiH objavilo je u Službenom glasniku BiH broj 24 javni poziv za pretkvalifikacije za izbor strateškog partnera za zajedničko ulaganje u projekt Blok 7 - 450 MW u TE Tuzla.

DODATAK

Januar/siječanj –juni/lipanj 2012.

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u BiH

	2007	2008	2009	2010	2011	2012						
						Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Jan-Jun
INDUSTRIJA UKUPNO	6,6	7,3	-3,3	1,6	5,6	-7,0	-12,8	-8,6	-5,8	-1,1	-5,4	-6,7
C) VAĐENJE RUDA I KAMENA	-1,2	12,7	-2,8	-3,8	15,6	7,5	-10,9	5,0	-11,7	-2,2	0,3	-2,0
D) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	9,3	5,6	-4,6	1,9	5,0	-8,2	-16,5	-8,8	-8,0	0,0	-5,6	-7,6
E) PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM	3,1	9,6	0,1	3,7	2,0	-10,5	-3,9	-14,5	7,1	-4,8	-8,3	-6,5
C VAĐENJE RUDA I KAMENA												
CA Ugalj, lignit i treset	-1,6	14,0	2,2	-4,4	15,2	4,2	-6,0	7,7	-11,8	-2,4	-0,5	-1,3
CB Rude i kamen	0,0	8,3	-21,2	-0,8	17,4	38,3	-41,0	-7,1	-11,3	-0,9	3,8	-5,0
D PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA												
DA Hrana, piće i duhan	5,8	3,5	6,3	-1,5	-6,4	-1,1	4,2	-3,9	-2,4	0,0	-2,3	-1,1
DB Tekstil i tekstilni proizvodi	1,7	9,0	-3,0	10,5	4,9	-13,3	-19,4	-22,1	-22,9	-15,9	-17,0	-18,2
DC Koža i proizvodi od kože	-5,3	-3,9	-1,8	4,0	17,3	0,1	-16,4	-5,0	-23,2	-16,6	-17,9	-13,4
DD Drvo i proizvodi od drveta izuzev namještaja	14,7	-11,3	-16,0	2,4	8,9	-9,3	-35,6	-11,8	-6,8	0,7	-4,0	-9,9
DE Celuloza, papir i proizvodi od papira; izdavaštvo i štamparstvo	12,9	6,8	-3,0	-2,1	5,6	0,1	-9,9	-1,3	-1,5	-1,3	-1,5	-2,6
DF Koks i derivati nafte	13,3	220,8	498,6	14,9	13,6	-0,6	11,5	-39,4	16,2	3,6	13,0	-2,0
DG Hemikalije, hem. proizvodi i vještačka vlakna	20,0	29,2	34,9	-1,9	20,4	-8,4	-14,5	3,4	-24,1	4,0	-3,0	-7,6
DH Proizvodi od gume i plastike	16,6	-0,4	-16,7	18,7	9,0	21,9	-2,3	12,0	8,1	-1,6	-5,7	4,2
DI Proizvodi od ostalih nemetala	6,2	10,9	-20,7	-3,8	3,8	0,7	-63,4	12,0	-16,2	-15,5	-22,3	-16,3
DJ Bazni metali i proizvodi	7,8	1,6	-17,2	0,2	8,9	-7,0	-16,5	2,4	10,1	14,9	-7,3	-0,3
DK Mašine i uređaji	25,9	11,0	-22,3	5,6	3,0	-44,8	-45,8	-59,0	-52,7	-29,8	-14,3	-46,2
DL Električni i optički uređaji	21,2	-6,7	-25,5	-9,0	0,8	-11,4	-31,5	-40,1	-30,4	-29,2	-23,5	-28,7
DM Saobraćajna sredstva	-20,3	-7,2	2,9	20,8	-11,1	-63,3	12,6	3,4	-21,6	26,4	12,7	-13,0
DN Ostali proizvodi d.n	26,5	23,4	-8,7	16,6	-3,2	-10,9	-28,6	-37,3	-23,0	-26,0	15,8	-20,5
E PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM												
E Proizvodnja i snabdijevanje el. i toplotnom energijom	3,1	9,6	0,1	3,7	2,0	-10,5	-3,9	-14,5	7,1	-4,8	-8,3	-6,5

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u FBiH

Stopa rasta u % g/g

	2007	2008	2009	2010	2011	2012						
						Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jan-Jun
INDUSTRIJA UKUPNO	8,6	7,9	-11,6	4,2	2,5	-7,2	-12,2	-9,6	-3,2	0,4	-3,9	-6,0
C) VAĐENJE RUDA I KAMENA	5,6	5,1	-3,6	-4,3	12,3	4,2	-5,1	2,3	-8,8	-4,5	0,7	-1,9
D) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	11,7	8,2	-16,1	6,9	0,0	-0,8	-11,6	-5,3	-5,7	0,7	-3,8	-4,4
E) PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM	1,7	9,1	-4,3	2,4	3,3	-25,2	-18,3	-27,4	10,8	4,3	-5,9	-13,1
VAĐENJE RUDA I KAMENA												
10) Vađenje kamenog i mrkog uglja, lignita i treseta	4,2	9,4	-2,2	-3,6	10,4	6,1	-2,9	1,3	-5,6	-3,9	-0,7	-1,0
13) Vađenje ruda metala	15,3	-9,0	-20,0	-1,7	2,5	-76,8	-26,3	7,3	-46,9	17,7	82,0	-9,5
14) Vađenje ostalih ruda i kamena	10,8	-11,2	-11,1	-9,8	27,2	-5,0	-30,9	2,9	-20,8	-21,5	1,7	-11,7
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA												
15) Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	7,9	3,4	-6,9	-2,3	-2,9	1,0	1,8	2,0	-3,0	-1,1	-3,0	-0,7
16) Proizvodnja duhanskih proizvoda	-4,1	5,9	12,8	-17,8	-11,2	33,5	97,7	-43,9	-25,3	-5,6	0,7	-1,4
17) Proizvodnja tekstila prediva i tkanina	-22,2	13,2	-9,6	28,9	3,2	-18,4	-24,1	-23,1	-24,0	-21,7	-11,5	-20,8
18) Proizvodnja odjevnih predmeta, dorada i bojenje krzna	-0,5	15,7	-15,6	11,5	1,9	-2,6	-19,5	-17,5	-30,2	-14,1	-6,3	-5,9
19) Proizvodnja kože i predmeta od kože i obuće	4,3	4,7	-10,9	11,1	4,4	-11,4	-18,5	-1,4	-24,7	-14,8	-4,4	-4,3
20) Prerada i proizvodi od drveta i plute	3,0	-3,4	-23,7	8,8	1,5	-11,5	-44,9	-30,5	-17,5	-17,8	-3,0	-22,3
21) Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	-5,6	9,6	2,4	-6,2	1,7	-29,9	-12,1	37,5	1,1	16,9	-5,9	-0,5
22) Izdavačka djelatnost, štampanje i reprodukcija snimanih materijala	32,0	14,6	0,5	-6,7	6,6	15,0	0,4	4,1	-2,3	-4,7	5,7	2,6
23) Proizvodnja koksa i derivata nafte	32,4	-2,5	3,6	50,1	-4,3	-28,4	-32,0	-27,4	-29,0	-25,5	-20,8	-27,2
24) Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	21,7	51,4	3,0	5,3	18,4	-17,7	-8,4	-7,9	-14,2	23,7	5,0	-3,5
25) Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	16,2	-0,8	-22,4	30,5	14,1	34,5	9,5	18,9	13,8	2,9	-6,2	10,0
26) Proizvodnja proizvoda od ostalih minerala	5,4	8,8	-25,8	1,8	-1,7	-3,8	-60,8	6,5	-16,5	-10,8	-22,6	-16,6
27) Proizvodnja osnovnih metala	6,6	4,3	-17,6	18,1	11,4	-4,8	-4,8	-0,3	15,4	15,6	-5,7	2,4
28) Proizvodnja metalnih proizvoda osim mašina	37,9	1,8	-34,4	3,8	0,1	-4,4	-17,6	-11,8	-7,4	-8,2	-18,4	-11,6
29) Proizvodnja ostalih mašina i uređaja	40,3	0,5	-29,5	24,5	12,7	-31,2	-29,9	-27,5	-10,0	-32,1	-32,7	-27,2
30) Proizvodnja kancelarijskih i računarskih mašina	47,1	-12,2	-60,4	-25,5	-37,2	-60,0	-76,0	-48,1	-23,8	-3,7	-29,3	-50,8
31) Proizvodnja drugih elektronskih mašina i aparata	-20,0	-3,1	-31,3	19,2	15,3	-2,7	-34,4	23,0	89,4	45,3	31,6	22,2
33) Proizvodnja medicinskih, preciznih i optičkih instrumenata	3,1	19,9	-12,5	-4,5	-12,6	70,1	45,7	-3,1	-12,6	0,5	14,7	15,3
34) Proizvodnja motornih vozila i prikolica	56,9	-2,4	-70,8	-44,3	-55,4	-1,4	6,6	6,2	-11,1	-3,4	15,8	1,7
35) Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava	-23,0	80,1	-45,2	-24,4	-33,4	-8,5	-44,4	34,5	51,6	70,2	-12,5	4,0
36) Proizvodnja namještaja i sličnih proizvoda	16,3	-11,7	-24,8	43,7	-13,3	45,7	11,7	7,0	21,4	36,1	58,5	28,9
37) Reciklaža	8,8	4,2	-33,8	51,5	-6,1	-12,1	-61,4	1,1	11,3	53,6	-19,5	-6,3
PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM												
40) Proizvodnja i snabdijevanje el. Energijom, gasom, parom i toplom vodom	1,7	9,1	-4,3	2,4	3,3	-25,2	-18,3	-27,4	10,8	4,3	-5,9	-13,1
41) Skupljanje, pročišćavanje i distribucija vode												

Izvor: FBiH-Federalni zavod za statistiku

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u RS

	2007	2008	2009	2010	2011	2012						
						Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jan-Jun
INDUSTRIJA UKUPNO	1,4	16,8	19,0	5,0	4,7	-4,6	-5,5	-5,4	0,8	-4,6	-5,6	-4,2
C) VAĐENJE RUDA I KAMENA	2,7	14,1	-7,5	9,1	18,2	9,9	-17,3	2,0	-18,1	4,6	1,6	-2,7
D) PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	4,1	19,4	35,1	5,1	3,9	-2,9	-16,6	-7,8	-3,2	-4,3	-7,0	-6,8
E) PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM	-5,4	10,5	7,9	3,0	0,0	-9,9	11,3	-5,0	17,3	-8,9	-6,6	-1,3
VAĐENJE RUDA I KAMENA												
10) Vađenje kamenog i mrkog uglja, lignita i treseta	-13,3	34,3	8,3	-5,9	21,6	3,5	-9,0	15,0	-25,8	-0,8	-0,2	-2,3
13) Vađenje ruda metala	-3,4	1,4	-33,1	55,8	4,2	38,6	-23,9	-5,1	-5,5	18,2	27,5	6,5
14) Vađenje ostalih ruda i kamena	27,2	39,9	-30,6	-25,1	34,4	36,3	-80,3	-48,3	-20,5	0,4	-38,1	-30,7
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA												
15) Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	-0,6	4,6	0,3	3,9	-4,7	1,6	-2,6	4,3	-1,7	0,9	-0,9	0,3
16) Proizvodnja duhanskih proizvoda	-24,4	9,5	38,7	-22,9	-25,7	-72,0	-83,8	-52,4	-50,0	-58,3	-50,0	-64,9
17) Proizvodnja tekstila prediva i tkanina	79,4	2,8	-11,6	-42,1	22,2	-13,8	-47,1	4,8	-62,0	-47,5	-73,4	-49,6
18) Proizvodnja odjevnih predmeta, dorada i bojenje krzna	27,8	-7,3	-19,3	-28,7	2,2	-10,5	-2,2	-42,7	-8,2	2,4	-13,5	-14,5
19) Proizvodnja kože i predmeta od kože i obuće	-16,1	-10,1	-4,6	24,0	17,9	1,2	-20,7	-28,0	-44,1	-23,6	-21,9	-22,5
20) Prerada i proizvodi od drveta i plute	-8,7	-8,2	-30,3	1,1	14,0	0,7	-31,7	3,8	1,7	8,6	6,1	0,5
21) Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	17,0	6,5	1,3	-4,7	-3,5	1,0	-13,2	-3,6	1,8	-6,4	-3,4	-4,0
22) Izdavačka djelatnost, štampanje i reprodukcija snimanih materijala	-3,2	3,1	-16,4	14,7	-2,9	52,9	5,0	-24,6	-23,9	-9,9	-20,3	-6,2
23) Proizvodnja koksa i derivata nafte	8,6	574,8	1234,5	12,5	15,5	3,3	4,5	-39,1	50,6	7,7	5,1	-0,7
24) Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	-2,8	2,4	150,1	-2,6	12,7	40,7	23,3	20,1	26,8	5,3	65,7	28,3
25) Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	-3,9	-3,0	-21,7	-6,1	-0,6	-12,9	-43,6	-14,3	-5,2	-11,5	-20,2	-17,8
26) Proizvodnja proizvoda od ostalih minerala	7,3	19,0	-12,3	5,7	3,2	42,7	-56,4	-3,2	-31,1	-34,2	-33,1	-28,6
27) Proizvodnja osnovnih metala	-15,1	5,2	-39,6	31,8	0,7	-0,6	-38,6	0,1	1,6	-16,5	-30,8	-14,3
28) Proizvodnja metalnih proizvoda osim mašina	5,7	-14,0	-35,1	3,3	2,8	-12,2	-9,2	-0,3	-12,6	7,5	12,5	-2,0
29) Proizvodnja ostalih mašina i uređaja	30,9	13,1	-28,8	35,3	-28,4	-20,5	-31,9	-2,4	386,9	78,1	-6,8	39,5
30) Proizvodnja kancelarijskih i računarskih mašina	37,8	-14,0	-4,3	15,7	32,9	12,9	6,2	-37,1	-34,4	-26,3	-26,7	-23,1
31) Proizvodnja drugih elektronskih mašina i aparata	-10,0	116,1	-41,5	31,8	5,1	-26,5	-19,2	-33,6	-10,8	-8,1	-25,5	-21,1
33) Proizvodnja medicinskih, preciznih i optičkih instrumenata	-66,7	-84,2	12,1	70,9	19,5	1,5	-0,6	-4,3	140,0	-53,3	-69,1	-22,1
34) Proizvodnja motornih vozila i prikolica	-7,6	-12,3	0,7	-11,1	5,3	-64,4	-25,8	-68,0	-45,7	-7,1	-16,4	-37,9
35) Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava	14,9	38,0	1241,2	-24,1	-20,1	-41,2	-22,9	33,0	43,4	44,5	151,8	29,7
36) Proizvodnja namještaja i sličnih proizvoda	13,7	17,7	-30,6	-5,1	24,8	17,0	5,0	-30,7	19,0	-17,3	0,2	-2,8
37) Reciklaža	74,0	31,2	-21,0	59,6	-10,4	-68,5	-53,5	-23,8	13,3	-31,8	-21,8	-35,5
PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM I VODOM												
40) Proizvodnja i snabdijevanje el. Energijom, gasom, parom i toplom vodom	-5,4	10,5	7,9	3,0	0,0	-9,9	11,3	-5,0	17,3	-8,9	-6,6	-1,3
41) Skupljanje,pročišćavanje i distribucija vode												

Izvor: RS-Zavod za statistiku RS

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

		2007	2008	2009	2010	2011	2012 jan-jun	2011							
								K1	K2	jan	feb	mar	apr	maj	jun
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	6,6	7,3	1,5	3,7	6,4	-6,7	-9,4	-4,1	-7,0	-12,8	-8,6	-5,7	-1,1	-5,4
	Intermedijarni proizvodi	6,4	1,2	-9,5	12,0	8,6	-3,3	-7,0	-0,2	-2,6	-22,2	2,0	3,0	6,9	-9,8
	Kapitalni proizvodi	10,1	0,6	49,7	-26,7	-1,2	-28,1	-36,7	-18,9	-42,7	-26,6	-40,0	-33,7	-9,2	-10,0
	Proizvodi za široku potrošnju	12,9	13,6	4,3	5,3	5,2	-8,9	-10,0	-8,0	-6,2	-9,9	-13,4	-17,1	-8,0	1,6
	Trajni	24,1	26,3	-5,1	20,6	-1,6	-20,2	-25,1	-14,5	-6,6	-27,1	-38,4	-24,7	-26,9	17,1
	Netrajni	10,6	10,6	6,8	1,8	7,1	-6,2	-5,7	-6,7	-6,1	-4,8	-6,2	-15,4	-3,3	-1,0
	Energija	1,6	11,3	3,5	1,6	6,2	-4,8	-6,6	-2,6	-6,2	-3,9	-9,5	0,9	-3,6	-4,8
Građevinarstvo	Vrijednost izvršenih građevinskih radova	25,5*	24,6*	-19,9*	-17,6*	6,4*	-7,0*	-3,4*	-9,1*	11,1*	-8,6*	-8,9*	-11,1*	-17,9*	0,2*
	Stambene zgrade	NA	26,9*	-24,5*	-24,2*	5,7*	-2,5*	-21,1*	8,8*	-36,7*	-51,8*	11,0*	31,8*	7,3*	-7,7*
	Nestambene zgrade	NA	18,5*	-25,1*	-32,1*	7,4*	-4,0*	17,8*	-18,4*	11,1*	42,4*	8,8*	-2,2*	-23,0*	-27,3*
	Saobraćajna infrastruktura	NA	31,5*	-18,1*	3,5*	8,3*	-19,6*	-15,2*	-22,0*	35,8*	-27,4*	-30,1*	-42,3*	-33,0*	1,0*
	Cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi	NA	44,2*	3,7*	-25,1*	3,3*	19,9*	7,1*	25,9*	5,3*	32,3*	-5,5*	23,1*	-4,7*	54,4*
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	49,7	15,6	-11,3	-5,1	0,5		22,0		-	-	-	-	-	-
	Cestovni (prevezeni putnici)	3,9	-4,0	-5,3	3,7	3,4		16,1		-	-	-	-	-	-
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-20,7	-0,5	-0,5	2,3	-3,5		-6,1		-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeno robe)	2,8	7,9	-15,8	-5,8	13,3		-15,7		-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeni putnici)	-3,3	11,2	-27,5	-0,4	-0,6		-17,5		-	-	-	-	-	-
Trgovina na malo	Nominalni rast prometa	14,9*	19,5*	-10,0*	6,4*	10,9*	4,4*	6,6*	2,7*	7,8*	-1,0*	12,1*	0,5*	4,5*	3,1*
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)	13,2*	11,2*	-9,7*	4,2*	7,0*	2,1*	4,1*	0,6*	5,3*	-3,4*	9,8*	-1,8*	2,5*	1,2*
Turizam	Dolasci turista - ukupno	20,0*	4,6	-6,3	14,6	4,5	6,1	6,1	-	12,8	-13,7	14,9	19,2	7,4	14,8
	Domaći turisti	17,4*	4,3	-9,5	11,2	1,1	7,7	7,7	-	13,8	-10,5	16,9	13,1	4,7	16,6
	Strani turisti	22,5*	4,9	-3,3	17,5	7,2	4,5	4,5	-	11,9	-17,1	12,9	23,4	9,6	13,5

* Ponderisani prosjek entitetskih indeksa objavljenih od strane entitetskih statističkih zavoda

Izvor: BHAS i procjena DEP-a (na bazi podataka entitetskih zavoda za statistiku)

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

			2007	2008	2009	2010	2011	2012 jan-jun	2011							
									K1	K2	jan	feb	mar	apr	maj	jun
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	8,6	7,9	-11,6	4,2	2,5	-6,0	-9,6	-	-7,2	-12,2	-9,6	-3,2	0,4	-3,9
		RS	1,4	16,8	19,0	5,0	4,7	-4,2	-5,1	-	-4,6	-5,5	-5,4	0,8	-4,6	-5,6
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	22,6	34,1	-28,2	-13,6	14,0	-0,8	5,3	-4,3	-5,7	14,7	8,5	-8,7	-11,0	4,9
		RS	29,6	11,8	-8,0	-21,9	-2,0	-15,0	-14,3	-15,3	50,0	-34,2	-25,8	-14,8	-26,7	-5,7
Prijevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	55,1	6,1	-7,7	3,6	1,4	22,5	28,5	19,8	-	-	-	-	-	-
		RS	20,6	3,1	-9,9	1,6	4,5	2,2	-5,9	6,9	-	-	-	-	-	-
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	2,3	-2,4	-1,4	-0,1	-0,6	8,2	5,7	10,4	-	-	-	-	-	-
		RS	8,3	-4,6	-16,9	17,8	12,1	2,3	36,4	2,5	-	-	-	-	-	-
	Gradsko - Prigradski Prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	-23,7	-1,3	-2,1	2,4	-4,8	-4,8	-7,3	-2,3	-	-	-	-	-	-
		RS	7,6	4,9	10,5	3,3	-2,8	1,4	-52,4	3,3	-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	5,4	20,9	-13,8	11,0	15,9	-11,9	-14,8	-9,2	-	-	-	-	-	-
		RS	-0,4	-4,6	-19,2	24,0	2,0	-3,1	-17,2	10,8	-	-	-	-	-	-
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	4,5	26,0	-12,5	7,4	1,6	-6,5	-13,8	-0,7	-	-	-	-	-	-
		RS	-7,4	2,4	38,5	-10,3	-21,1	-0,6	-22,6	21,4	-	-	-	-	-	-
Trgovina na malo	Nominalni rast prometa	FBiH	14,0	18,3	-9,9	6,1	12,4	5,3	7,5	3,6	9,0	-0,5	13,1	1,4	5,3	4,1
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)		11,9	9,9	-9,7	4,2	8,5	2,9	5,1	1,3	6,5	-2,9	11,0	-1,0	2,9	1,8
	Nominalni rast prometa	RS	16,2	21,5	-10,2	6,1	7,6	3,0	4,9	1,5	5,4	-2,3	10,3	-0,4	3,3	1,8
	Realni rast prometa (deflacija indeksom CPI)		14,9	13,3	-9,8	3,5	3,6	0,9	2,5	-0,2	2,8	-4,5	7,9	-2,3	1,6	0,2
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	18,0	2,7	-14,2	16,7	2,9	17,1	35,4	-	10,7	28,7	59,9	19,3	4,5	18,7
		RS	11,0	6,0	-4,9	6,1	-0,6	3,2	-6,1	10,2	12,0	-21,5	-4,9	9,7	5,8	15,0
	Dolasci stranih turista	FBiH	17,9	1,8	-0,6	25,3	9,2	14,9	12,1	-	21,6	-11,1	19,0	27,7	12,0	14,9
		RS	24,3	11,6	-7,2	1,3	2,4	4,2	0,5	7,3	9,2	-10,8	2,8	11,4	1,8	9,4
Ugostiteljstvo	Tekuće cijene	FBiH	24,7	14,2	-2,9	6,9	-0,7	15,6	14,9	16,1	-	-	-	-	-	-
	Stalne cijene (deflacija indeksom CPI)		22,4	6,0	-2,6	5,0	-4,2	13,0	12,3	13,5	-	-	-	-	-	-
	Tekuće cijene	RS	17,6	31,4	-0,1	1,2	0,2	5,4	1,7	8,7	10,7	-7,0	1,5	4,6	9,2	11,5
	Stalne cijene (deflacija indeksom CPI)		16,3	22,6	0,3	-1,2	-3,5	1,4	-0,7	6,9	7,9	-9,2	-0,7	2,6	7,5	9,7

Izvor: entitetski zavodi za statistiku

Tabela 6: Tržište rada

Period	broj zaposlenih lica*				broj nezaposlenih lica				stopa nezaposlenosti				prosječne neto plate				prosječne penzije**			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
I-VI 2010.	693.151	437.360	241.517	16.774	515.775	357.510	147.341	10.924	42,7	45,0	37,9	39,4	794	800	779	796	333	342	319	317
I-VI 2011.	692.527	440.542	239.988	16.413	527.737	366.321	149.674	11.743	43,2	45,4	38,4	41,7	813	815	808	801	336	346	320	318
I-VI 2012.	687.773	438.063	237.520	15.948	540.503	374.038	154.159	12.306	44,0	46,1	39,6	43,4	825	827	819	820	337	352	313	312
Ø 2009.	697.441	437.501	258.634	16.120	497.562	347.146	139.536	10.880	41,6	44,2	35,0	40,3	790	792	788	769	336	346	320	326
Ø 2010.	695.780	438.949	244.453	16.849	516.964	360.513	145.343	11.109	42,6	45,1	37,3	39,7	798	804	784	796	333	340	320	316
Ø 2011.	690.797	440.747	238.956	16.425	529.644	367.515	150.344	11.785	43,4	45,5	38,6	41,8	816	819	809	807	338	349	321	319
I-2011.	693.885	440.461			526.701	367.180	147.912	11.609	43,2	45,5			807	811	798	790	332	339	320	315
II-2011.	693.366	440.767			527.749	366.481	149.459	11.809	43,2	45,4			799	797	804	784	332	339	320	315
III-2011.	691.803	439.994	239.988	16.489	530.055	367.255	151.076	11.724	43,4	45,5	38,6	41,6	818	823	807	801	332	339	320	315
IV-2011.	691.511	440.419			529.423	366.658	150.911	11.854	43,4	45,4			811	815	803	801	341	354	320	321
V-2011.	691.759	440.429			526.616	365.322	149.573	11.721	43,2	45,3			821	823	816	814	341	353	320	321
VI-2011.	692.834	441.184		16.336	525.877	365.029	149.110	11.738	43,2	45,3		41,8	820	822	817	814	341	353	320	320
VII-2011.	693.282	442.226			528.429	367.113	149.573	11.743	43,3	45,4			813	814	811	807	341	353	321	320
VIII-2011.	690.054	440.201			530.976	369.644	149.765	11.567	43,5	45,6			822	827	813	805	340	353	321	320
IX-2011.	690.942	441.115	237.923	16.535	529.789	367.512	150.669	11.608	43,4	45,4	38,8	41,2	814	820	807	807	340	352	321	320
X-2011.	689.495	442.021			530.893	367.975	150.971	11.947	43,5	45,4			813	818	802	818	340	352	321	319
XI-2011.	687.623	440.677			532.442	368.922	151.576	11.944	43,6	45,6			824	829	813	819	340	352	321	319
XII-2011.	685.873	439.473		16.338	536.781	371.090	153.535	12.156	43,9	45,8		42,7	828	834	815	827	340	352	321	319
I-2012.	687.052	437.988			541.360	374.294	154.850	12.216	44,1	46,1			826	828	819	821	342	353	326	322
II-2012.	685.076	436.543			543.703	375.490	155.787	12.426	44,2	46,2			818	818	821	817	336	353	310	310
III-2012.	686.633	437.479	237.520	15.974	542.726	374.492	155.890	12.344	44,1	46,1	39,6	43,6	823	828	814	806	336	352	311	310
IV-2012.	687.912	438.147			540.335	373.372	154.479	12.484	44,0	46,0			823	827	817	814	336	352	311	310
V-2012.	689.561	439.127			536.902	372.266	152.349	12.287	43,8	45,9			836	840	826	827	336	352	311	310
VI-2012.	690.406	439.094		15.921	537.992	374.315	151.596	12.081	43,8	46,0		43,1	822	823	818	835	336	352	311	310

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski Zavodi za statistiku, Zavod za zapošljavanje FBiH i RS, Zavod za MIO/PIO FBiH i Fond PIO RS

* Broj zaposlenih u BiH, izvor: Agencije za statistiku BiH; broj zaposlenih u FBiH i RS, izvor: entitetski zavodi za statistiku.

** Prosječne penzije u BiH su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

Tabela 7: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

Period	Rezervni novac (M0)				Transakcijski novac (M1)			Kvazi novac (QM)				M2- ukupno
	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Ukupno	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ukupno	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Ukupno	
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7	8=6+7	9	10	11	12=9+10+11	13=8+12
u milionima KM												
K1 2010	2.255,0	3.319,1	3,8	5577,8	1.974,8	3.554,3	5529,1	1.836,8	1.219,3	4.340,2	7.396,3	12.925,3
K2 2010	2.286,5	3.082,3	7,1	5375,9	1.989,8	3.509,8	5499,6	1.854,3	5.375,9	5.499,6	7.601,6	13.101,1
K3 2010	2.407,4	3.273,3	7,6	5688,3	2.109,3	3.688,9	5798,3	1.892,0	5.688,3	5.798,3	7.558,2	13.356,5
K4 2010	2.497,5	3.393,5	8,7	5899,7	2.210,8	3.689,2	5900,0	1.991,0	5.899,7	5.900,0	7.727,9	13.627,9
K1 2011	2.468,6	3.099,9	8,8	5577,3	2.164,3	3.656,2	5820,6	2.047,8	5.577,3	5.820,6	7.851,2	13.671,8
K2 2011	2.507,8	3.034,8	10,3	5552,9	2.205,7	3.684,7	5890,4	2.088,3	5.552,9	5.890,4	7.892,6	13.783,0
K3 2011	2.561,3	3.053,3	9,7	5624,3	2.252,7	3.816,8	6069,4	2.156,2	5.624,3	6.069,4	8.063,5	14.132,9
K4 2011	2.645,1	3.192,8	11,1	5848,9	2.366,4	3.819,0	6185,4	2.289,4	5.848,9	6.185,4	8.239,5	14.424,9
K1 2012	2.633,4	2.799,4	30,7	5463,5	2.330,1	3.745,4	6075,5	2.377,3	5.463,5	6.075,5	8.232,0	14.307,4
K2 2012	2.651,3	2.595,7	12,2	5259,2	5.259,2	2.356,7	6070,7	3.714,1	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
% promjena u odnosu na isti period prethodne godine												
K1 2010	-2,7%	10,9%	-41,5%	4,9%	-2,0%	11,9%	6,5%	1,6%	11,1%	9,6%	7,7%	7,2%
K2 2010	-0,8%	9,7%	-15,5%	4,9%	0,1%	7,0%	4,4%	6,1%	23,6%	10,6%	11,4%	8,4%
K3 2010	6,0%	0,9%	68,9%	3,0%	6,5%	10,4%	8,9%	5,8%	13,0%	7,0%	7,6%	8,2%
K4 2010	10,1%	0,5%	45,0%	4,4%	10,0%	4,3%	6,4%	8,0%	12,2%	6,7%	7,9%	7,2%
K1 2011	9,5%	-6,6%	131,6%	0,0%	9,6%	2,9%	5,3%	11,5%	-6,6%	7,5%	6,2%	5,8%
K2 2011	9,7%	-1,5%	45,1%	3,3%	10,9%	5,0%	7,1%	12,6%	-8,6%	3,8%	3,8%	5,2%
K3 2011	6,4%	-6,7%	27,6%	-1,1%	6,8%	3,5%	4,7%	14,0%	-7,9%	7,6%	6,7%	5,8%
K4 2011	5,9%	-5,9%	27,6%	-0,9%	7,0%	3,5%	4,8%	15,0%	-9,1%	7,1%	6,6%	5,8%
K1 2012	6,7%	-9,7%	249,0%	-2,0%	7,7%	2,4%	4,4%	16,1%	-6,9%	2,8%	4,8%	4,6%
K2 2012	5,7%	-14,5%	18,4%	-5,3%	6,8%	0,8%	3,1%	16,1%	-8,7%	6,6%	6,8%	5,2%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 8: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00		01		02		03		04		05		06	
Opis koda	Opšti indeks		Hrana i bezalkoholna pića		Alkoholna pića i duvan		Odjeća i obuća		Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti		Namještaj, pokućstvo i redovno održavanje		Zdravstvo	
Vrsta indeksa	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g
I-VI 2010.	102,1		97,3		130,0		96,0		103,5		99,5		102,4	
I-VI 2011.	103,6		106,9		107,9		92,5		101,5		100,6		97,3	
I-VI 2012.	102,2		101,4		109,9		93,5		104,4		101,7		99,8	
ø 2009.	99,6		99,1		109,8		96,1		103,9		100,8		100,8	
ø 2010.	102,1		99,3		120,2		95,4		103,1		100,1		101,8	
ø 2011.	103,7		106,0		108,2		92,7		103,1		101,1		98,1	
I-2012.	105,3	102,5	106,8	102,5	118,4	110,2	89,8	93,5	108,2	103,2	102,1	101,8	98,0	99,4
II-2012.	106,0	102,4	108,1	102,3	118,6	109,3	89,7	93,5	108,5	102,9	102,2	102,0	98,0	99,6
III-2012.	106,4	102,1	108,5	101,0	118,4	110,1	89,0	92,8	108,3	103,0	102,2	101,9	98,0	99,8
IV-2012.	106,0	102,3	108,6	100,7	118,9	110,4	87,7	93,8	103,3	106,0	102,2	101,6	98,1	100,2
V-2012.	105,9	101,9	108,8	100,8	118,8	109,8	86,9	93,5	103,4	106,0	102,1	101,3	98,2	100,1
VI-2012.	105,3	101,9	107,9	101,1	118,9	109,7	86,6	93,8	103,4	105,7	102,3	101,4	97,7	99,6

* Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2011. godine se primjenjuju ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstva za 2007. godinu.

Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2010. godina.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 8 : Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07		08		09		10		11		12	
Opis koda	Prevoz		Komunikacije		Rekreacija i kultura		Obrazovanje		Restorani i hoteli		Ostala dobra i usluge	
Vrsta indeksa	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g	2010=100	g/g
I-VI 2010.		109,7		106,8		100,8		102,7		101,4		100,7
I-VI 2011.		107,3		105,4		100,6		100,0		101,2		100,1
I-VI 2012.		105,7		101,6		100,4		99,7		102,4		100,6
ø 2009.		90,1		101,5		103,2		99,8		104,9		102,3
ø 2010.		107,1		106,9		100,7		102,6		101,1		100,7
ø 2011.		107,5		105,4		100,6		100,0		101,8		100,0
I-2012.	110,0	106,3	107,0	101,8	100,4	100,2	100,1	100,2	103,4	102,7	100,2	100,2
II-2012.	111,3	106,8	107,0	101,7	100,4	100,3	100,1	100,2	103,4	102,4	100,4	100,3
III-2012.	113,5	106,9	107,0	101,8	101,0	100,7	99,5	99,5	103,5	102,6	100,6	100,5
IV-2012.	114,4	106,4	107,0	101,5	101,1	100,6	99,5	99,5	103,5	102,4	100,6	100,7
V-2012.	113,3	104,3	107,0	101,5	101,1	100,5	99,5	99,5	103,5	102,1	100,8	100,9
VI-2012.	111,4	103,4	107,0	101,5	101,1	100,4	99,5	99,5	103,5	102,1	100,9	101,0

* Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2011. godine se primjenjuju ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstva za 2007. godinu.

Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2010. godina.

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabel 9: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kreditni općoj vladi	Kreditni nefinancijskim javnim poduzećima	Kreditni nefinancijskim privatnim poduzećima	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I - VI 2008	232,4	590,0	6222,4	6.405,9	222,2	13.672,9
I - IX 2008	244,5	617,6	6.523,3	6.689,7	226,4	14.301,5
I - XII 2008	263,6	626,5	6.722,0	6.696,7	200,7	14.509,5
I - III 2009	282,6	650,9	6.727,3	6.633,5	161,9	14.456,2
I - VI 2009	447,7	648,3	6.704,1	6.523,8	135,6	14.459,5
I - IX 2009	313,5	636,6	6.609,4	6.431,6	117,8	14.108,8
I - XII 2009	344,6	633,8	6.646,7	6.307,2	117,8	14.050,1
I - III 2010	342,8	651,0	6.750,0	6.206,1	119,7	14.069,4
I - VI 2010	364,8	676,1	6.735,8	6.295,4	109,8	14.181,9
I - IX 2010	415,7	645,5	6.738,5	6.292,1	106,4	14.198,1
I - XII 2010	445,7	737,7	6.933,5	6.324,3	102,3	14.543,4
I - III 2011	461,0	711,2	7.215,8	6.273,2	106,9	14.768,1
I - VI 2011	485,7	724,1	7.272,1	6.417,3	95,2	14.994,4
I - IX 2011	511,0	754,1	7.292,7	6.479,3	86,5	15.123,7
I - XII 2011	627,3	764,0	7.122,0	6.704,7	93,2	15.311,1
I - III 2012	678,6	792,2	7.198,7	6.688,9	91,6	15.449,9
I - VI 2012	691,3	803,2	7.289,8	6.786,9	105,1	15.676,3
Stopa rasta (g/g)						
I - VI 2008	121,3%	-7,9%	36,3%	27,2%	52,7%	30,3%
I - IX 2008	113,2%	-2,3%	34,6%	24,4%	48,2%	28,6%
I - XII 2008	106,1%	0,4%	27,8%	18,1%	16,4%	22,4%
I - III 2009	109,0%	7,9%	17,5%	10,7%	-25,8%	14,0%
I - VI 2009	92,6%	9,9%	7,7%	1,8%	-39,0%	5,8%
I - IX 2009	28,2%	3,1%	1,3%	-3,9%	-48,0%	-1,3%
I - XII 2009	30,7%	1,2%	-1,1%	-5,8%	-41,3%	-3,2%
I - III 2010	21,3%	0,0%	0,3%	-6,4%	-26,1%	-2,7%
I - VI 2010	-18,5%	4,3%	0,5%	-3,5%	-19,0%	-1,9%
I - IX 2010	32,6%	1,4%	2,0%	-2,2%	-9,7%	0,6%
I - XII 2010	29,3%	16,4%	4,3%	0,3%	-13,2%	3,5%
I - III 2011	34,5%	9,2%	6,9%	1,1%	-10,7%	5,0%
I - VI 2011	33,1%	7,1%	8,0%	1,9%	-13,3%	5,7%
I - IX 2011	22,9%	16,8%	8,2%	3,0%	-18,7%	6,5%
I - XII 2011	40,7%	3,6%	2,7%	6,0%	-8,9%	5,3%
I - III 2012	47,2%	11,4%	-0,2%	6,6%	-14,3%	4,6%
I - VI 2012	42,3%	10,9%	0,2%	5,8%	10,4%	4,5%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim financijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 10: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
I - VI 2008	2.813,2	1.501,3	1.815,3	5.562,0	754,4	12.446,2
I - IX 2008	2.678,8	1.658,3	1.994,6	5.818,2	744,2	12.894,0
I - XII 2008	2.291,9	1.541,1	2.072,5	5.205,8	763,8	11.875,1
I - III 2009	2.264,3	1.632,0	1.844,0	5.140,5	801,4	11.682,1
I - VI 2009	2.093,8	1.651,4	1.790,2	5.255,2	828,5	11.619,0
I - IX 2009	2.090,4	1.593,1	1.931,5	5.417,0	861,1	11.893,1
I - XII 2009	2.008,0	1.606,4	1.886,0	5.663,4	928,2	12.092,1
I - III 2010	1.915,6	1.734,9	1.843,5	5.893,3	908,6	12.295,9
I - VI 2010	1.822,5	1.732,7	1.823,2	6.055,4	960,6	12.394,4
I - IX 2010	1.696,2	1.641,3	1.912,4	6.157,0	938,7	12.345,5
I - XII 2010	1.665,3	1.549,5	1.948,8	6.484,4	882,1	12.530,0
I - III 2011	1.624,8	1.631,5	1.773,9	6.611,9	908,2	12.550,3
I - VI 2011	1.523,1	1.683,9	1.708,5	6.693,3	952,7	12.561,5
I - IX 2011	1.557,3	1.563,9	1.811,7	6.879,6	1.002,1	12.814,5
I - XII 2011	1.487,5	1.505,6	1.919,3	7.051,3	1.029,5	12.993,0
I - III 2012	1.310,5	1.505,1	1.681,4	7.182,2	1.081,8	12.761,0
I - VI 2012	1.319,0	1.553,1	1.719,5	7.331,2	1.047,3	12.970,0
Stopa rasta g/g						
I - VI 2008	-2,8%	18,0%	3,0%	20,7%	28,1%	11,9%
I - IX 2008	-11,8%	30,8%	8,8%	21,0%	21,7%	11,6%
I - XII 2008	-25,0%	20,5%	8,1%	0,8%	14,3%	-1,8%
I - III 2009	-21,2%	12,4%	3,0%	-3,6%	16,7%	-3,7%
I - VI 2009	-25,6%	10,0%	-1,4%	-5,5%	9,8%	-6,6%
I - IX 2009	-22,0%	-3,9%	-3,2%	-6,9%	15,7%	-7,8%
I - XII 2009	-12,4%	4,2%	-9,0%	8,8%	21,5%	1,8%
I - III 2010	-15,4%	6,3%	0,0%	14,6%	13,4%	5,3%
I - VI 2010	-13,0%	4,9%	1,8%	15,2%	15,9%	6,7%
I - IX 2010	-18,9%	3,0%	-1,0%	13,7%	9,0%	3,8%
I - XII 2010	-17,1%	-3,5%	3,3%	14,5%	-5,0%	3,6%
I - III 2011	-15,2%	-6,0%	-3,8%	12,2%	0,0%	2,1%
I - VI 2011	-16,4%	-2,8%	-6,3%	10,5%	-0,8%	1,3%
I - IX 2011	-8,2%	-4,7%	-5,3%	11,7%	6,8%	3,8%
I - XII 2011	-10,7%	-2,8%	-1,5%	8,7%	16,7%	3,7%
I - III 2012	-19,3%	-7,7%	-5,2%	8,6%	19,1%	1,7%
I - VI 2012	-13,4%	-7,8%	0,6%	9,5%	9,9%	3,3%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih financijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 11: Kamatne stope u BiH u % (prosjeak razdoblja)

Razdoblje	Kamatne stope na kratkoročne kredite u KM		Kamatne stope na dugoročne kredite u KM		Kamatne stope na kratkoročne kredite u KM s valutnom klauzulom		Kamatne stope na dugodočne kredite u KM s valutnom klauzulom		Kamatne stope na depozite po viđenju u KM		Kamatne stope na štedne i oročene depozite u KM	
	Privatna poduzeća	Stanovništvo	Privatna poduzeća	Stanovništvo	Privatna poduzeća	Stanovništvo	Privatna poduzeća	Stanovništvo	Privatna poduzeća	Stanovništvo	Privatna poduzeća	Stanovništvo
I - VI 2008	6,83	9,33	7,05	8,71	7,96	11,32	8,10	9,12	0,34	0,35	3,44	3,67
I - IX 2008	6,93	9,81	6,23	8,83	8,81	10,70	8,44	9,43	0,34	0,34	3,49	3,87
I - XII 2008	7,42	9,14	7,16	11,09	8,93	9,88	8,55	10,20	0,37	0,32	2,99	3,61
I - III 2009	7,53	9,27	5,95	9,11	9,12	10,62	7,77	10,69	0,35	0,31	3,93	3,48
I - VI 2009	8,10	9,63	7,68	8,95	8,75	10,22	8,07	10,49	0,30	0,26	3,80	3,51
I - IX 2009	8,28	9,82	7,53	8,66	8,82	10,64	8,00	10,22	0,30	0,25	4,09	3,57
I - XII 2009	8,10	9,88	6,80	7,87	8,62	9,81	7,74	9,56	0,30	0,25	3,60	3,57
I - III 2010	7,71	9,63	8,23	8,75	8,98	10,66	7,72	9,40	0,21	0,19	2,93	3,31
I - VI 2010	7,57	9,63	9,11	8,82	8,14	10,60	7,79	9,16	0,19	0,18	2,28	3,21
I - IX 2010	8,04	9,60	7,94	8,16	8,33	9,97	8,05	9,08	0,18	0,16	1,97	2,92
I - XII 2010	7,84	9,67	8,25	9,10	8,15	9,51	7,84	8,70	0,17	0,15	3,38	2,89
I - III 2011	7,54	9,69	7,45	8,15	7,91	9,45	7,10	8,59	0,18	0,14	2,62	2,89
I - VI 2011	7,54	9,76	7,80	8,03	8,26	9,96	7,16	8,53	0,15	0,10	2,34	2,56
I - IX 2011	7,31	9,51	7,30	8,68	7,77	9,16	7,50	8,33	0,14	0,12	1,24	2,63
I - XII 2011	7,14	10,01	7,41	8,51	7,56	9,02	7,56	8,51	0,13	0,08	2,14	2,72
I - III 2012	6,94	10,09	7,71	8,58	7,54	8,64	7,84	8,34	0,10	0,10	2,47	2,71
I - VI 2012	6,91	10,00	7,99	8,03	7,29	8,96	7,13	8,35	0,11	0,07	2,12	2,82

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 12: Uvoz i izvoz roba u BiH

Uvoz i izvoz dobara klasifikovani prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		UVOZ							IZVOZ							Pokrivenost uvoza izvozom
		P1 2010		P1 2011		P1 2012		P1 2012/P1 2011 % promjena	P1 2010		P1 2011		P1 2012		P1 2012/P1 2011 % promjena	
		u 000 KM	u %	u 000 KM	u %	u 000 KM	u %		u 000 KM	u %	u 000 KM	u %	u 000 KM	u %		
	TOTAL	6.228.155	100,0%	7.376.210	100,0%	7.331.720	100,0%	-0,6%	3.379.356	100,0%	4.074.427	100,0%	3.868.621	100,0%	-5,1%	52,8%
01	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	170.346	100,0%	182.431	100,0%	197.664	100,0%	8,4%	53.906	100,0%	61.196	100,0%	64.952	100,0%	6,1%	32,9%
02	PROIZVODI BILNOG PORIJEKLA	269.441	158,2%	337.602	185,1%	319.708	161,7%	-5,3%	47.255	87,7%	39.322	64,3%	29.500	45,4%	-25,0%	9,2%
03	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILNOG PORIJEKLA	43.194	25,4%	69.099	37,9%	77.053	39,0%	11,5%	24.404	45,3%	27.839	45,5%	30.120	46,4%	8,2%	39,1%
04	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	647.002	379,8%	695.247	381,1%	687.036	347,6%	-1,2%	107.581	199,6%	140.864	230,2%	141.706	218,2%	0,6%	20,6%
05	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	1.231.449	722,9%	1.661.031	910,5%	1.598.383	808,6%	-3,8%	621.202	1152,4%	694.288	1134,5%	460.254	708,6%	-33,7%	28,8%
06	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	652.815	383,2%	738.394	404,8%	766.219	387,6%	3,8%	226.201	419,6%	276.461	451,8%	254.787	392,3%	-7,8%	33,3%
07	PLAST. MASE, GUMA I KAUČUK	323.389	189,8%	373.884	204,9%	388.825	196,7%	4,0%	59.215	109,8%	77.212	126,2%	89.721	138,1%	16,2%	23,1%
08	KOŽA I KRZNO	142.817	83,8%	199.567	109,4%	195.866	99,1%	-1,9%	48.575	90,1%	94.832	155,0%	101.681	156,5%	7,2%	51,9%
09	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	68.031	39,9%	78.520	43,0%	75.772	38,3%	-3,5%	185.258	343,7%	234.188	382,7%	226.220	348,3%	-3,4%	298,6%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	173.503	101,9%	193.546	106,1%	177.514	89,8%	-8,3%	89.930	166,8%	119.280	194,9%	111.624	171,9%	-6,4%	62,9%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	329.425	193,4%	371.292	203,5%	351.789	178,0%	-5,3%	155.365	288,2%	171.217	279,8%	162.296	249,9%	-5,2%	46,1%
12	OBUĆA, SEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	106.235	62,4%	122.406	67,1%	117.235	59,3%	-4,2%	198.492	368,2%	232.905	380,6%	230.307	354,6%	-1,1%	196,4%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MAT., KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	124.585	73,1%	135.665	74,4%	136.493	69,1%	0,6%	29.255	54,3%	23.000	37,6%	25.573	39,4%	11,2%	18,7%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	6.362	3,7%	7.113	3,9%	5.611	2,8%	-21,1%	1.296	2,4%	5.205	8,5%	7.308	11,3%	40,4%	130,2%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	562.445	330,2%	649.532	356,0%	645.514	326,6%	-0,6%	767.823	1424,4%	972.200	1588,7%	981.633	1511,3%	1,0%	152,1%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	786.538	461,7%	872.891	478,5%	857.466	433,8%	-1,8%	334.410	620,4%	404.111	660,4%	398.422	613,4%	-1,4%	46,5%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	349.493	205,2%	474.792	260,3%	483.619	244,7%	1,9%	75.434	139,9%	93.268	152,4%	94.638	145,7%	1,5%	19,6%
18	SATOVİ, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	114.456	67,2%	97.634	53,5%	100.601	50,9%	3,0%	8.018	14,9%	8.961	14,6%	8.869	13,7%	-1,0%	8,8%
19	ORUŽJE I MUNICIJA; NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	2.300	1,4%	1.579	0,9%	1.727	0,9%	9,3%	15.000	27,8%	7.583	12,4%	31.862	49,1%	320,2%	1845,2%
20	RAZNI PROIZVODI	124.014	72,8%	112.891	61,9%	147.507	74,6%	30,7%	330.496	613,1%	389.688	636,8%	417.106	642,2%	7,0%	282,8%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	310	0,2%	1.067	0,6%	115	0,1%	-89,2%	240	0,4%	808	1,3%	41	0,1%	-94,9%	36,1%
98	NERAZVRSTANO	4	0,0%	29	0,0%	1	0,0%	-95,7%	1	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	-100,0%	0,0%

Izvor: Centralna banka BiH

Tabela 13: Glavni trgovinski partneri

Zemlje	IZVOZ						Rast P1 2012/P1 2011	UVOZ						Rast P1 2012/P1 2011
	P1 2010		P1 2011		P1 2012			P1 2010		P1 2011		P1 2012		
	ukupno	u %	ukupno	u %	ukupno	u %		ukupno	u %	ukupno	u %	ukupno	u %	
Hrvatska	477.866	14,1%	612.705	15,0%	585.564	15,1%	-4,4%	895.904	14,4%	1.064.992	14,4%	1.017.967	13,9%	-4,4%
Njemačka	521.405	15,4%	615.238	15,1%	618.937	16,0%	0,6%	661.645	10,6%	775.770	10,5%	838.677	11,4%	8,1%
Italija	445.705	13,2%	482.245	11,8%	459.123	11,9%	-4,8%	566.901	9,1%	673.384	9,1%	677.473	9,2%	0,6%
Srbija	436.274	12,9%	492.757	12,1%	362.236	9,4%	-26,5%	656.866	10,5%	680.851	9,2%	677.384	9,2%	-0,5%
Slovenija	296.236	8,8%	349.464	8,6%	319.832	8,3%	-8,5%	374.733	6,0%	405.328	5,5%	393.040	5,4%	-3,0%
Turska	44.322	1,3%	67.565	1,7%	96.498	2,5%	42,8%	168.660	2,7%	212.392	2,9%	210.396	2,9%	-0,9%
Ostale zemlje	1.157.548	34,3%	1.454.453	35,7%	1.426.431	36,9%	-1,9%	2.903.446	46,6%	3.563.493	48,3%	3.516.783	48,0%	-1,3%
UKUPNO	3.379.356	100%	4.074.427	100%	3.868.621	100,0%	-5,1%	6.228.155	100%	7.376.210	100%	7.331.720	100%	-0,6%

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Tabela 14: Platni bilans BiH

Platni bilans Bosne i Hercegovine			
U milionima KM	P1 2011	P1 2012	P1 2012/ P1 2011
Period			
Tekući račun	-1.568,9	-1.753,5	11,8%
Izvoz robe fob	2.515,9	2.444,9	-2,8%
Uvoz robe fob	6.327,4	6.418,2	1,4%
Usluge	998,6	1.013,2	1,5%
Transportne usluge	76,1	76,3	0,3%
Putovanja	302,9	316,3	4,4%
Građevinski radovi	24,5	49,3	101,3%
Ostale usluge	-19,9	-21,7	8,9%
Dohodak	143,4	133,2	-7,1%
Kompenzacije zaposlenim	355,6	340,4	-4,3%
Vladin sektor	150,8	121,8	-19,2%
Ostali sektori	985,5	983,7	-0,2%
Tekući transferi	954,9	959,3	0,5%
Kapitalni račun	176,0	131,7	-25,2%
Finansijski račun	-1.480,9	-1.743,7	17,7%
Direktne investicije	-29,6	60,3	-303,7%
Portfolio investicije	95,5	54,7	-42,8%
Ostale investicije	-1.015,4	-670,0	-34,0%
Gotovina i depoziti	-254,4	83,5	-132,8%
Zajmovi	-13,3	18,9	-242,0%
Trgovinski krediti i avansi	72,7	67,2	-7,5%
Rezervna aktiva	-342,4	-544,5	59,0%
Neto greške i propusti	-88,1	-121,8	38,4%

Izvor: Centralna banka BiH